



# FINLANDS BANKS

ÅRSBERÄTTELSE  
1999

---

---

FINLANDS  
BANKS

ÅRSBERÄTTELSE  
1999

---



# FINLANDS BANK

Grundad 1811

## Besöksadress

Snellmansplatsen, Helsingfors

## Postadress

PB 160, 00101 Helsingfors

## Telefon

nationellt nummer (09) 1831

internationellt nummer +358 9 1831

## Telex

121224 SPFB FI

## Fax

(09) 174 872

## Telegramadress

SUOMENPANKKI

## Internet

info@bof.fi

info@suomenpankki.fi

## Finlands Banks hemsida på Internet

<http://www.bof.fi/>

## Avdelningskontor

### Kuopio

Puutarhakatu 4, PB 123

70101 Kuopio

tfn (017) 305 111

### Uleåborg

Kajaaninkatu 8, PB 103

90101 Uleåborg

tfn (08) 3108 800

### Tammerfors

Hämeenkatu 13, PB 325

33101 Tammerfors

tfn (03) 2486 111

### Åbo

Slottsgatan 20, PB 373

20101 Åbo

tfn (02) 2326 066

---

Siffrorna i årsberättelsen baserar sig på de uppgifter som fanns tillgängliga i februari 2000.

---

---

ISSN 1239-9337 (tryckt)  
ISSN 1456-5781 (nätversion)  
Vammalan Kirjapaino Oy  
Vammala 2000

---

# Innehåll

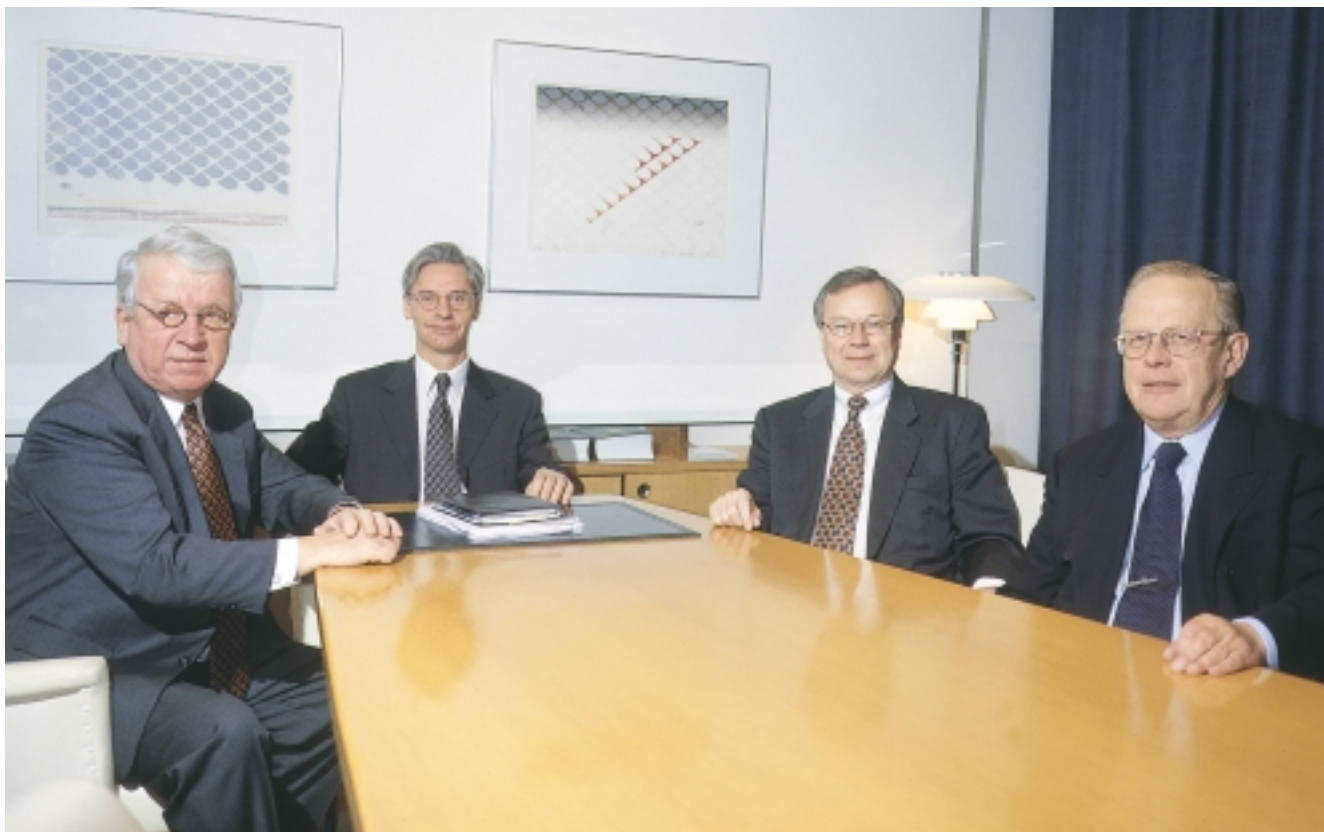
<b>Chefdirektörens översikt</b>	<b>9</b>
<b>Penningpolitik, ekonomisk utveckling och penningpolitiska operationer i euroområdet</b>	<b>13</b>
<b>Prisstabilitet rådde i euroområdet 1999</b>	<b>13</b>
Övergången till den gemensamma penningpolitiken löpte utan större problem	13
Styrräntan sänktes i april	15
Styrräntan höjdes i början av november	15
Konjunkturläget gynnsamt i slutet av 1999	16
Marknadsräntorna steg under året	17
Euron försvagades	18
Euroområdets offentliga underskott minskade mer än väntat på grund av konjunkturförbättringen	19
<b>Eurosystemets penningpolitiska operationer</b>	<b>20</b>
Penningpolitiska instrument	20
På penningmarknaden i euroområdet endast tillfälliga problem i initialskeket	22
Huvudsakliga refinansieringstransaktioner det viktigaste instrumentet för likviditetshantering	23
Finländska kreditinstituts andel av Eurosystemets operationer	24
Eurosystemet harmoniserade reglerna för värdepapper som är belåningsbara i centralbank	24
Förändringar i säkerhetshandlingen i Finland	25
Belåning av värdepapper i euroområdet och Finland	25
<b>Den ekonomiska utvecklingen i Finland</b>	<b>27</b>
Prisstegringen accelererade under slutet av året	27
Utlåningen växte snabbt	28
Den ekonomiska tillväxten i början av året beroende av den inhemska efterfrågan	29
Exportefterfrågan livligare mot slutet av året	30
Industriproduktionen ökade tack vare elektronikindustrin	31
Sysselsättningen fortsatte att förbättras i snabb takt	31
De offentliga finanserna förbättrades ytterligare	32
Överskottet i handelsbalansen krympte något	33
<b>Finansmarknaden</b>	<b>35</b>
<b>Bankerna</b>	<b>36</b>
Strukturella förändringar i bankverksamheten	36
Bankernas lönsamhet och effektivitet	37
<b>Värdepappersmarknaden</b>	<b>38</b>
Värdepappersmarknadens struktur	38
Utvecklingen på värdepappersmarknaden 1999	39
<b>Utveckling av tillsyn och reglering</b>	<b>40</b>
Internationell finanstillsyn	40
Den finansiella lagstiftningen i Finland	42
<b>Betalnings- och avvecklingssystemen</b>	<b>43</b>
Förändringarna i omvärlden	43
Utveckling av betalnings- och avvecklingssystemen	43
Allmän övervakning	44
Checkkontosystemet och TARGET	45
Andra inhemska betalningssystem och elektroniska pengar	46
System för stora betalningar i euroområdet	47
Förmedlingen av massbetalningar i euroområdet	48
Värdepapperscentralerna i euroområdet och länkarna mellan dem	49
System för avveckling av värdepapper och derivat	49

Övergången till år 2000 i betalnings- och avvecklingssystemen	50
Samarbetet på betalnings- och avvecklingssystemens område i Finland	50
Utveckling av lagstiftningen och EU-direktiven 1999	51
<b>Betalningsmedelsförsörjningen</b>	<b>52</b>
Marken lämnar plats för euron	52
Förberedelserna för inväxlingen tog fart	53
Beloppet utelöpande sedlar och mynt ökade ytterligare	54
Sedelströmmarna ökade kraftigt	56
Inlösningsen av sedlar från euroländerna började	57
Inga ändringar i myntströmmarna	57
<b>Förvaltningen av valutareserven</b>	<b>58</b>
<b>Internationell verksamhet</b>	<b>60</b>
Finlands Bank som en del av Europeiska centralbankssystemet	60
Övrig EU-verksamhet	62
Internationella valutafonden	63
Övrig internationell verksamhet	65
<b>Ekonomisk analys och forskning</b>	<b>66</b>
<b>Statistik</b>	<b>69</b>
<b>Information och publikationer</b>	<b>72</b>
<b>Organisation och personal</b>	<b>74</b>
Personal	74
Personaltutveckling och utbildning	76
<b>Informationsteknik</b>	<b>78</b>
<b>Bokslut</b>	<b>80</b>
<b>Balansräkning</b>	<b>80</b>
<b>Resultaträkning</b>	<b>82</b>
<b>Bokslutsbilagor</b>	<b>83</b>
<b>Kommentarer till bokslutet</b>	<b>85</b>
Bokförings- och bokslutspraxis	85
Redovisningsprinciper för resultaträkningen	85
Kommentarer till balansräkningen	86
Kommentarer till resultaträkningen	87
<b>Revisionsberättelse</b>	<b>89</b>
<b>Utlåtande</b>	
enligt definitionen i artikel 27 i stadgarna för det europeiska centralbankssystemet	<b>90</b>
<b>Bilagor</b>	<b>91</b>
Peningpolitiska åtgärder inom Eurosystemet	92
Viktigaste finansmarknadsåtgärder	94
Finlands Banks viktigaste remissyttranden	96
Finlands Banks publikationer	118
Finlands Banks organisation	119
<b>Tabeller</b>	<b>99</b>
1. Finlands Banks balansräkning månadsvis	100
2. Eurosystemets huvudsakliga refinansieringstransaktioner	102
3. Eurosystemets viktigaste styrräntor	102

4.	Eurosystemets långfristiga refinansieringstransaktioner	103
5.	Likviditetsställning för banksystemet i euroområdet	104
6.	Kassakravsbas i kassakravspflichtiga kreditinstitut i euroområdet	106
7.	Kassakravsmedel i kassakravspflichtiga kreditinstitut i euroområdet	106
8.	Euroområdets penningmängdsmått M3 och motsvarande poster för finländska monetära finansinstitut (MFI)	108
9.	Harmoniserat konsumentprisindex för euroområdet och Finland	108
10.	Viktiga marknadsräntor	109
11.	Valutaindex för euron och konkurrenskraftsindex för Finland	109
12.	Oåterkalleliga omräkningskurser mot euron	109
13a.	Viktiga eurokurser	110
13b.	Andra eurokurser	110
14a.	Viktiga markkurser	112
14b.	Andra markkurser	112
15.	Utelöpande sedlar och mynt vid slutet av året	114
16.	Sedel- och myntfleveranser	115
17.	Sedelsorteringen i Finlands Bank	115
18.	Transaktionerna i Finlands Banks checkkontosystem	116
19.	Bankernas checkkontolimit under dagen	117
20.	Betalningsclearing i Finland	117

## Figurer

1.	Harmoniserat konsumentprisindex för euroområdet	14
2.	Energipriset i euroområdet	14
3.	Penningmängds- och kreditutveckling i euroområdet	14
4.	Bruttonationalprodukten i euroområdet	15
5.	Centralbanksräntor	15
6.	Inflationsskillnader i euroområdet	16
7.	Arbetslösheten i euroområdet	16
8.	3 mån. marknadsräntor	17
9.	Räntor på 10-åriga statsobligationer	17
10.	Eurons externa värde	18
11.	Eurons kurs mot dollarn och yenen	18
12.	Offentliga finanser i euroområdet	19
13.	Eurosystemets räntor och marknadsränta	22
14.	Utnyttjade stående faciliteter i euroområdet	22
15.	Eurosystemets huvudsakliga refinansieringstransaktioner	23
16.	Centralbankernas innehav av gränsöverskridande säkerheter i EU-området	26
17.	Innehav av säkerheter i Finland	26
18.	Prisstabilitet i euroområdet och Finland	28
19.	Av bankerna förmedlad utlåning till hushåll och företag i Finland	28
20.	Bruttonationalprodukten i Finland och EU-länderna	29
21.	Efterfrågestruktur	29
22.	Konsumtion och konfidensindikator för hushållen	30
23.	Bostadspriser i Finland	30
24.	Industriproduktion	31
25.	Sysselsättning och arbetslöshet	32
26.	Offentliga finanser	33
27.	Handelsbalans och bytesbalans	34
28.	Finlands utländska nettoställning	34
29.	Depositionsbankernas utfästelse resultat	37
30.	Depositionsbankernas utlåning och räntemarginal	38
31.	Emissioner av masskuldebrevslån i Finland	39
32.	Börsaktiernas marknadsvärde	40
33.	Placeringsfonder registrerade i Finland	41
34.	Omsättning av derivatkontrakt vid HEX	41
35.	TARGET	44
36.	Transaktionerna i Finlands Banks checkkontosystem	46
37.	Finländska bankers kassakravsmedel och checkkontolimit under dagen	47
38.	TARGET-betalningar i EU 1999 enligt land	47
39.	Avvecklingssystem för stora betalningar i euroområdet	48
40.	Värdet av transaktioner som avvecklats i Finlands Värdepapperscentralers system per månad	50
41.	Innehav av sedlar och mynt	54
42.	Utelöpande sedlar och mynt	54
43.	Värdet av utelöpande sedlar och mynt	55
44.	Sedel- och myntströmmarna via Finlands Bank	56
45.	Finlands Banks verksamhetskostnader och -intäkter 1998–2000	75
46.	Finlands Banks utbildningskostnader	77



**Finlands Banks direktion.**

Från vänster Esko Ollila, Matti Vanhala, Matti Louekoski och Matti Korhonen.



# Chefdirektörens översikt

I den ekonomiska integrationen i Europa inleddes en ny era 1999 när Finland och 10 andra EU-länder gick över till den tredje etappen av den ekonomiska och monetära unionen (EMU), började utöva en gemensam penningpolitik och införde den gemensamma valutan, euron. Anslutningen till EMU gick överlag smidigt och utan störningar tack vare de omsorgsfulla förberedelserna och det faktum att de blivande euroländerna hade nått konvergens i fråga om prisstabilitet och räntenivå redan före anslutningen. Detta skapade goda förutsättningar för den gemensamma penningpolitik som Europeiska centralbanken (ECB) började utöva i samråd med de nationella centralbankerna.

Övergången till en gemensam penningpolitik innebar för de enskilda länderna en grundläggande förändring på penningpolitikens område. Utan större problem antogs för penningpolitiken en stabilitetsinriktad strategi med två pelare. Det stadageenliga huvudmålet för ECB – att upprätthålla prisstabilitet – skall uppfyllas med siktet inställt på hela euroområdet. De penningpolitiska besluten har centraliserats till ECB-rådet, som består av ECB:s direktionsledamöter och cheferna för de nationella centralbankerna i euroområdet. Pen-

ningpolitiken verkställs däremot fortfarande av de nationella centralbankerna, vilket sker i samarbete med ECB.

Sett mot dessa stora omställningar fick den gemensamma penningpolitiken i Eurosystemet en god start. I sina penningpolitiska beslut har ECB-rådet kunnat stödja sig på en godtagen strategi, djupgående analyser, en ständig dialog och noggranna överväganden. De penningpolitiska beslut som krävdes av det nya organet har, såvitt det går att bedöma i nuläget, fattats i någotsånär rätt tid.

Vid EMU-anslutningen hade inflationen i euroländerna redan avmattats till historiskt moderata nivåer. Till prisstabiliteten bidrog också den ökade konkurrensen, som var en följd av utvecklingen mot öppnare ekonomier, friare konkurrens, smidigare handel och större prisjämförbarhet. Medlemskapet i EMU påverkar förhoppningsvis också avtalsrörelsen och prissättningen i en prisstabiliserande riktning. Även om inflations-takten ökade under året främst på grund av stigande råoljepriser låg prisuppgången året ut inom gränserna för ECB:s prisstabilitetsmål.

Vid övergången till EMU rådde en relativt låg räntenivå. Centralbankerna i euroområdet hade samordnat sina styrräntor mot slu-

tet av 1998. Av olika skäl, bl.a. till följd av kriserna i Asien och Ryssland, avtog den ekonomiska aktiviteten. Samtidigt slutade priserna nästan helt att stiga. På våren 1999 beslutade ECB-rådet sänka räntan ytterligare. Räntan på refinansieringstransaktionerna sänktes till 2,50 %, och penningmarknadsräntorna och bankernas låneräntor sjönk i motsvarande grad till historiskt låga nivåer inom hela euroområdet. Då också eurons växelkurs försvagades var penningpolitiken i Europa överlag mycket lätt. Ekonomierna i euroområdet hade således ett starkt stöd i penningpolitiken. Trots detta var arbetslösheten i Europa fortsatt stor och är alltså ett centralt problem.

Sommaren och hösten 1999 började det synas tecken på att ekonomin i euroområdet var på väg att återhämta sig. Till konjunkturuppgången bidrog inte bara den lätta penningpolitiken utan också den starka ekonomiska utvecklingen i Förenta staterna och uppsvinget efter recessionen i Sydostasien. ECB-rådet höjde räntan i början av november. Ränthöjningen togs positivt emot av marknaden. Även efter ränthöjningen var räntenivån i euroområdet mycket låg, och den lätta penningpolitiken stöder ännu återhämtningen i euroområdet.

De senaste månaderna har konjunkturerna i euroområdet fortsatt att förbättras och inflationstakten accelererat. Enligt prognoserna är prisstabiliteten inte hotad 2000, men de starkare konjunkturerna och den snabba utlåningstillväxten har medfört att inflationsrisken ökat. Inflationsriskerna bevakas noga inom Eurosystemet, och i penningpolitiken är föresatsen att fatta rätt-

tidiga beslut om åtgärder som behövs för att värna prisstabiliteten.

Den gemensamma penningpolitiken har inneburit ökade krav på de sektorer av den ekonomiska politiken där besluten fattas på det nationella planet. Problemen till följd av nationella skillnader i den ekonomiska utvecklingen kan i förhållanden med en gemensam penningpolitik lösas enbart genom nationella finans-, inkomst- och strukturpolitiska åtgärder. Målet för stabilitets- och tillväxtpakten, som antagits som finanspolitiskt rättesnöre, är att de närmaste åren skapa jämvikt eller överskott i de offentliga finanserna.

Även om de flesta EU-länder beräknas nå sina budgetmål för 1999 var det inte många länder som kunde uppvisa någon nämnvärd strukturell konsolidering av de offentliga finanserna. De minskade budgetunderskotten berodde till en stor del på sjunkande räntekostnader och i några länder även på en oväntat snabb tillväxt. De icke-cykliska underskotten minskade däremot inte. Den stora offentliga skulden krympte endast obetydligt.

Trots förbättrade konjunkturutsikter och planerade utgiftsnedskärningar i euroområdet är de offentliga finanserna i flera EU-länder mycket känsliga för avtagande tillväxt och stigande räntor. I vissa länder finns alltså risk för att budgetunderskottet överskrider 3-procentsgränsen om inga nya finanspolitiska åtgärder vidtas. För balansering av budgeten krävs i de flesta länder ambitiösare åtgärder än hittills.

Fördelarna av återhämtningen borde i EU-länderna användas till att sanera de offentliga finanserna

– efter uppehållet under de två senaste åren – och till att råda bot på de långvariga strukturella problemen. Det bör betonas att stabilitets- och tillväxtpaktens medelfristiga mål om ett budgetsaldo nära balans eller med överskott inte bara är avsett att utjämna konjunkturella risker utan också att uppväga trycket på de offentliga utgifterna, t.ex. utgifterna till följd av en alltför stor skuldkvot och en åldrande befolkning. Genom utgiftsnedskärningar borde utrymme skapas för en minskning av skattekillen. För att sysselsättningen och tillväxten skall öka krävs också reformer som bidrar till en välfungerande marknad och en effektivare offentlig sektor. Forcerade åtgärder för att minska den offentliga skulden i länder med den snabbaste tillväxten kunde dämpa inflationstrycket och främja en balanserad utveckling i dessa länder.

Tillväxten i Finland var fortsatt stark 1999 och låg klart över genomsnittet i euroområdet. Under första halvåret avtog tillväxten när exportefterfrågan minskade, men en stark inhemsk efterfrågan och ökad export under andra halvåret gjorde att tillväxttakten för hela året ändå blev rätt hög. Sysselsättningen förbättrades alltmer och arbetslösheten sjönk. Den strukturella arbetslösheten är dock fortfarande stor. Exporten diversifierades och priskonkurrenskraften var fortsatt god. De traditionella branscherna led av den svaga exportefterfrågan, och den ökade industriproduktionen kunde helt tillskrivas den kraftigt växande elektronikindustrin.

De sjunkande räntorna stimulerade både den privata konsumtio-

nen och investeringarna. De privata investeringarna i andra än industri-företag ökade avsevärt. Bostadspriserna drevs upp av de lägre räntorna, höga inkomstförväntningar, kraftigt ökande aktietillgångar och flyttningsrörelsen. Trots att bostadsinvesteringarna ökade märkbart uppvägs inte obalansen på bostadsmarknaden i tillväxtcentra. Att såväl företagen som hushållen lånade och skuldsatte sig alltmer tydde för sin del på framtidsoptimism.

I Finland ökade inflationstakten mot slutet av året främst på grund av stigande oljepriser och var under andra halvåret högre än genomsnittet i euroområdet. Det harmoniserade konsumentprisindexet översteg i december 2 %.

Den fortsatt snabba tillväxten och statens rätt strama utgiftspolitik bidrog till att konsolidera de offentliga finanserna 1999. Skatteintäkterna ökade klart medan de offentliga utgifterna – bl.a. utgifterna för sysselsättningsfrämjande åtgärder och ränteutgifterna – minskade och sparbesluten av tidigare datum bromsade upp tillväxten i transfereringarna. Statsekonomi balanserades och budgetöverskottet för hela den offentliga sektorn ökade. I den offentliga sektorn har den stora underskotten från början av 1990-talet förbytts i överskott medan skuldsättningen har minskat.

Överskottet i de offentliga finanserna och framför allt i statsökonomi växer under de närmaste åren tack vare den gynnsamma ekonomiska utvecklingen och minskade ränteutgifter. Jämvikten i de offentliga finanserna har dock uppnåtts genom en mycket hård

beskattning, vilket av strukturella skäl är ohållbart i längden. För framtida ekonomisk tillväxt krävs betydande skattelättnader och därigenom en ytterligare utgiftsanpassning så att jämvikten i stat och kommun kan upprätthållas även med väsentligt lägre skatteuttag än nu.

Förutom huvudmålet att upprätthålla prisstabilitet har Finlands Bank som uppgift att främja det finansiella systemets stabilitet och effektivitet. Denna övervakning av det finansiella systemet omfattar banksektorn, värdepappersmarknaden och det finansiella systemets infrastruktur, dvs. betalnings- och avvecklingssystemen. Övervakningen gäller framför allt sådana risker som kan äventyra funktions-säkerheten i det finansiella systemet som helhet. EMU-medlemskapet innebär nya utmaningar i övervakningen och framhäver vikten av samarbete mellan myndigheterna i euroområdet.

Övergången till etapp tre av EMU har återspeglats på finansmarknaderna i euroområdet på många olika sätt. Otaliga fusioner, sammanslagningar och köpanbud har ytterligare drivit på omstruktureringen av banksektorn. Uppenbart är också att det i framtiden blir allt vanligare med strukturaffärer över gränserna. Den gemensamma penningpolitiken och införandet av betalningssystemet TARGET i EU-länderna har bidragit till den snabba integrationen av penningmarknaderna. Värdepapperiseringen av euroområdets finansmarknader har fått god fart, vilket har avspeglats i en klar ökning av företagens aktie- och låneemissioner.

De finländska bankerna har gått över till etapp tre av EMU i

historiskt sett gott skick. Efter bankkrisen har den finländska banksektorn finslipats till en strukturellt konkurrenskraftig näringsgren med banker som till sin lönsamhet och effektivitet tillhör den europeiska toppen. De utländska bankerna har fortfarande ingen större betydelse i Finland, utom inom grossistbanksverksamheten. En alltmer centraliserad bankverksamhet och skärpt global konkurrens ställer dock de finländska bankerna inför stora utmaningar. Också konkurrensen över branschgränserna gör att bankverksamheten förändras till sin karaktär.

Kännetecknande för värdepappersmarknaden i Finland har varit att marknadsvärdet och omsättningen av aktierna stigit oerhört snabbt. Den växande aktiehandeln har ökat trycket på avvecklingssystemen, som bör effektiveras. De globaliserade värdepappersmarknaderna bidrar till en allt snabbare integrering av den europeiska marknadsinfrastrukturen. I Finland har utvecklingen bland annat inneburit nya förbindelser mellan den nationella värdepapperscentralen och värdepappersmarknaderna i Tyskland och Frankrike.

Den gemensamma penningpolitiken har lett till många funktionella och organisatoriska förändringar i Finlands Bank. Banken har som uppgift och skyldighet att utöva ett effektivt inflytande i Europeiska centralbankssystemet (ECBS) och satsar därför på rollen som sakkunnig i det mångfasetterade arbetet inom systemet. De nationella centralbankerna i euroområdet deltar tillsammans med ECB i beredningen av ärenden i de kommittéer och arbetsgrupper som

tillsatts för olika fackområden. Dessa samarbetsorgan har blivit en viktig del av ECBS-samarbetet, och detta har på ett påtagligt sätt avspeglats i det dagliga arbetet vid Finlands Bank. I Finland har banken ambitionen att främja en ekonomisk politik som är förenlig med ECB:s penningpolitik och den finanspolitik och övriga ekonomiska politik som bedrivs i Finland. Banken skall också aktivt sörja för att Finland har effektiva och säkra finans- och betalningssystem.

Verkställigheten av de penningpolitiska besluten – ECB:s penningmarknadstransaktioner – har decen-

traliserats till de nationella centralbankerna. Förutom sin egen valuta-reserv förvaltar Finlands Bank också en del av ECB:s valuta-reserv. Till följd av EMU-medlemskapet har statistikfunktionerna och statistik-samarbetet ökat markant såväl i Finland som inom ECBS. ECB:s livliga informations- och publikationsverksamhet har i Finlands Bank speglats i en ökad mängd material och arbete. Finlands Bank har för sin del arbetat för ett öppnare ECBS bland annat genom att börja ge ut en egen prognos och förmedla information till allmänheten om frågor som gäller

den ekonomiska och monetära unionen.

Bankens organisation komprimerades och funktionerna avpassades för ECBS-samarbetet. De viktigaste förändringarna var att två centrala avdelningar som svarar för den ekonomiska analysen och den penningpolitiska beredningen slogs samman och att statistikfunktionerna centraliserades till en enda avdelning. Antalet anställda minskade inte nämnvärt 1999 även om vissa funktioner slogs ihop, eftersom andra uppgifter ökade till följd av EMU-anslutningen.



# Penningpolitik, ekonomisk utveckling och penningpolitiska operationer i euroområdet

## Prisstabilitet rådde i euroområdet 1999

### Övergången till den gemensamma penningpolitiken löpte utan större problem

Europeiska centralbanken (ECB) och de nationella centralbankerna i de EU-länder som införde euron övertog den 1 januari 1999 ansvaret för den gemensamma penningpolitiken i euroområdet. Enligt beslut i ECB-rådet fastställdes räntan på Eurosystemets huvudsakliga refinansieringstransaktioner till 3 %, dvs. till den harmoniserade räntenivå som alla euroländer utom Italien hade uppnått i december 1998. Samtidigt fastställdes räntan på utlåningsfaciliteten och inlåningsfaciliteten till 4,5 % respektive 2 %.

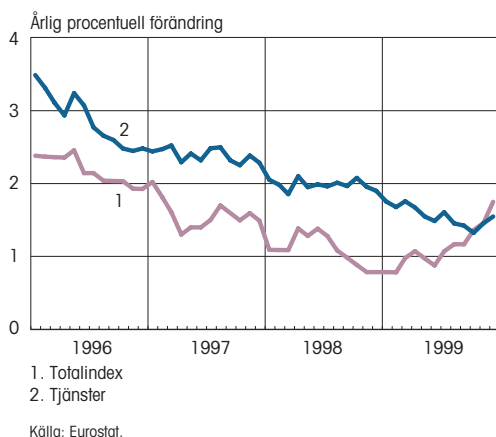
Prisstabiliteten och den avtagande ekonomiska tillväxten i euroområdet möjliggjorde en så låg styrränta vid övergången till den gemensamma penningpolitiken. Räntebesluten var således i linje med huvudmålet för Eurosystemets penningpolitik, nämligen prisstabilitet. Prisstabilitet har definierats som en årlig ökning under 2 % i det harmoniserade konsumentprisindexet (HIKP) för euroområdet. Målet skall nås på medellång sikt.

ECB-rådet avser att upprätthålla prisstabiliteten med en strategi som baseras på två pelare. För det första har penningmängden getts en framträdande roll. För 1999 fastställdes referensvärdet för penningmängden till 4½ %, mätt som 3 månaders glidande medelvärde av den årliga tillväxttakten i det breda penningmängdsmåttet M3. För det andra baseras penningpolitiken på en bred bedömning av utsikterna för prisutvecklingen och riskerna för prisstabiliteten i euroområdet baserat på analyser av olika indikatorer för den finansiella och övriga ekonomiska utvecklingen.

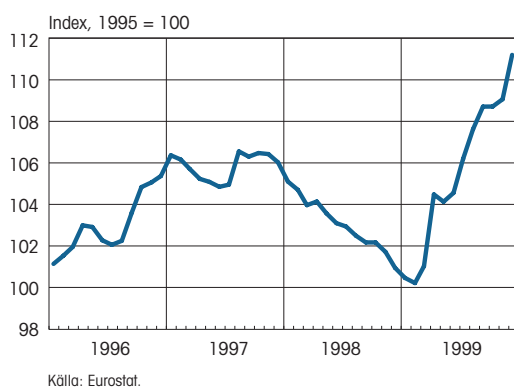
Från att ha börjat minska i mitten av 1998 sjönk inflationstakten i euroländerna ytterligare fram till början av 1999, då den årliga ökningstakten i det harmoniserade konsumentprisindexet klart låg under 1 % (figur 1). Till den avtagande inflationstakten bidrog de sjunkande priserna på importvaror och framför allt energi. Priserna på tjänster, som är den inhemska inflationskomponenten, steg betydligt snabbare än priserna på varor.

Ökningstakten för konsumentpriserna i euroområdet accelererade något under första halvåret 1999 bland annat sedan råoljepriset under början av året börjat stiga kraftigt (figur 2). En inflationsdämpning

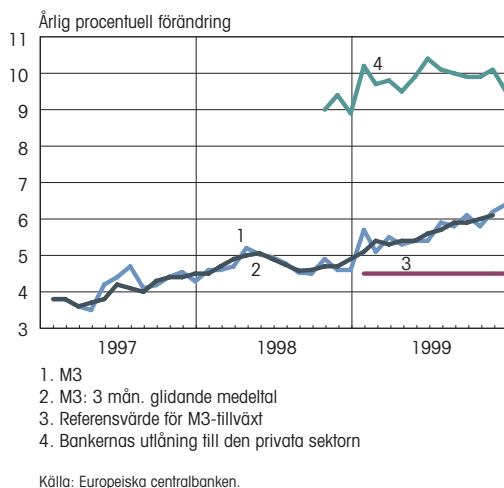
**Figur 1.**  
Harmoniserat konsumentprisindex för euroområdet



**Figur 2.**  
Energipriset i euroområdet



**Figur 3.**  
Peningmängds- och kreditutveckling i euroområdet



de effekt hade den allt långsammare uppgången i priserna på livsmedel men även på tjänster. Att prisstegringen för tjänster mattades av berodde bland annat på avregleringen av telekommunikationsbranschen och den ökade konkurrensen i vissa euroländer.

Penningmängdsutvecklingen var rätt moderat i början av 1999 (figur 3). Tillväxttakten i det breda penningmängdsmåttet M3 hade visserligen accelererat bland annat till följd av räntenedgången och låg något över referensvärdet. Avvikelsen från referensvärdet var sammantaget rätt liten med hänsyn till de osäkerhetsfaktorer och specialförhållanden som rådde vid euroområdets tillkomst. Däremot växte utlåningen i euroområdet klart snabbare än M3 och extra markant ökade kreditgivningen till den privata sektorn. Kreditexpansionen var störst i de små randstaterna där räntorna hade sjunkit kraftigt och tillväxtutsikterna var bättre än genomsnittet.

Avmattningen i den globala tillväxten speglades allt tydligare i euroländernas konjunkturer från och med andra halvåret 1998. Finskrisen i Brasilien i början av 1999 gav en ny påminnelse om tillväxtekonomiernas sårbarhet. I Förenta staterna var produktionsökningen däremot kraftigare än väntat. Tecken på en svag återhämtning fanns också i flera asiatiska länder, även om problemen i Japan fortfarande var stora.

Den årliga BNP-tillväxten i euroländerna var som lägst i början av 1999 (figur 4). Framför allt ökningstakten i industriproduktionen minskade kännbart. Tillväxten upprätthölls av den inhemska efter-

frågan, som motverkade den negativa effekten av nettoexporten och lagerinvesteringarna. Såväl den privata konsumtionen som investeringarna utvecklades i en gynnsam riktning.

### Styrräntan sänktes i april

ECB-rådet beslutade i april 1999 att lätta på penningpolitiken genom att sänka räntan på de huvudsakliga refinansieringstransaktionerna med 0,5 procentenheter till 2,5 % (figur 5). Beslutet baserades på uppfattningen att den medelfristiga inflationen i euroområdet kommer att ligga under 2 %. Rådets bedömning var att den något ökade inflationstakten främst till följd av stigande energipriser inte äventyrade prisstabiliteten på medellång sikt. Inte heller analysen av andra ekonomiska variabler antydde några risker som kunde hota prisstabiliteten i euroområdet.

Världsmarknadspriset på olja steg kraftigt under första halvåret, men uppgången i energipriset slog igenom i industriländernas allmänna konsumentprisnivå endast successivt. Prisökningen dämpades av hårdnande konkurrens och fortsatt ledig kapacitet. Den årliga inflationen i euroområdet mätt med det harmoniserade konsumentprisindexet översteg 1 % mot slutet av sommaren.

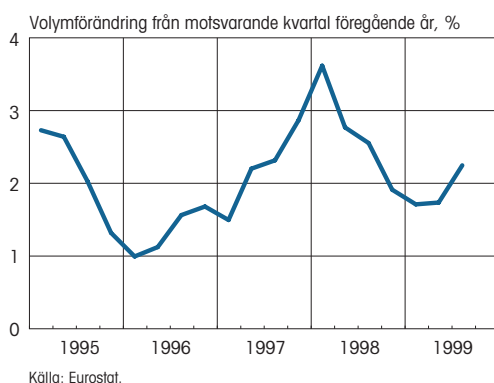
Under våren och sommaren förbättrades konjunktursiktorna för världsekonomin då utsikterna för BNP-tillväxt i Japan ljusnade och den ekonomiska utvecklingen i de krisdrabbade länderna i Sydostasien och Sydamerika till största delen var fortsatt gynnsam. Bland EU-länderna utanför euroområdet förbättrades konjunktursiktorna klart i Storbritannien och Sverige. Under andra kvartalet började tillväxten i euroområdet accelerera i takt med återhämtningen inom exporten och industriproduktionen,

för att öka ytterligare under tredje kvartalet. Samtidigt minskade skillnaderna i tillväxt inom euroområdet när produktionen började stiga också i länder med låg tillväxt.

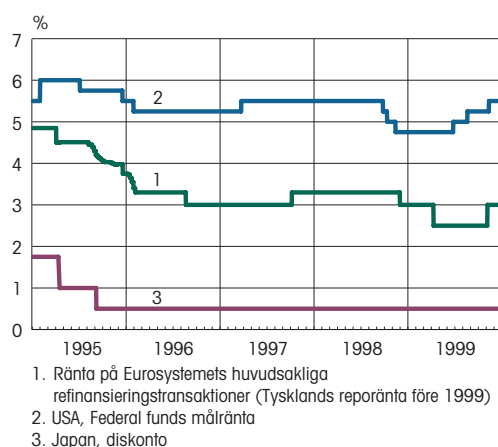
### Styrräntan höjdes i början av november

Den 4 november beslutade ECB-rådet att höja räntan på Eurosystemets huvudsakliga refinansieringstransaktioner med 0,5 procentenheter till 3 %. Räntan återställdes därmed till nivån före räntesänkingsbeslutet i april. Räntehöjningen motiverades med att trycket uppåt på priserna hade ökat sedan början av sommaren och kunde hota prisstabiliteten. Konjunktursiktorna var ljusare och flera indikatorer, främst penningmängds- och kredittillväxten, tydde på att den monetära ekonomin i euroområdet var lätt. Enligt ECB-rådets bedömning var räntebeslutet ägnat

**Figur 4.**  
Bruttonationalprodukten i euroområdet

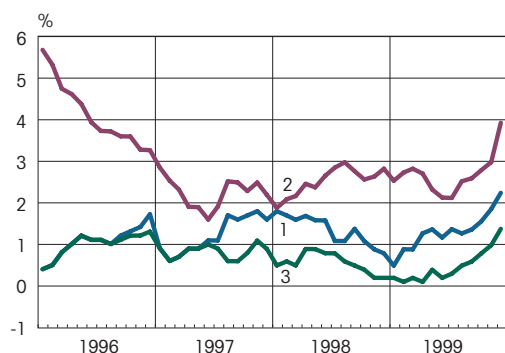


**Figur 5.**  
Centralbanksräntor



Källor: Europeiska centralbanken och Reuters.

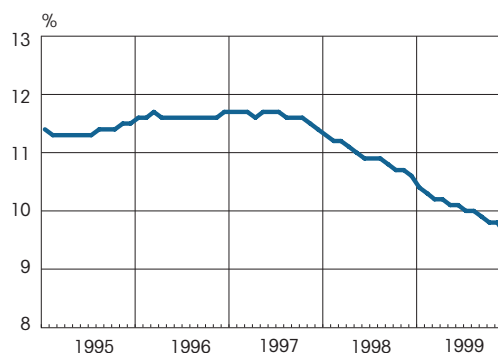
**Figur 6.**  
Inflationsskillnader i euroområdet



1. Inflationstakten i Finland
2. Euroområdets högsta inflationstakt
3. Euroområdets lägsta inflationstakt

Källor: Statistikcentralen och Eurostat.

**Figur 7.**  
Arbetslösheten i euroområdet



Källa: Eurostat.

att motverka ett ökat tryck uppåt på priserna på medellång sikt och bidra till att hålla inflationsförväntningarna under 2 %.

Räntebeslutet påverkades också av statistiken över penningmängds- och kredittillväxten. Tillväxttakten för M3 hade ökat under sensommaren och hösten så, att tremånadersgenomsnittet av den årliga tillväxten i M3 under juli–september blev 5,9 %, dvs. nästan 1½ procentenhet över referensvärdet. Likaså ökade utlåningen och framför allt lånen till den privata sektorn fortfarande avsevärt. Sammantaget tydde den fortsatta och allt större avvikelserna från referensvärdet för M3-tillväxten på en mycket generös likviditetssituation i euroområdet, vilket på medellång sikt ansågs kunna hota prisstabiliteten.

I början av december beslutade ECB-rådet att låta referensvärdet för penningmängdstillväxten 2000 ligga kvar på samma nivå som

1999, dvs. på 4½ %. Beslutet motiverades med att komponenterna i referensvärdet – definitionen av euroområdets prisstabilitet samt antagandena om den trendmässiga BNP-tillväxten och nedgången i omloppshastigheten i M3 – inte hade förändrats.

### Konjunkturläget gynnsamt i slutet av 1999

Under de sista månaderna 1999 gick konsumentpriserna upp ytterligare i en något snabbare takt, och mätt med det harmoniserade konsumentprisindexet var inflationen i december 1,7 %. Till denna utveckling bidrog framför allt det stigande energipriset och den försvagade euron. En inflationsdämpande verkan hade bland annat den avtagande ökningstakten i livsmedelspriserna. En närmare analys av skillnaden mellan den högsta och den lägsta inflationstakten i euro-

området visar att inflationsskillnaden något minskat under året från januari då den var på drygt 2 procentenheter (figur 6).

Till följd av den gynnsamma världsekonomiska utvecklingen och de goda konjunktursiktterna ökade också euroländernas BNP-tillväxt märkbart under årets sista månader. Tillväxten för hela året på drygt 2 % blev dock på grund av den låga tillväxttakten i början av året klart lägre än för 1998.

Under 1999 minskade arbetslösheten i euroområdet och understeg vid slutet av året 10 % (figur 7). Mot slutet av våren var nedgången i arbetslösheten långsammare men tog fart igen under årets sista kvartal i takt med de stigande konjunkturerna. Även om arbetslösheten i hela euroområdet både historiskt och internationellt var fortsatt hög syntes i flera tillväxtstarka länder tecken på arbetskraftsbrist antingen inom vissa sektorer eller nästan i hela ekonomin.



Överskottet i bytesbalansen för euroområdet 1999 var 43 miljarder euro, dvs. knappt 1 % av bruttonationalprodukten. Inte bara bytesbalansöverskottet utan också den kraftiga tillströmningen av placeringar i euroområdets banker bidrog till den ökade externa finansieringen. Euroområdet å sin sida gjorde portfölj- och direktinvesteringar utanför området, främst i Förenta staterna. Euroområdets tillgångar och skulder mot utlandet är nära nog i jämvikt, genom att Tysklands nettotillgångar uppvägs av de flesta andra länders skulder.

## Marknadsräntorna steg under året

Övergången till den gemensamma penningpolitiken löpte utan större problem, och under årets första månader var ränteutvecklingen i euroområdet relativt stabil. Om-

rådets marknadsräntor låg under januari–mars runt 3 %. Marknaden räknade med att räntorna skulle sjunka ytterligare (figur 8). Förtroendet för euron avspeglades i en nedgång i euroområdets långa räntor. I Tyskland sjönk den 10-åriga statsobligationsräntan i början av året under 4 % och hade därigenom fallit med drygt 1,5 procentenheter räknat från början av 1998. Nedgången kunde delvis förklaras med den ökade oron på de internationella finansmarknaderna, som fick investerarna att intressera sig alltmer för bland annat euroområdet. Förenta staternas långa statslåneränta föll samtidigt med knappt 1 procentenhet, och skillnaden mellan euroområdets och Förenta staternas långa räntor ökade (figur 9).

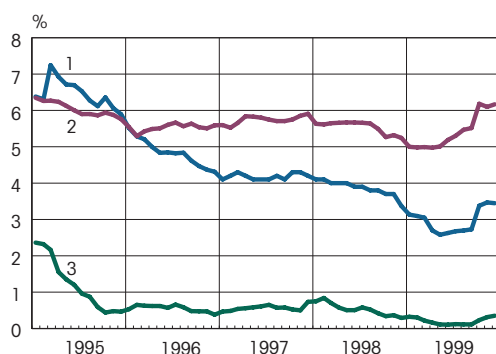
ECB-rådets räntebeslut i april överraskade finansmarknaderna genom att räntesänkningen var större än väntat. Generellt hade man räknat med ett fall på 0,25

procentenheter, vilket speglades i sjunkande marknadsräntor redan före beslutet. Till följd av räntesänkningen gick euriborräntorna tydligt ned.

Den kraftiga räntesänkningen fick samtidigt slut på marknadens förväntningar om nya räntesänkningar. De långa räntorna däremot rörde sig främst i takt med motsvarande amerikanska räntor. Skillnaden i långräntor mellan euroområdet och Förenta staterna ökade dock före sommaren till ca 1,5 procentenheter.

I början av sommaren började särskilt de långa räntorna i euroområdet stiga. Från början av juni till mitten av augusti steg de 10-åriga statslåneräntorna med nästan 1 procentenhet och avkastningskurvan för euroområdet blev klart brantare. Ränteutvecklingen speglade till att börja med uppgången i de amerikanska långräntorna till följd av den förväntade åtstramningen av landets penningpolitik.

**Figur 8.**  
3 mån. marknadsräntor

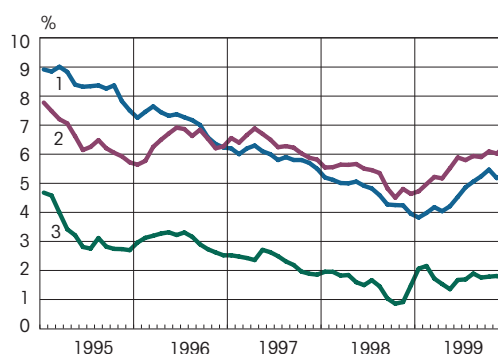


1. Euroområdet<sup>1</sup>
2. Förenta staterna
3. Japan

<sup>1</sup>Fr.o.m. januari 1999 euribor. T.o.m. december 1998 beräknad som medelvärdet av BNP-vägda nationella räntor.

Källor: Europeiska centralbanken och Reuters.

**Figur 9.**  
Räntor på 10-åriga statsobligationer

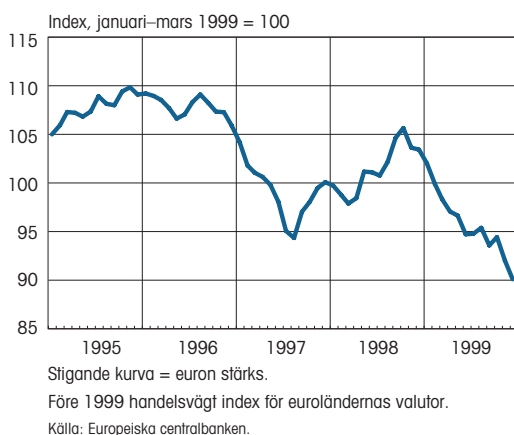


1. Euroområdet<sup>1</sup>
2. Förenta staterna
3. Japan

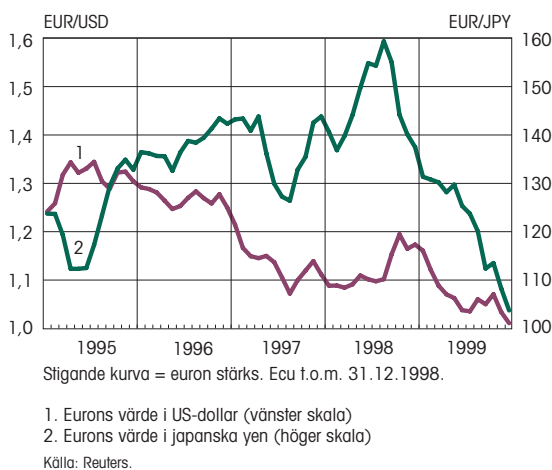
<sup>1</sup>Fr.o.m. januari 1999 vägda med utestående nominella belopp. T.o.m. december 1998 beräknad på BNP-vägda harmoniserade statsobligationsräntor.

Källor: Europeiska centralbanken och Reuters.

**Figur 10.**  
**Eurons externa värde**



**Figur 11.**  
**Eurons kurs mot dollarn och yenen**



Sedermere har ränteutvecklingen styrts främst av de förbättrade tillväxtutsikterna i euroområdet och förväntningarna om eventuella åtstramningar av den gemensamma penningpolitiken. I mitten av augusti var skillnaden mellan 10-årsräntan och 3-månadersräntan i den tyska avkastningskurvan drygt 2 procentenheter, mot 0,6 procentenheter vid årsskiftet.

Uppgången i marknadsräntorna vid månadsskiftet september/oktober hänförde sig åter till de förbättrade konjunkturerna i euroområdet och förväntningarna om en höjning av Eurosystemets styrrenta. Beslutet om räntehöjningen i början av november motsvarade rätt väl marknadens förväntningar, och penningmarknadsräntorna reagerade därför föga på styrränte-

höjningen. Penningmarknadsräntornas utveckling påverkades under hösten också av oron inför tusenårsskiftet. I slutet av september steg 3 månaders euribor med nästan 0,4 procentenheter när de första 3-månaderskontrakten med förfall år 2000 slöts.

Räntehöjningen i november minskade marknadsoron i fråga om de långa räntorna, och dessa sjönk också en aning därefter. Tysklands 10-åriga statslåneränta låg vid slutet av 1999 på 5,4 %. Långränteskillnaderna i euroområdet var små under hela året och var som störst ca 0,3 procentenheter.

## Euron försvagades

Euron försvagades klart under första halvåret 1999 såväl mätt med det handelsvägda indexet (figur 10) som mot US-dollar och den japanska yenen (figur 11). Utvecklingen speglade främst konjunkturskillnaderna mellan Förenta staterna och euroområdet och framför allt den svaga ekonomiska utvecklingen i euroområdets kärnländer. Också osäkerheten om inriktningen av den ekonomiska politiken i Tyskland och Italien bidrog till att försvaga euron, likaså det utdragna kriget i Kosovo.

Läget såg ut att förändras efter mitten av juli när euron märkbart började förstärkas framför allt mot dollarn. Till denna utveckling bidrog bland annat de ljusare konjunkturutsikterna i Tyskland. Utvecklingen blev dock temporär och under hösten försvagades euron åter. De fortsatt starka konjunkturerna i Förenta staterna stödde dollarn mot euron. I slutet av no-

vember och i december var eurons dollarkurs svagare än någonsin under 1999. Under året försvagades euron mest mot US-dollar, den kanadensiska dollarn och vissa asiatiska länders valutor. Mot flera europeiska valutor – bl.a. den schweiziska francen och den svenska och den norska kronan – förlo- rade euron däremot inte lika myck- et i värde. Mätt med det handels- vägda indexet hade euron i slutet av 1999 deprecierat med ca 15 % från början av året.

### Euroområdets offentliga underskott minskade mer än väntat på grund av konjunkturförbättringen

EU:s medlemsländer offentliggjorde sina första stabilitets- och kon- vergensprogram<sup>1</sup> kring årsskiftet

<sup>1</sup> Euroländerna upprättar stabilitetsprogram, medan EU-länderna utanför euroområdet gör upp konvergensprogram.

1998/1999. I programmen redovi- sar EU-länderna sin finanspolitiska inriktning för de närmaste åren och planerade åtgärder för konsolider- ing av den offentliga ekonomin.

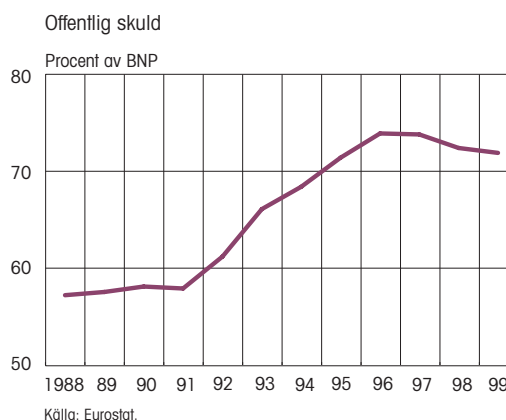
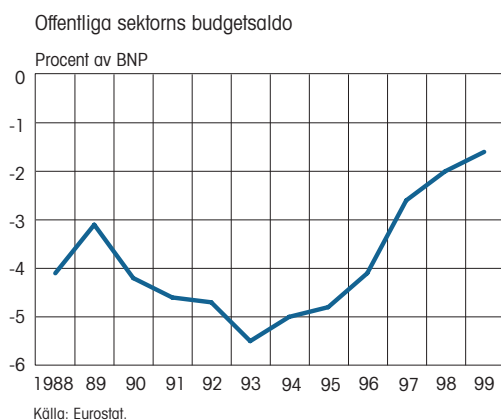
I sina stabilitetsprogram förut- såg euroländerna att de offentliga finanserna skulle konsolideras under de närmaste åren. Euroområ- dets offentliga underskott beräkna- des 1999 minska till 1,8 % av BNP och 2001 ytterligare till 1,1 %. Samtidigt antogs den offentliga skuldkvoten 1999 sjunka till 72,4 % av BNP och 2001 till 69,9 %. Ambitionsnivån i program- men varierade dock rätt mycket länderna emellan. Irland, Luxem- burg och Finland räknade med bibehållna eller ökade offentliga överskott, medan Tyskland, Frank- rike, Italien, Österrike och Portugal hade som mål att under referens- perioden minska sina underskott till ca 1 % av BNP.

I ljuset av preliminär statistik förefaller euroområdets offentliga

underskott ha minskat med ca ½ procentenhet från 1998 till ca 1½ % av BNP 1999, vilket är en något större minskning än vad som förut- sågs i stabilitetsprogrammen (figur 12). Underskottet krympte framför allt på grund av sjunkande ränteut- gifter, som i sin tur var resultatet av att skuldstocken minskade något och medelräntan på den gick ned. Hushållens stigande inkomster, en ökad privat konsumtion och den gynnsamma resultatutvecklingen i företagen bidrog till att öka skatte- intäkterna i euroländerna. I takt med tillväxten minskade arbetslös- heten och utgifterna till följd av den. Sammantaget låg de offentliga utgifterna i procent av BNP dock på ungefär samma nivå som 1998 och det primära överskottet ökade endast marginellt.

I Irland och Finland redovisade den offentliga sektorn 1999 ett klart överskott (tabell). Med mins- kande underskott gick utvecklingen i övriga euroländer mot större jäm-

**Figur 12.**  
Offentliga finanser i euroområdet



**Tabell.**  
Offentliga finanser

	Offentliga sektorns överskott (+) / underskott (-) i procent av BNP <sup>1</sup>			
	1998		1999	
	Stabilitets- program	Preliminär uppgift <sup>2</sup>	Stabilitets- program	Preliminär uppgift <sup>2</sup>
Belgien	-1,6	-1,0	-1,3	-0,9
Tyskland	-2,5	-1,7	-2,0	-1,2
Spanien	-1,9	-2,3	-1,6	-1,3
Frankrike	-2,9	-2,7	-2,3	-2,1
Irland	1,7	2,1	1,7	3,2
Italien	-2,6	-2,7	-2,0	-2,0
Nederländerna	-1,3	-0,8	-1,3	-0,6
Österrike	-2,2	-2,4	-2,0	-2,2
Portugal	-	-1,5	-2,0	-1,3
Finland	1,1	1,4	2,4	2,3

	Offentliga sektorns skuld vid årets slut i procent av BNP <sup>1</sup>			
	1998		1999	
	Stabilitets- program	Preliminär uppgift <sup>2</sup>	Stabilitets- program	Preliminär uppgift <sup>2</sup>
Belgien	117,5	116,2	114,5	114,9
Tyskland	61,0	60,7	61,0	61,0
Spanien	67,4	64,8	66,4	63,5
Frankrike	58,2	60,3	58,9	60,3
Irland	59,0	55,0	52,0	52,0
Italien	118,2	116,8	114,6	114,7
Nederländerna	68,6	66,6	66,4	64,3
Österrike	64,5	63,3	63,5	63,5
Portugal	58,0	56,5	56,8	54,8
Finland	51,9	48,5	48,5	47,1

<sup>1</sup> Underskotten och skulderna enligt stabilitetsprogrammen är redovisade enligt det gamla räkenskapssystemet ENS 79. Uppdateringarna för 1999 följer det nya räkenskapssystemet ENS 95. De preliminära uppgifterna från kommissionen baseras på nationella räkenskapsregler, som till vissa delar kan skilja sig från redovisningsprinciperna i ENS 79 eller ENS 95. Revideringen av räkenskapssystemet försvårar jämförbarheten mellan de olika uppgifterna enligt stabilitetsprogrammen, dessas uppdateringar, kommissionen och Statistikcentralen.

<sup>2</sup> Källor: Österrike och Portugal: kommissionens prognos, Eurostat och EC Economic Data Pocket Book, 15.12.1999. Finland: Statistikcentralen. Övriga länder: uppdaterade stabilitetsprogram.

vikt. I de större euroländerna krympte underskotten slutligen som väntat. Budgetunderskottet i Tyskland minskade med ca ½ procentenhet. I Frankrike krympte underskottet med drygt ½ procentenhet men låg fortfarande över 2 % av BNP. Också Italien reducerade sitt underskott med drygt ½ pro-

centenhet och uppnådde därmed det i stabilitetsprogrammet uppställda målet om ett underskott på 2 %. De mindre länderna uppvisade en genomsnittligt snabbare ekonomisk tillväxt, vilket bidrog till att förbättra även deras finansiella ställning mer än genomsnittet.

Den beslutade neddragningen av de offentliga underskotten i euroområdet 1999 genomfördes som helhet taget trögt. Handlingsutrymmet till följd av ökade skatteintäkter och minskade skuldkostnader användes till att sänka skatter och socialförsäkringsavgifter. I länder där skattereformen ledde till att de offentliga inkomsterna minskade skars utgifterna ned, men endast i den omfattning som behövdes för att motverka effekten av inkomstbortfallet på budgetsaldot.

## Eurosystemets penningpolitiska operationer

### Penningpolitiska instrument

För ECB:s penningpolitiska operationer infördes vid början av 1999 ett styrsystem för den gemensamma penningpolitiken i Eurosystemet bestående av tre huvudelement: marknadsoperationer, stående faciliteter och kassakrav. Det faktiska utförandet av den gemensamma penningpolitiken har i stort sett decentraliserats till de nationella centralbankerna, som enligt ECB-rådets och ECB-direktionens instruktioner skall svara för operationerna, betalningsväsendet och säkerhetshandlingar. Under 1999 utfördes alla penningpolitiska operationer i Eurosystemet enligt denna decentraliserade modell.

Eurosystemets penningpolitik verkställs i första hand genom marknadsoperationer som syftar till att styra de korta marknadsräntorna enligt den strategi som antagits av ECB-rådet. De viktigaste av dessa

operationer är de huvudsakliga refinansieringstransaktionerna, som läggs ut en gång i veckan och tillgodoser merparten av banksystemets behov av centralbanksfinansiering i euroområdet. Operationerna utförs genom auktioner som är öppna för en bred krets av motparter och där tilldelningarna sker i form av lån mot säkerhet med löptider på två veckor.

För att uppnå maximal styreffekt på räntorna genomförde ECB under 1999 de huvudsakliga refinansieringstransaktionerna enbart som fastränteanbud.

För att tillgodose banksystemets finansieringsbehov genomför Eurosystemet också långfristiga refinansieringstransaktioner. De utförs en gång i månaden och tilldelningarna sker i form av lån mot säkerhet med löptider på tre månader. Dessa långfristiga transaktioner utförs enbart genom anbud till rörlig ränta, då avsikten inte är att sända signaler om den penningpolitiska inriktningen. Några finjusterande repotransaktioner för att utjämna likviditetsläget genomfördes inte 1999.

Det primära syftet med Eurosystemets stående faciliteter är att underlätta kreditinstitutens likviditetshantering. Om kreditinstitut med tillträde till de stående faciliteterna har tillfälliga kassaunderskott kan de hos den nationella centralbanken söka kredit över natten mot säkerhet (s.k. utlåningsfacilitet). Har de någon dag ett överskott av likviditet kan de på motsvarande sätt göra insättningar över natten (s.k. inlåningsfacilitet).

För att begränsa användningen av de stående faciliteterna till ett minimum och styra kreditinstituten

in på penningmarknaden i stället tar ECB ut en betydligt högre ränta på utlåningsfaciliteten än på de huvudsakliga refinansieringstransaktionerna, medan räntan på inlåningsfaciliteten åter är lägre. Eftersom en bred krets av kreditinstitut har tillträde till de stående faciliteterna bildar utlånings- och inlåningsräntan i praktiken den övre och den undre gränsen för dagslåneräntan på penningmarknaden. Genom att höja eller sänka räntorna på de stående faciliteterna kan ECB också sända signaler om sin penningpolitiska inriktning.

Det penningpolitiska styrsystemet omfattar också ett kassakravssystem, som innebär att kreditinstituten i euroområdet skall hålla ett givet minimum av kassakravsmedel inestående hos de nationella centralbankerna. I kassakravsbasen för respektive institut inräknas såväl inlåning som emitterade skuld- och penningmarknadsinstrument. På de kassakravgrundande balansposter tillämpas ett kassakrav på 2 %, vilket är det minsta belopp som kreditinstituten i genomsnitt skall ha inestående hos centralbanken under den månadslånga uppfyllandeperioden. Detta utjämningssystem tillåter att kreditinstituten uppfyller sina kassakrav när räntorna är som fördelaktigast; kassakravssystemet bidrar därmed till att utjämna rörelserna i de kortaste penningmarknadsräntorna. Kravet på kassahållning ökar också kreditinstitutens efterfrågan på centralbanksfinansiering med ett i genomsnitt motsvarande belopp. Eurosystemet betalar ränta på kassakravsmedlen enligt samma räntesats som gäller för de huvudsakliga refinansieringstransaktionerna. För

kreditinstituten utgör kassakravet således ingen ekonomisk belastning.

Införandet av euron medförde inga större förändringar i Finlands Banks penningpolitiska instrument. En bidragande orsak var att de redan under tidigare år hade avpassats efter Eurosystemets instrument. Minst förändrades likviditetssystemet, de s.k. stående faciliteterna i Eurosystemet. Också minimireservsystemet var i stort sett oförändrat, trots namnbytet till kassakravssystem. Den största skillnaden var att ränta började betalas på kreditinstitutens inestående kassakravsmedel.

I fråga om marknadsoperationerna var förändringarna större. När det överlikvida finländska banksystemet integrerades med euroområdets banksystem med dess likviditetsunderskott, ersattes Finlands Banks viktigaste marknadsoperationer – de likviditetsdränerande auktionerna med bankcertifikat – av Eurosystemets likvidiserande huvudsakliga refinansieringstransaktioner.

Merparten av kreditinstitutens behov av centralbankspengar 1999 tillgodosåg Eurosystemet genom sina huvudsakliga refinansieringstransaktioner. Den likvidiserande effekten av transaktionerna var i genomsnitt 137 miljarder euro per dag. Genom långfristiga refinansieringstransaktioner tillfördes likviditet i genomsnitt 48 miljarder euro per dag. Nettoeffekten av de stående faciliteterna var svagt likvidiserande. Utlåningsfaciliteten bidrog till likviditetsutbudet med i genomsnitt 1 miljard euro per dag, medan inlåningsfaciliteten stod för 0,8 miljarder euro. Det samman-

räknade kassakravet för kreditinstituten i Eurosystemet uppgick 1999 i genomsnitt till 102 miljarder euro.

## På penningmarknaden i euroområdet endast tillfälliga problem i initialskedet

Genom införandet av euron vid början av 1999 utvidgades penningmarknaden till att omfatta hela euroområdet. Kreditinstituten var i det läget tvungna att snabbt anpassa sig till den nya omvärlden, vilket innebar stora omställningar framför allt i fråga om likviditetshandling och motparter. Övergången till en integrerad penningmarknad gick överlag mycket smidigt.

Införandet av euron ökade avsevärt den gränsöverskridande handeln på penningmarknaden. Den stod 1999 för över hälften av

all penningmarknadshandel. Volymer av penningmarknadsdepositioner och repotransaktioner ökade märkbart, medan handeln fokuserades på mycket kortfristiga maturiteter. Penningmarknaderna harmoniserades under året rätt långt, vilket för sin del fördjupade marknaden. Särskilt gynnsam var utvecklingen på depositions- och swapmarknaden. På derivatmarknaden intog euribor under 1999 tveklöst rollen som referensränta.

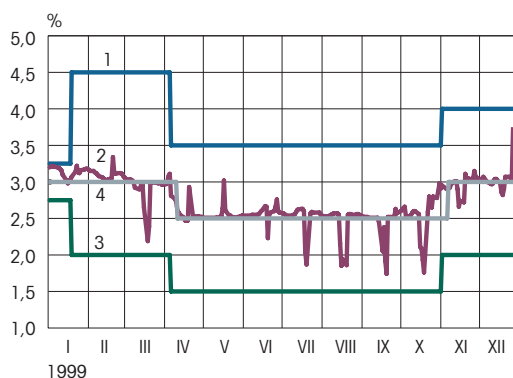
Vid tillkomsten av den integrerade penningmarknaden i euroområdet rådde osäkerhet om kreditinstituten likviditetshandling. Eftersom kassakraven beräknades på balansräkningen per den 31 december 1998 kunde kassakraven för de enskilda kreditinstituten och instituten sammanlagt fastställas först i slutet av januari 1999. Också det faktum att likviditeten i euroområdet då var så ojämnt fördelad ökade osäkerheten om tillgången på likviditet. Mot denna bakgrund

beslutade ECB-rådet att vid början av 1999 införa en smal räntekorridor för att underlätta verksamheten på penningmarknaden (figur 13). Den första uppfyllandeperioden för kassakraven var också undantagsvis en månad längre än normalt.

Alldeles i början av 1999 förekom vissa likviditetsstörande faktorer, som gjorde att utlåningsfaciliteten utnyttjades i stor utsträckning (figur 14). Tidvis förekommande problem med betalningssystemen och bland annat kreditinstitutens betalningsuppdrag ledde till att TARGET-systemets öppettider förlängdes temporärt. Av de stående faciliteterna utnyttjades inte enbart utlåningsfaciliteten utan samtidigt gjordes också insättningar över natten, vilket speglade problemen med fördelningen av likviditeten mellan kreditinstituten i initialskedet.

De initiala problemen var dock kortvariga, och ECB-rådet beslutade att bredda räntekorridoren från

**Figur 13.**  
Eurosystemets räntor och marknadsränta

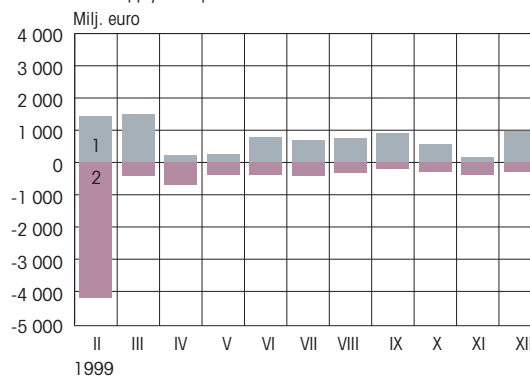


1. Utlåningsfacilitet
2. Eonia
3. Inlåningsfacilitet
4. Huvudsakliga refinansieringstransaktioner

Källa: Europeiska centralbanken.

**Figur 14.**  
Utnyttjade stående faciliteter i euroområdet

Dagsmedeltal av innesående kassakravsmedel under uppfyllandeperioden



Slutmånad för uppfyllandeperioden.

1. Inlåningsfaciliteten
2. Utlåningsfaciliteten

Källa: Europeiska centralbanken.

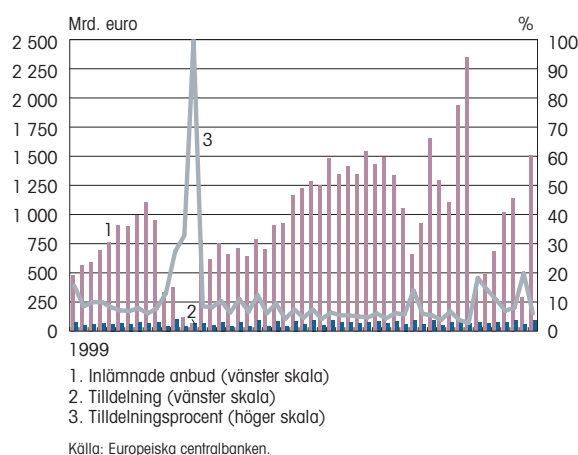
och med den 22 januari. Centralbankens roll i kreditinstitutens likviditetsförsörjning minskades därigenom och penningmarknaden fick större handlingsutrymme. För en effektivare likviditetsfördelning hade ECB-rådet redan tidigare beslutat införa en räntekorridor som inte är symmetrisk med den huvudsakliga refinansieringsräntan. Att låna likviditet över natten från centralbanken blev därför relativt sett dyrare än att sätta in likviditet över natten. Penningmarknaden började fungera bättre, med bland annat mindre svängningar och snävare regionala skillnader i dagslåneräntorna. Man kan säga att penningmarknaden i euroområdet fungerade rätt effektivt från början av februari.

### Huvudsakliga refinansieringstransaktioner det viktigaste instrumentet för likviditetshantering

Vid de huvudsakliga refinansieringstransaktionerna översteg kreditinstitutens sammanräknade anbud avsevärt den likviditet som fanns att fördela. Genast i början av 1999 var buden från kreditinstituten cirka tio gånger större än det tilldelade beloppet och ökade tidvis till och med klart under året (figur 15).

Under andra kvartalet började förväntningarna om räntesänkningar väsentligt återspeglas i kreditinstitutens och Eurosystemets likviditetshantering. I början av april steg förväntningarna så kraftigt att ECB trots maximal tilldelning inte kunde fördela hela det avsedda beloppet. Den 8 april sänkte ECB-

**Figur 15.**  
Eurosystemets huvudsakliga refinansieringstransaktioner



rådet räntan på de huvudsakliga refinansieringstransaktionerna med ½ procentenhet. Samtidigt gjordes räntekorridoren symmetrisk med den huvudsakliga refinansieringsräntan så att utlåningsräntan blev 1 procentenhet högre och inlåningsräntan 1 procentenhet lägre än refinansieringsräntan.

I början av tredje kvartalet väcktes förväntningar om räntehöjning. På grund av de stigande förväntningarna ökade buden från kreditinstituten alltmer och tilldelningsprocenterna blev mycket låga. Mot slutet av tredje kvartalet avmattades förväntningarna något för att åter i början av fjärde kvartalet tillta än mer i styrka.

Strax före ECB:s beslut den 4 november att höja räntan på de huvudsakliga refinansieringstransaktionerna med ½ procentenhet ledde ränteförväntningarna till 35 gånger större bud än den likviditet som fanns att fördela. Efter räntehöjningen krympte marginalen mellan penningmarknadsräntorna

och den huvudsakliga refinansieringsräntan märkbart, vilket minskade intresset för Eurosystemets operationer mot slutet av året. Aktiviteten på penningmarknaden avtog också i övrigt i december när kreditinstituten drog ned på sin verksamhet som ett led i förberedelserna inför tusenårsskiftet med dess många osäkerhetsfaktorer.

Penningmarknadsräntorna drevs upp under andra halvåret också till följd av kravet på en extra avkastning på depositioner och andra finansiella kontrakt med löptider över årsskiftet. Premien var störst i mitten av november. Högst var premien på lån utan säkerhet, men också för kontrakt med säkerhet gällde högre avkastningskrav.

På grund av osäkerhetsfaktorerna kring millennieskiftet beslutade ECB-rådet om tillfälliga förändringar i Eurosystemets operationer. Vid de tre sista långfristiga refinansieringstransaktionerna beslutade rådet att undantagsvis tilldela ett

belopp på 25 miljarder euro, i stället för normala 15 miljarder euro. För att inga transaktioner skulle löpa ut under den första veckan 2000 beslutade ECB-rådet undantagsvis också att förlänga löptiderna för de två sista huvudsakliga refinansieringstransaktionerna 1999 till tre veckor. Penningmarknaden lugnade sig märkbart före tusenårsskiftet. När millennieskiftet förlöpte utan problem normaliserades verksamheten på penningmarknaden.

### Finländska kreditinstitutets andel av Eurosystemets operationer

Enligt den decentraliserade modell som gäller för penningpolitiken i Eurosystemet svarade Finlands Bank för de penningpolitiska operationer som genomfördes med kreditinstitut i Finland som motparter. Av den likviditet som tilldelades via Eurosystemets huvudsakliga refinansieringstransaktioner var de finländska kreditinstitutens andel 0–1,3 % och i genomsnitt 0,5 %. Samma genomsnittliga andel gällde också för de långfristiga refinansieringstransaktionerna. I de huvudsakliga refinansieringstransaktionerna i Finland deltog under året 8 kreditinstitut bland de 11 motparter som Finlands Bank har godkänt för sina penningpolitiska operationer. I de långfristiga refinansieringstransaktionerna deltog 4 kreditinstitut.

Det även proportionellt sett låga intresset för Eurosystemets operationer förklaras av de finländska kreditinstitutens relativt goda likviditet. I motsats till de flesta

nationella banksystemen i euroområdet hade banksektorn i Finland 1998 haft ett likviditetsöverskott gentemot centralbanken. De finländska kreditinstituterna fick därför gott om likviditet vid början av 1999 när de likviditetsdränerande bankcertifikat som getts ut av Finlands Bank i slutet av 1998 löpte ut. Också de finländska företagens goda finansiella ställning bidrog till att kreditinstituterna hade tillgång till förmånlig finansiering 1999. De finländska kreditinstituterna var därför i huvudsak långgivare till utländska kreditinstitut. Centralbanksfinansiering utnyttjades i större utsträckning endast när penningmarknaden tydligt stramades åt.

De finländska kreditinstitutens goda likviditetsställning speglades också i osymmetriskt utnyttjade stående faciliteter. De finländska kreditinstituterna stod 1999 för 1,1 % av dagslånen, medan deras andel av insättningarna över natten var 3,7 %. Eurosystemets stående faciliteter utnyttjades av 12 kreditinstitut i Finland.

Vid slutet av 1999 omfattade kassakravssystemet i Finland 346 kreditinstitut, som hade kassakravsmedel inestående hos Finlands Bank antingen på sitt checkkonto eller på ett separat kassakravskonto eller alternativt på en förmedlarbanks checkkonto. I praktiken uppfyllde samtliga medlemsbanker i andelsbanksgruppen sina kassakrav via Andelsbankernas Centralbank, medan lokalandelsbankerna och sparbankerna anlitade Aktia Sparbank. De övriga kassakravspflichtiga instituten hade sina kassakravsmedel till största delen stående på sina checkkonton

i Finlands Bank. De finländska kreditinstitutens andel av euroområdets samlade kassakrav var 1,5 %.

### Eurosystemet harmoniserade reglerna för värdepapper som är belåningsbara i centralbank

Övergången till etapp tre av EMU innebar en del förändringar i fråga om säkerheterna för lån från centralbankerna. Bankernas urval av belåningsbara värdepapper utökades och samordnades så att samma värdepapper godtas över hela euroområdet som säkerhet vid penningmarknadsoperationer, krediter under dagen och krediter över natten.

Värdepapperen indelas i två grupper: grupp ett och grupp två. Grupp ett består av skuldförbindelser som är avsedda för handel och som uppfyller ECB:s harmoniserade urvalskriterier för hela euroområdet. Grupp två består av värdepapper för vilka urvalskriterierna har fastställts av de nationella centralbankerna enligt vissa minimikrav från ECB och som är särskilt viktiga för nationella finansmarknader och banksystem. Till exempel Finlands Bank upptar på sin nationella lista över grupp tvåvärdepapper endast sådana omsättningsbara skuldförbindelser som är utgivna av inhemska emittenter i form av värdeandelar i euro eller i någon nationell underuppdelning av euron.

Också värdepapper från Storbritannien, Grekland, Danmark och Sverige, dvs. EU-länderna utanför euroområdet, kan användas som



säkerhet för intradagskrediter enligt bilaterala avtal mellan centralbankerna.

Det nominella värdet av godtagbara värdepapper som emitterats i Finland och förvaltades av Finlands Värdepapperscentral uppgick vid slutet av året till ca 57 miljarder euro, jämfört med 5 500 miljarder euro för hela euroområdet, om den försumbara volymen värdepapper som ej är avsedda för handel inte inräknas. Säkerheterna bestod till 96 % av grupp ett-värdepapper, jämfört med 68 % i Finland.

Europeiska centralbankssystemet står för kreditrisken i grupp ett-värdepapper. För kreditrisken i grupp två-värdepapperen och säkerheterna från EU-länder utanför euroområdet svarar den centralbank som tagit upp värdepapperet på sin lista.

I säkerhetshanteringen infördes vid början av 1999 samordnade riskkontrollmetoder för hela euroområdet. Säkerhetskravet beräknas på lånebeloppet med tillägg för en initial säkerhetsmarginal som varierar efter löptiden. Från värdepapperens marknadsvärde görs vidare ett värderingsavdrag, som bestäms av löptiden och räntebindningen (fast eller rörlig). De underliggande värdepapperens säkerhetsvärde måste alltid täcka säkerhetskravet, dvs. lånebeloppet med tillägg för ränta och initial säkerhetsmarginal. Från och med 1999 har centralbankerna i euroområdet beviljat kredit endast mot fullgod säkerhet. Kravet på fullgod säkerhet medförde i Finland inga förändringar i säkerhetshanteringen, då Finlands Bank redan innan ställt krav på betryggande säkerhet såväl vid sina penningmarknadsoperationer

ner som för intradagskrediterna vid betalningsclearingen.

## Förändringar i säkerhetshanteringen i Finland

För att vara belåningsbara i Finland måste värdepapperen ha formen av värdeandelar. Finlands grupp ettlista upptar i huvudsak finska statens benchmarklån och skuldförbindelser. Finlands Banks grupp tvålista har hittills innehållit enbart bankcertifikat. Finlands Banks direktion fattade i oktober 1998 principbeslutet att godkänna värdepapper från EU-länder utanför euroområdet som säkerhet för intradagskredit i Finland. Beslutet trädde i kraft den 16 augusti 1999.

Före årsskiftet 1998/1999 utförde Finlands Bank sina likviditetsreglerande penningmarknadstransaktioner genom repor, dvs. avtal om återköp eller återförsäljning av egna bankcertifikat, och bankerna pantsatte värdepapper som säkerhet för sin intradagskrediter från centralbanken. Bankcertifikat godtogs inte som säkerhet för intradagskrediter.

Vid införandet av euron började Finlands Bank genomföra även penningmarknadsoperationerna som utlåning mot säkerhet och övergick i sin säkerhetshantering till ett s.k. poolningssystem baserat på pantavtal. Poolning innebär att alla säkerheter som en enskild bank ställt Finlands Bank bildar en pool som täcker utlåningen till banken, och varje koppling mellan en given säkerhet och någon enskild lånetransaktion försvinner. Poolningssystemet möjliggör ett flexibelt

utbyte av säkerheterna under lånets löptid. De samordnade reglerna för belåningsbara värdepapper inom Eurosystemet gav bankerna möjlighet att använda bankcertifikat som säkerhet även för intradagskredit.

Underliggande värdepapper som getts ut i Finland förvaltas på s.k. automatiska säkerhetshanteringskonton i Värdepapperscentralens system. Belånade värdepapper utgivna utanför Finland hanteras via den s.k. korrespondentbanksmodellen (Correspondent Central Banking Model, CCBM), där centralbankerna fungerar som depåhållare för varandra. I slutet av maj 1999 godkände ECB dessutom 29 länkar mellan olika värdepapperscentraler för överföring av säkerheter. Sedermera har ytterligare länkar godkänts.

En av de godkända länkarna var förbindelsen mellan Finlands Värdepapperscentral och tyska Deutsche Börse Clearing AG<sup>1</sup> för överföring av finländska och tyska värdepapper i bägge riktningarna. Från början av december kunde belånade värdepapper från Tyskland överföras via länken till Finlands Bank. I september 1999 godkändes länken mellan den franska värdepapperscentralen Sicovam SA och Finlands Värdepapperscentral.

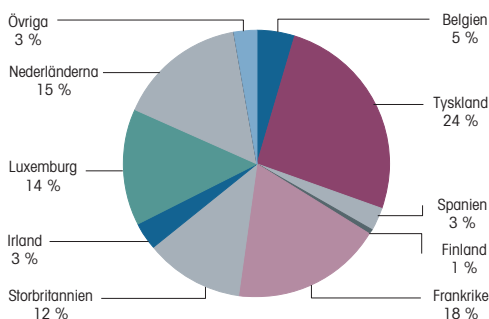
## Belåning av värdepapper i euroområdet och Finland

Reglerna för säkerhetshanteringen i euroområdet harmoniserades inte fullt ut under det första året, utan de kunde variera från land till land.

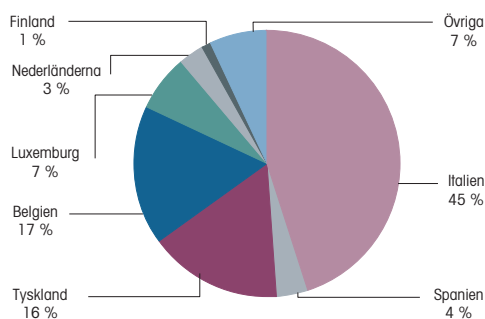
<sup>1</sup> Fr.o.m. den 1.1.2000 Clearstream Banking AG, Frankfurt.

**Figur 16.**  
Centralbankernas innehav av gränsöverskridande säkerheter i EU-området vid slutet av 1999

Länderfördelning av inlämnade säkerheter



Länderfördelning av säkerheter förvarade för andra centralbankers räkning



Källa: Europeiska centralbanken.

Merparten av de inhemska säkerheterna i euroområdet bestod av s.k. grupp ett-värdepapper. Grupp två-värdepapper användes i euroområdet i obetydlig utsträckning, och största delen av de som förekom var i pappersform och ej avsedda för handel. Värdepapper

upptagna på Finlands grupp två-lista utnyttjades dock över genomsnittet.

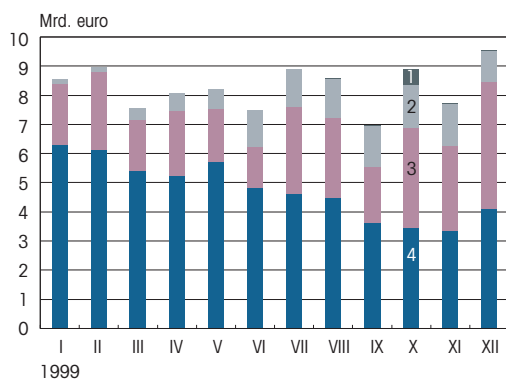
Även om bankerna i euroområdet främst ställde inhemska värdepapper som säkerhet, använde de mer än väntat också värdepapper utgivna i andra euroländer.

Bankerna i Finland stod vid slutet av 1999 för 1 % av alla gränsöverskridande säkerheter i Eurosystemet, medan till exempel bankerna i Tyskland stod för 24 % (figur 16). Av de gränsöverskridande säkerheterna i euroområdet bestod 45 % av värdepapper som emitterats i Italien, medan 1 % utgjorde värdepapper som getts ut i Finland.

Bankerna i Finland lämnade också värdepapper utgivna i EU-länder utanför euroområdet som säkerhet för intradagskrediter sedan värdepapperen hade blivit godtagbara i augusti 1999. I andra euroländer användes sådana värdepapper endast marginellt.

Det sammanlagda värdet av värdepapper som pantsatts hos Finlands Bank uppgick vid slutet av 1999 till 9,5 miljarder euro (figur 17). Värdet av de värdepapper som Finlands Bank förvaltare för andra centralbankers räkning utgjorde vid årsskiftet 1 miljard euro.

**Figur 17.**  
Innehav av säkerheter i Finland 1999



1. Säkerheter från EU-länder utanför euroområdet
2. Säkerheter från euroländer
3. Inhemsk säkerheter, grupp två
4. Inhemsk säkerheter, grupp ett

Källa: Finlands Bank.

# Den ekonomiska utvecklingen i Finland

**D**en ekonomiska utvecklingen i Finland var osedvanligt snabb innan den tredje etappen av den ekonomiska och monetära unionen (EMU) startade. Under perioden 1994–1998 växte bruttonationalprodukten med i genomsnitt 4,6 %, dvs. klart snabbare än genomsnittet för EU-området. Trots den kraftiga tillväxten förblev pris- och kostnadsutvecklingen i Finland stabil. Den stämde rätt väl överens med motsvarande utveckling i det övriga euroområdet, och inga betydande realekonomiska obalanser uppstod. Finland lyckades också klart uppfylla EMU:s konvergenskriterier.

Under åren med snabb ekonomisk tillväxt förbättrades företagssektorns finansiella struktur, lönsamhet och konkurrenskraft betydligt. Samtidigt minskade hushållssektorns skuldsättning avsevärt och de offentliga finanserna började visa överskott. Däremot var arbetslösheten och den offentliga sektorns skuld vid starten av etapp tre av EMU fortfarande oroväckande stora.

I och med etapp tre övergick euroområdet till en gemensam penningpolitik, vilket också betydde att Finlands egen penningpolitik upphörde. Den gemensamma politiken dimensioneras utgående från det ekonomiska läget i hela euroområdet. Vid finjusteringen av

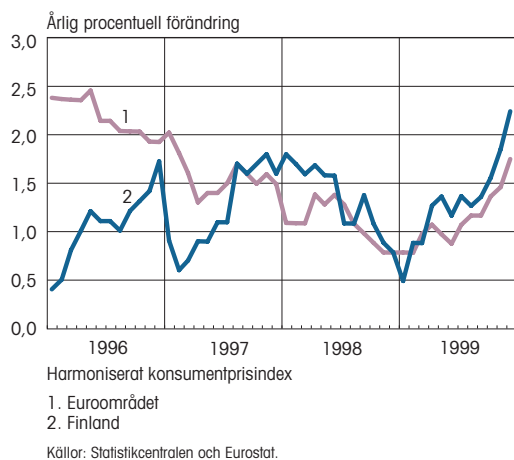
penningpolitiken beaktas inte enskilda länders eller regioners specialbehov. Sålunda har den finländska finanspolitiken och arbetsmarknaden alltså ett betydande ansvar för att tillväxten förblir stabil och kostnadsutvecklingen moderat.

## Prisstegringen accelererade under slutet av året

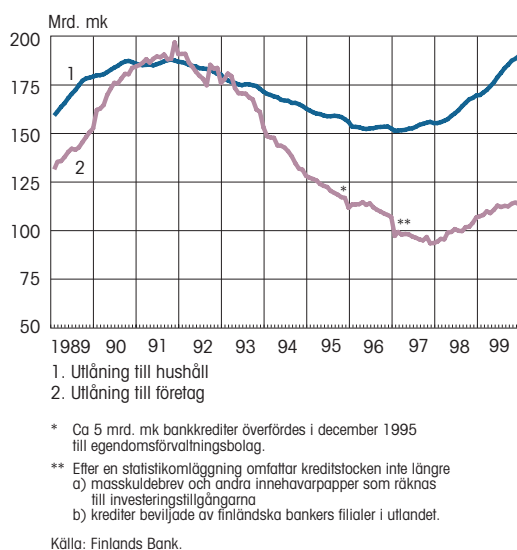
Vid starten av EMU:s tredje etapp var konsumentprisernas stegringstakt i Finland mätt med det harmoniserade konsumentprisindexet (HIKP) i överensstämmelse med ECB-rådets prisstabilitetsmål trots den kraftiga ekonomiska tillväxten. Också 1999 var ökningen i de finländska konsumentpriserna i linje med prisstabilitetsmålet, även om den, utom i början av året, var en aning snabbare än genomsnittet för euroområdet (figur 18).

I januari 1999 var priserna i Finland, mätt med HIKP, endast 0,5 % högre än i januari 1998. Detta berodde framför allt på de låga råvarupriserna till följd av överutbudet på världsmarknaden. På våren accelererade prisstegringen i Finland främst på grund av högre hyror och höjda bensinpriser. Dessutom steg priserna på tjänster i Finland med nästan en procenten-

**Figur 18.**  
Prisstabilitet i euroområdet och Finland



**Figur 19.**  
Av bankerna förmedlad utlåning till hushåll och företag i Finland (stockuppgifter)



het mera än genomsnittet för euroområdet. Mot slutet av året tog inflationen ytterligare fart då importpriserna, särskilt energipriserna, gick upp. Mätt med HIKP var konsumentprisernas 12-månadersökningstakt i december 2,2 %.

Från december 1998 till december 1999 steg importpriserna

med 11,4 %. Detta kan tillskrivas uppgången i världsmarknadspriset på råolja, eurons försvagade kurs mot dollarn och prishöjningarna på oljeprodukter och icke-järnmetaller under året. De snabbt stigande importpriserna ledde till att producentpriserna inom industrin gick upp med 4,6 %. Till detta bidrog

framför allt de högre priserna på massa och oljeprodukter.

Exportpriserna förblev rätt stabila 1999, och detta resulterade i en avsevärd försämring av bytesförhållandet i utrikeshandeln. Från december 1998 till december 1999 steg exportpriserna bara med knappt 2 %, framför allt beroende på nedgången i priserna på elektroniska produkter. Däremot steg priserna på pappersprodukter och massa en aning redan på våren som följt av den livligare globala exportefterfrågan. Också priserna på basmetaller vände rätt brant uppåt på våren. Dessförinnan hade världsmarknadspriserna på basmetaller sjunkit rätt mycket under nästan ett år.

På grund av de tvååriga löneavtalen från slutet av 1997 och obetydliga löneglidningar ökade arbetskostnaderna långsamt också 1999. Sista kvartalet 1999 var den nominella inkomstnivån 2,5 % högre än ett år tidigare.

## Utlåningen växte snabbt

I likhet med tidigare år varierade tillväxttakten för de finländska komponenterna i penningmängdsmåttet M3 för euroområdet avsevärt också 1999. Variationerna berodde framför allt på fluktuationer i allmänhetens innehav av penningmarknadsinstrument. I slutet av året var tillväxten i de finländska komponenterna i M3 för euroområdet ungefär densamma som tillväxten i M3 för hela euroområdet. I december uppgick 12-månadersökningen för de finländska komponenterna i det breda pen-

ningmängdsmåttet till 6,0 %, medan den för M3 för hela euroområdet var 6,2 %. De finländska komponenterna i de snävare penningmängdsmåtten (M1 och M2) växte 1999 till största delen långsammare än M1 och M2 för euroområdet som helhet.

I motsats till penningmängdsutvecklingen ökade utlåningen till den privata sektorn snabbare i Finland än i euroländerna i genomsnitt. I Finland växte kreditstocken med 12–13 %, medan den genomsnittliga ökningen i euroländerna var ca 10 %. Efterfrågan på såväl hushålls- som företagskrediter var livlig 1999; detta trots att företagens kreditefterfrågan mattades av mot slutet av året (figur 19).

Räntorna på nyutlåningen var synnerligen låga 1999, vilket bidrog till att upplåningen sköt fart. Under första halvåret sjönk räntorna på nyutlåningen till historiskt låga nivåer då marknadsräntorna föll och bankkonkurrensen hårdna-

de. Under andra halvåret steg räntorna på nyutlåningen när marknadsräntorna vände uppåt. Under början av året krympte bankernas räntemarginaler märkbart, då utlåningsräntorna sjönk mer än inlåningsräntorna.

### Den ekonomiska tillväxten i början av året beroende av den inhemska efterfrågan

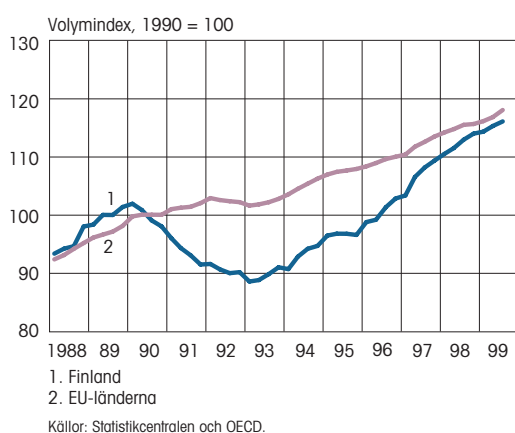
Den ekonomiska tillväxten i Finland var fortsatt snabb 1999, även om den blev något lägre än genomsnittet för de fem senaste åren (figur 20). Liksom under tidigare år ökade totalproduktionen dock klart snabbare än genomsnittet för euroländerna. Under första halvåret upprätthöll den starka inhemska efterfrågan en rätt snabb tillväxt trots minskad exportefterfrågan, och under andra halvåret tog tillväxten fart på nytt sedan exportefterfrågan återhämtat sig. Enligt

preliminära uppgifter uppgick den ekonomiska tillväxten i Finland 1999 till 3,5 % mot 5,0 % året innan.

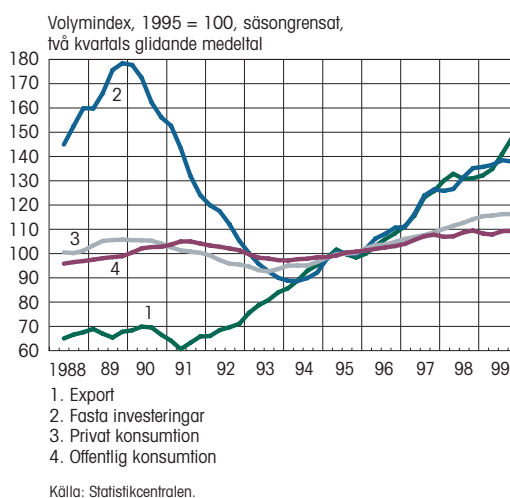
Vid starten av den gemensamma penningpolitiken befann sig Finland med sin snabba tillväxt i en annan konjunkturfas än euroländerna i genomsnitt. Därför var den gemensamma penningpolitik som bedrevs 1999 relativt lätt med hänsyn till det ekonomiska läget i Finland.

Den privata konsumtionen ökade kraftigt också 1999 på grund av den låga räntenivån och den gynnsamma inkomst- och sysselsättningsutvecklingen, även om ökningstakten var långsammare än året innan (figur 21). Konkurrensen om konsumenternas köpkraft hårdnade betydligt, och köpkraften riktades i allt större utsträckning mot varaktiga konsumtionsvaror och telekommunikationstjänster. Detta avspeglades bl.a. i bilhandeln, där försäljningen växte med

**Figur 20.**  
Bruttonationalprodukten i Finland och EU-länderna



**Figur 21.**  
Efterfrågestruktur



6,5 % från året innan. Andra konsumtionsvaror minskade i popularitet, vilket syntes i en avmattning i detaljhandels försäljningstillväxt.

Konsumenternas goda ekonomi gav utslag även i Statistikcentralens indikator för konsumentförtroende (figur 22). Enligt indikatorn hade konsumenterna i Finland hela året en stark tilltro till såväl sin egen som hela landets ekonomi. Tilltron var betydligt starkare än i EU-länderna i genomsnitt.

Konsumenternas starka framtidstro och den låga räntenivån upprätthöll en livlig aktivitet på bostadsmarknaden. Följaktligen steg bostadspriserna brant och bostadslänestocken växte kraftigt, dvs. med 15,8 % under 1999 (figur 23). Beloppet uttagna nya bostadslån var rekordstort. Medelräntan på uttagen sjönk under första halvåret 1999 med 0,7 procentenheter för att under andra halvåret åter stiga till nivån vid årets början. Enligt Statistikcentralens prisstatistik steg

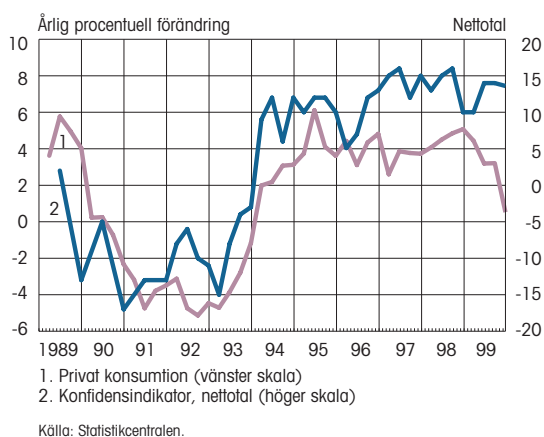
priserna på gamla höghuslägenheter i hela landet sista kvartalet 1999 med i genomsnitt 10,6 % jämfört med samma kvartal 1998. Under de senaste 30 åren har realpriserna på bostäder överstigit 1999 års nivå endast åren 1988–1991.

Förutom konsumtionsefterfrågan var också investeringsaktiviteten fortsatt livlig 1999. Produktionsinvesteringarna växte kraftigt tack vare låga räntor och förbättrade efterfråge- och lönsamhetsutsikter inom många branscher (figur 21). Särskilt inom tjänstesektorn förblev investeringstakten snabb 1999. Däremot minskade industrins investeringsbenägenhet under början av året till följd av den svaga exportutvecklingen, och industrins fasta investeringar ökade därför knappast alls jämfört med året innan. Mot slutet av året förbättrades industrins investeringsutsikter dock genom de gynnsamma exportutsikterna och ett högt kapacitetsutnyttjande.

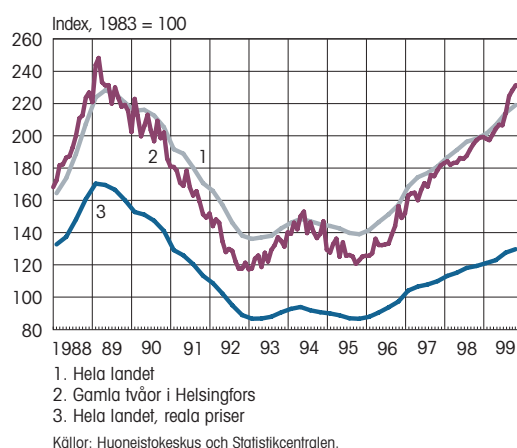
## Exportefterfrågan livligare mot slutet av året

Kriserna i Asien och Ryssland försvagade exportefterfrågan under första halvåret 1999, vilket drabbade hela industriproduktionen med undantag av elektronikindustrin (figur 21). Den svaga globala exportefterfrågan ledde till ett överutbud av industriprodukter med den påföljd att såväl volymen som värdet av den finländska exporten var mindre under första halvåret 1999 än under samma period 1998. Under andra halvåret återhämtade sig exportmarknaderna dock och drog med sig den traditionella exportindustrin. Till exempel inom trä- och pappersindustrin vände exportvärdet och exportvolymen uppåt på sommaren. Den ökade exportefterfrågan pressade också upp exportpriserna inom flera viktiga branscher. Till exportindustrins förbättrade priskonkurrenskraft bidrog också eurons depreciering.

**Figur 22.**  
Konsumtion och konfidensindikator för hushållen



**Figur 23.**  
Bostadspriser i Finland



Geografiskt sett ökade värdet av exporten till EU-området något från året innan. Exporten till Ryssland minskade däremot beroende på landets svaga ekonomi. Värdet av exporten till Ryssland blev ca 30 % lägre än 1998. Situationen i Ryssland drabbade framför allt livsmedelsindustrin, byggmaterialindustrin och den grafiska industrin. Även exporten till Kina och vissa asiatiska krisländer minskade värdemässigt jämfört med 1998.

### Industriproduktionen ökade tack vare elektronikindustrin

Industrin, byggverksamheten och handeln bidrog mest till ökningen i totalproduktionen 1999. Inom handeln var försäljningsuppgången fortfarande relativt snabb. Byggverksamheten var fortsatt livlig, och verksamhetsförutsättningarna och utsikterna i branschen förblev gynnsamma. Bostads- och affärsbyggandet ökade betydligt från året innan, medan byggverksamheten inom industrin och jordbruket minskade.

Under första halvåret stod metallindustrin för tillväxten inom industriproduktionen, men tack vare det förbättrade marknadsläget ökade skogsindustrins och den kemiska industrins produktion mot slutet av året. Sammanlagt växte industriproduktionen med 5,5 % från året innan (figur 24).

Metallindustriproduktionen steg med 10 % från 1998. Utvecklingen inom branschen var dock tudelad: elektroniktillverkningen gick upp med 24 %, medan den övriga metallindustrins produktion

gick ned med 1,5 %. Den kraftiga tillväxten i elektroniktillverkningen byggde till stor del på den fortsatt starka tillväxten i den globala efterfrågan på mobiltelefoner. Mot slutet av året började elektronikindustrins ytterst höga tillväxttakt emellertid avta, vilket delvis kunde ha berott på resursbegränsningarna i Finland.

Den livligare efterfrågan på skogsindustriprodukter på sommaren återspeglades i en ökning av trä- och pappersindustriproduktionen jämfört med samma tidpunkt 1998. Efterfrågeökningen gällde alla pappersslag och den framkallades av dels den snabbare globala tillväxten, dels den ökade användningen av pappersprodukter vid tusenårsskiftet. Också efterfrågan på massa tog fart mot slutet av året, och massalagren minskade snabbt med rätt kraftiga prisstegringar som följd. Sammanlagt steg trä- och pappersindustriproduktionen med 3 %, trots att den under första halvåret hade stampat på stället. Upp-

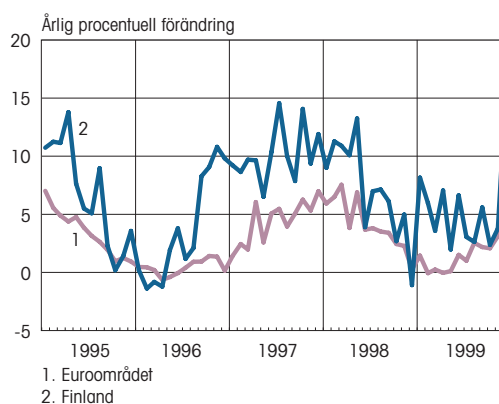
gången i exportefterfrågan syntes också inom den kemiska industrin, där produktionen vände uppåt mot slutet av året.

Industrins framtidstro förstärktes under året. Industrins konfiansindikator visade i slutet av året ett större förtroende än i euroområdet i genomsnitt. Enligt Industrins och Arbetsgivarnas Centralförbunds kvartalsbarometer i oktober motsågs ytterligare konjunkturförbättringar i den närmaste framtiden. Särskilt inom pappersindustrin, elektronikindustrin och den kemiska industrin var exportutsikterna gynnsamma.

### Sysselsättningen fortsatte att förbättras i snabb takt

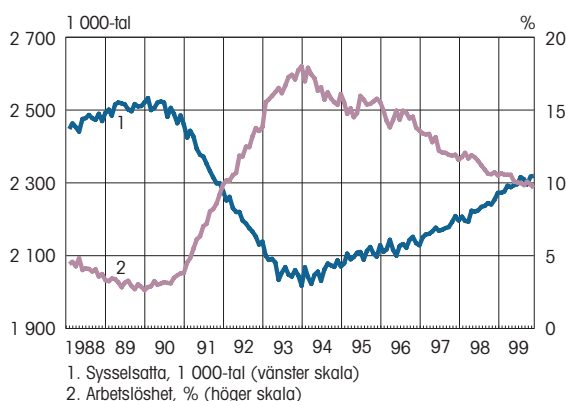
Den positiva sysselsättningsutvecklingen fortsatte 1999 (figur 25). Den säsongrensade sysselsättningsgraden, dvs. de sysselsattas andel av 15–64-åringarna, var vid årets

**Figur 24.**  
Industriproduktion



Källor: Eurostat och Statistikcentralen.

**Figur 25.**  
**Sysselsättning och arbetslöshet**



Källa: Statistikcentralen.

slut knappt 67 % eller ca 2 procentenheter högre än ett år tidigare. Både antalet sysselsatta och arbetskraften ökade osedvanligt mycket. Antalet deltidsjobb växte fortsättningsvis, likaså antalet kortvariga anställningar. Snabbast förbättrades sysselsättningen inom de privata tjänstebanserna och byggverksamheten. Inom byggnadsbranschen och elektronikindustrin minskade tillgången på yrkeskunskapig arbetskraft märkbart.

Arbetslösheten sjönk i början av året, men mot slutet av året bromsades den gynnsamma utvecklingen. I juni–november låg den säsongrensade arbetslösheten så gott som oförändrat på ca 10 %. I december föll den till 9,8 %. Å ena sidan bromsades nedgången i arbetslösheten av arbetskraftstillväxten, å andra sidan steg antalet lediga jobb betydligt. En regional analys ger vid handen att arbetslösheten sjönk mest i tillväxtcentra. Arbetslösheten i Finland låg på

ungefär samma nivå som i EU-länderna i genomsnitt.

### De offentliga finanserna förbättrades ytterligare

Den fortsatt snabba tillväxten och statens relativt strama utgiftslinje konsoliderade de offentliga finanserna. Underskottet i statsekonomi minskade betydligt, kommunernas finanser visade underskott och socialskyddsfondernas överskott växte ytterligare (figur 26). För hela offentliga sektorn blev överskottet 16,2 miljarder mark, dvs. 2,3 % av bruttonationalprodukten. De stora budgetunderskotten i början av 1990-talet har förbytts i växande överskott, samtidigt som den offentliga sektorns skuldsättning har börjat minska. Intäkterna av statens inkomst- och förmögenhetsskatt ökade långsamt 1999. Lättnaderna i beskattningen av förvärvsinkomster utgjorde

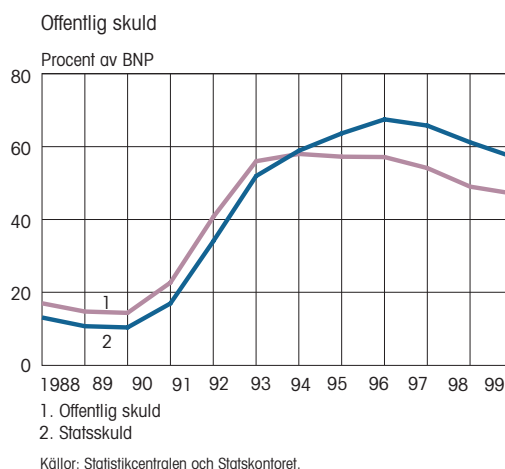
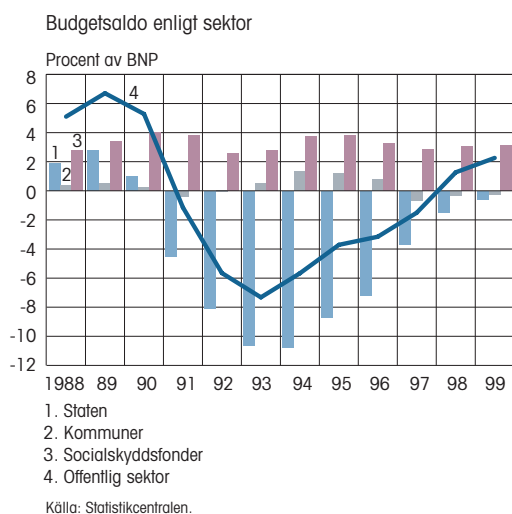
ca 2 miljarder mark, och på grund av den svaga tillväxten i konsumtionsefterfrågan ökade mervärdesskatteintäkterna långsammare än under tidigare år. Intäkterna från andra indirekta skatter minskade också på grund av hårdare importkonkurrens. Framför allt avtog tillväxten i intäkterna från alkohol- och tobaksaccis långsammare.

Kommunernas skatteinkomster ökade likaså förhållandevis långsamt, då förvärvsinkomstavrdraget och avdraget för inkomstens förvärvande i kommunalbeskattningen höjdes vid början av året och samfundsskatten inte påverkade skatteintäkterna lika mycket som under tidigare år. Socialskyddsfondernas avgiftsintäkter växte i ungefär samma takt som lönesumman, eftersom betalningsgrunderna inte förändrades nämnvärt 1999. Arbetspensionsanstaltens kapitalinkomster ökade inte alls på grund av den låga räntenivån.

De offentliga utgifterna var ungefär lika stora som 1998. Tack vare det förbättrade sysselsättningsläget minskade särskilt de inkomstrelaterade arbetslöshetsersättningarna, och sysselsättningsutgifterna sjönk sammanlagt med närmare 7 %. Räknat i procent av BNP krympte den offentliga sektorns basutgifter (utgifter exklusive ränteutgifter) med ca 1,5 procentenheter 1999. Uppskattningsvis hälften av utgiftsandelens minskning var strukturell, dvs. oberoende av konjunkturutvecklingen. Sparbesluten från tidigare år bromsade framför allt tillväxten i transferringarna. Statens ränteutgifter sjönk med ett par miljarder mark. Allt som allt blev utgifterna 1999 något lägre än i regeringens ut-



**Figur 26.**  
**Offentliga finanser**



giftsramar. De offentliga inkomsternas andel av BNP minskade en aning på grund av en något lindrad beskattning.

Amorteringarna på statskuldens utgjorde ca 20 miljarder mark 1999. Skuldens värde ökade med 10 miljarder mark på grund av den försvagade växelkursen. Statskuldens andel av bruttonationalprodukten krympte med närmare 4 procentenheter till 57 %. Största delen av minskningen berodde på BNP-tillväxten, medan en del kom från privatiseringsintäkter. Arbetspensionsanstaltarnas placeringar i statens masskuldebrevslån minskade avsevärt, och den offentliga EMU-skulden sjönk därför endast obetydligt i förhållande till bruttonationalprodukten (figur 26).

Den finanspolitiska linjen för de närmaste åren fastställdes i den nya regeringens program med hjälp av fyra mål. Statens finanser skall strukturellt visa överskott, statskuldens andel av BNP skall fås

ned under 50 %, statens utgifter skall reellt under hela regeringsperioden vara lika stora som i statsbudgeten för 1999 och inkomstbeskattningen skall under regeringsperioden sänkas med 10–11 miljarder mark. Utgiftsramen för åren 2000–2003, som godkändes i början av maj 1999, följde de ekonomisk-politiska linjerna i regeringsprogrammet. Också regeringens budgetproposition för 2000 och det i september reviderade stabiliseringsprogrammet för åren 1999–2003 överensstämde med regeringsprogrammet och utgiftsramarna.

### Överskottet i handelsbalansen krympte något

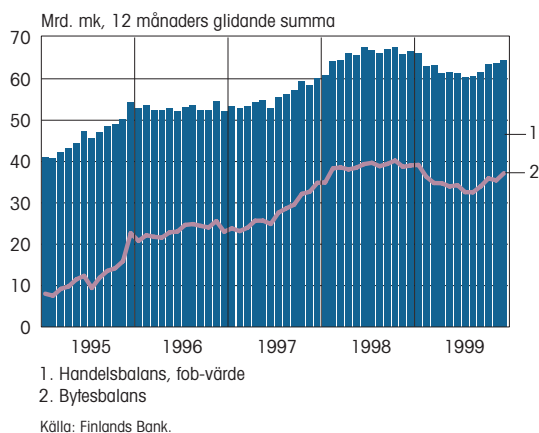
Överskottet i bytesbalansen utgjorde 1999 ca 5,2 % av bruttonationalprodukten. Bytesbalansöverskottet var något mindre än 1998 beroende på att överskottet i handelsbalansen krympte till följd av

den svaga varuexportutvecklingen i början av året (figur 27). I slutet av året bidrog prisstegringen på råvaror, särskilt olja, till att öka värdet av importen. Volymmässigt växte importen med 3,3 % från 1998.

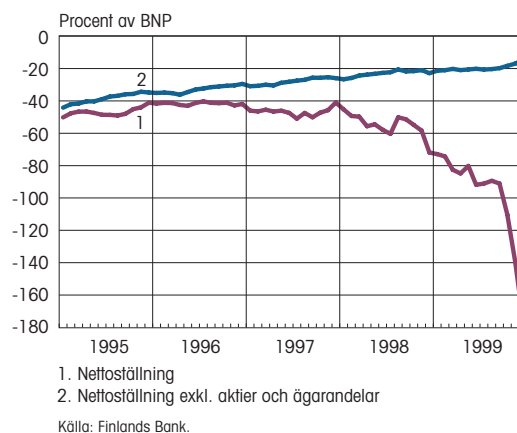
Av de övriga posterna i bytesbalansen ökade faktorinkomsterna en aning. Detta berodde på att ränteutgifterna för den utländska skulden sjönk mer än vad dividendbetalningarna på utlandets aktieinnehav steg. Underskottet i transferringarna växte något bland annat på grund av större medlemsavgifter till EU än bidrag från EU.

Också 1999 hörde Finlands bytesbalansöverskott till de största i euroområdet. Enligt preliminära uppgifter utgjorde överskottet i hela euroområdet ca 1 % av bruttonationalprodukten. Största delen av Finlands bytesbalansöverskott härörde från transaktioner med länder utanför euroområdet. Dessa stod 1999 för 58 % av överskottet mot 46 % av överskottet 1998.

**Figur 27.**  
Handelsbalans och bytesbalans



**Figur 28.**  
Finlands utländska nettoställning



Tack vare överskottet i bytesbalansen fortsatte Finlands utlandsskuld att minska. Den utländska nettoskulden räknad som skillnaden mellan skulder och tillgångar exklusive aktier och ägarandelar har de senaste åren minskat på grund av bytesbalansöverskotten (figur 28). Denna räntebärande utländska nettoskuld utgjorde vid slutet av 1999 ca 15 % av brutto-

nationalprodukten. Statens utländska nettoskuld har knappast alls minskat de senaste åren. Vid slutet av 1999 utgjorde den fortfarande nästan 30 % av bruttonationalprodukten.

Finlands samlade nettoställning mot utlandet räknad som skillnaden mellan samtliga skulder och tillgångar uppvisade en avsevärd skuld. Vid slutet av 1999

översteg de utländska skulderna de utländska tillgångarna med 1 261 miljarder mark. Utländska investerarens innehav av finländska aktier och uppgången i aktiekurserna har under de senaste åren betydligt försvagat Finlands nettoställning mot utlandet. Vid slutet av 1999 uppgick marknadsvärdet av utlandets innehav av finländska aktier till 1 285 miljarder mark.

# Finansmarknaden

Enligt lagen om Finlands Bank fungerar Finlands Bank som en del av Europeiska centralbankssystemet, så som bestäms i Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen samt i stadgan för Europeiska centralbankssystemet (ECBS) och Europeiska centralbanken (ECB). Enligt fördraget skall ECBS medverka till att de behöriga myndigheterna smidigt kan genomföra sin politik när det gäller tillsyn över kreditinstitut och det finansiella systemets stabilitet.<sup>1</sup> Lagen om Finlands Bank föreskriver dessutom att centralbanken för sin del skall sörja för betalningssystemets och det övriga finansiella systemets stabilitet och tillförlitlighet samt delta i utvecklingen av systemet.

Främjandet av det finansiella systemets tillförlitlighet och effektivitet kallas allmän övervakning eller makroövervakning. Den allmänna övervakningen omfattar banksektorn och värdepappers- och finansmarknadens infrastruktur, dvs. betalnings- och avvecklingssystemen. Till Finlands Banks viktigaste uppgifter vid övervakningen av makrostabiliteten hör regelbunden analys av finansmarknaden och medverkan

<sup>1</sup> I fråga om tillämpningen av den finansiella lagstiftningen har ECB dessutom fått en särskild rådgivande uppgift och eventuella specialuppgifter.

i utvecklingen av tillsynen och regleringen. Analysen inriktas på det finansiella beteendet och institutionerna samt på utvecklingen av marknaden ur stabilitets- och effektivitetsperspektiv.

Eurosystemet stöder den politik som bedrivs av de nationella tillsynsmyndigheterna genom att aktivt främja dels samarbetet mellan dessa, dels samarbetet mellan de nationella myndigheterna och Eurosystemet. Centrala frågor i samarbetet är finansmarknadens stabilitets- och strukturutveckling på makronivå. Samarbetet sker i ECBS banktillsynskommitté och dess arbetsgrupper som består av representanter för EU-ländernas centralbanker, nationella tillsynsmyndigheter och ECB.

Finlands Bank deltar i utvecklingen av finansmarknaden genom att medverka i lagberedningsprocessen, samla in data och sprida information. Banken samarbetar med andra myndigheter, banker och finansmarknadsparter. Myndighetssamarbetet med Finansinspektionen, finansministeriet och Statskontoret är aktivt. I beredningen av finansmarknadslagstiftningen medverkar Finlands Bank i arbetsgrupper och genom remissyttrandet om propositioner. Banken förmedlar också information till den stora allmänheten om finans-

**Tabell.**  
Centraliseringen av banksektorn i Europa

Centraliseringens inledningsfas	Fas
Tyskland	Centraliseringen påbörjas.
Italien	Centraliseringen har kommit igång.
Frankrike	Centraliseringen har framskridit delvis.
Spanien/Portugal	Centralisering på nationell nivå.
Storbritannien	Mindre förändringar att vänta.
Österrike	Centraliseringen på nationell nivå nästan genomförd.
Irland	Centraliseringen på nationell nivå genomförd, följs av internationella fusioner.
Schweiz	Centraliserad.
De nordiska länderna	Centraliserad, fusioner inom bank- och försäkringssektorn samt internationella fusioner att vänta.
Beneluxländerna	Centraliserad på Beneluxnivå. Lösningar att vänta på europeisk nivå.

Källor: Salomon Smith Barney och Finlands Bank.

marknadens struktur, läge och framtidsutsikter.

Genom samverkan med ECBS och EU:s organ har Finlands Bank möjlighet att delta i bevakningen av finansmarknaden och utvecklingen av regleringen och tillsynen på internationell nivå. I den internationella utvecklingen av finansmarknaden medverkar Finlands Bank särskilt i Internationella valutafonden (IMF), Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD) och Internationella regleringsbanken (BIS).

## Bankerna

### Strukturella förändringar i bankverksamheten

Den europeiska banksektorn har under hela 1990-talet utsatts för

stora förändringskrafter, och trycket ökade mot slutet av decenniet.

Avregleringen av finansieringsverksamheten, informationstekniska innovationer och betoningen av aktiernas marknadsvärde (shareholder value-tänkandet) har ändrat bankmarknaden. Den kanske viktigaste förändringskraften har varit den tekniska utvecklingen i data- och telekommunikationsbranschen. Den har gett upphov till en mångfald av nya finansiella produkter och kanaler för marknadsföring av dem.

Omstruktureringen av den europeiska banksektorn påskyndades ytterligare genom införandet av euron vid början av 1999. Euron försnabbar uppkomsten av en verklig gemensam marknad för finansiella tjänster. Införandet av den gemensamma valutan påverkar emellertid olika finansiella tjänster och marknader mycket olika. Euroområdets gemensamma penning-

marknad har utvecklats snabbt, men detaljistbankmarknaden domineras fortfarande av de nationella finansinstituten på grund av ländernas olikartade beskattning och lagstiftning och kulturella skillnader.

Inom den europeiska banksektorn syns förändringskrafterna i form av en globalisering, värdepapperisering och skärpt konkurrens. Bankerna har börjat söka kostnadsbesparingar, marknadskraft och nya marknader genom fusioner och samarbetsavtal. Under 1999 försökte flera stora europeiska banker bilda allianser och gav anbud på varandra. En del av dessa strukturaffärer genomfördes (tabell).

Gränsöverskridande strukturaffärer har genomförts främst i ekonomiskt och kulturellt enhetliga områden, såsom Beneluxländerna och de nordiska länderna. Av de internationella allianserna var fusionen mellan tyska Deutsche Bank och Bankers Trust i Förenta staterna den mest betydande.

Meritanordbankengruppen fortsatte att expandera i Norden och Baltikum. I september 1999 lämnade banken ett anbud på norska Christiania Bank. Gruppen inledde en förenkling av sin ägarstruktur i slutet av 1999. Efter omstruktureringen återstår bara ett holdingbolag, dvs. Nordic Baltic Holding med säte i Stockholm. Holdingbolaget äger i sin tur bankkoncernens moderbolag Meritanordbanken med säte i Helsingfors. Merita Bank och Nordbanken kvarstår som Meritanordbankens dotterbanker.

Integreringen av bank- och försäkringsmarknaden i Finland

startade med Leonias och Försäkringsbolaget Samps avtal i oktober om att bilda ett finansvaruhus och med försäljningen av en del av försäkringsbolaget Pohjolas aktiestock till Andelsbanksgruppen, Ilmarinen och dessas samarbetsparter i december 1999. Tidigare hade bank- och försäkringsmarknaden närmast sig varandra genom branschglidning. Bankerna har grundat livförsäkringsbolag och sålt försäkringsbolagens produkter, trots att det inte har existerat något mera betydande ägarförhållande mellan instituten.

Den ökade konkurrensen och kommande institutionella förändringar tvingar bankerna att utveckla nya produkter och distributionskanaler. På den finländska bankmarknaden skedde förändringar redan 1999. Förhandlingarna om ett fortsatt samarbete mellan Leonia Bank och Posten Finland avslutades som resultatlösa. Postkontoren tillhandahåller inte längre Leonia Banks tjänster efter år 2000. Leonia Bank började i begränsad omfattning erbjuda banktjänster i R-kiosker i november 1999.

Den tekniska utvecklingen slog starkt igenom på den finländska bankmarknaden. Finland är ett av de länder som hunnit längst i världen med användningen av datateknik för banktjänster. I Finland fanns det 1999 bl.a. mest Internetkunder i relation till befolkningen. Banktjänster började erbjudas också via mobiltelefonernas Internetanslutningar.

De utländska bankernas marknadsandel av krediterna i Finland växte något jämfört med 1998. Vid slutet av 1999 utgjorde den 4,6 % av krediterna (2,8 % 1998) och

1,6 % av inlåningen (1,9 % 1998). I november 1999 inledde Treviso Bank, som hör till den danska koncernen Unibank, sin verksamhet i Finland. Banken koncentrerar sig på förmögenhetsförvaltnings-tjänster.

I november 1999 överlämnade regeringen sin redogörelse om bankstödet under bankkrisen till riksdagen. I redogörelsen konstateras att slutsumman blev cirka 5,6 miljarder euro. Finlands Banks andel av förlusterna var cirka 670 miljoner euro.

### Bankernas lönsamhet och effektivitet

De största internationella krishoten på finansmarknaden skingrades under första hälften av 1999. Förberedelserna för eventuella kreditförluster på grund av kriserna i Ryssland och Asien hade försvagat resultaten i vissa europeiska banker 1998. I Finland hade bara de största bankerna gjort kreditförlust-

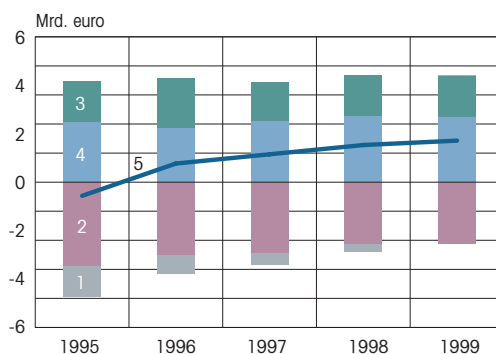
reserveringar. Under 1999 började kreditförlustreserverna minska kraftigt.

Trots att de finländska bankernas lönsamhet var mycket god 1999 avspeglades omvärldsförändringarna i deras resultat. Konkurrensen till följd av integreringen av bankmarknaden och avregleringen hårdnade ytterligare. Trots en betydande volymökning minskade bankernas sammanräknade finansnetto en aning. Den ökade konkurrensen ledde till att bankernas räntemarginaler krympte. De goda rörelseresultaten berodde i hög grad på små kreditförluster (i vissa banker blev kredit- och garantiförlusterna en intäktspost på grund av tidigare redovisade återvinningar på kreditförluster) (figur 29).

De finländska bankerna är effektiva jämfört med andra europeiska banker, men behovet av att ytterligare rationalisera verksamheten framträdde tydligt också 1999.

Utlåningen till företag och hushåll ökade betydligt i Finland 1999 (18 % och 12 %). Bostads-

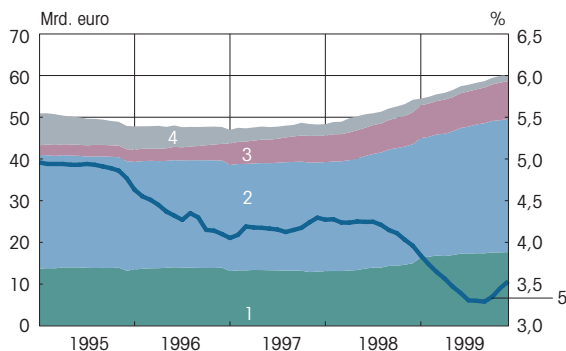
**Figur 29.**  
Depositionsbankskoncernernas resultat



1. Kredit- och garantiförluster
2. Övriga kostnader
3. Övriga intäkter
4. Finansnetto
5. Rörelsevinst

Källa: Finansinspektionen.

**Figur 30.**  
Depositionsbankernas utlåning och räntemarginal



1. Utlåning till företag (vänster skala)
2. Utlåning till hushåll (vänster skala)
3. Övrig utlåning i mark och i euro (vänster skala)
4. Utlåning i utländsk valuta (vänster skala)
5. Räntemarginal<sup>1</sup> (höger skala)

<sup>1</sup> Skillnaden mellan medelräntorna på utlåning och inlåning i mark.  
Fr.o.m. 1999 utlåning och inlåning i euro.

Källa: Finlands Bank.

lånestocken växte med sammanlagt ca 16 %. Den kraftiga expansionen berodde delvis på lånens längre löptider (figur 30).

Inlåningen gick fortfarande upp något även om finländarna koncentrerade en större del än tidigare av sina besparingar till andra investeringsobjekt. Ungefär hälften av hushållens finansiella tillgångar låg fortfarande på bankkonton. Fondplaceringarna och de frivilliga pensionsförsäkringarna växte i jämn takt. De finländska bankerna marknadsförde aktivt och framgångsrikt sina egna fonder till hushållen.

## Värdepappersmarknaden

### Värdepappersmarknadens struktur

På värdepappersmarknaden råder i det närmaste samma förändringskrafter som på bankmarknaden. Utvecklingen präglas framför allt

av avregleringen av finansmarknaden, samordningen av regleringen inom Europeiska gemenskapen, nätverksfördelarna på grund av de tekniska framstegen, globaliseringen av utbudet av finansiella tjänster och införandet av en gemensam valuta.

Förändringarna i omvärlden har gjort det möjligt att utnyttja skalfördelar i värdepappershandeln. Var marknadsplatsen finns har efterhand minskat i betydelse och konkurrensen mellan finansiella centra, börser och clearingsystem har blivit allt hårdare. Utvecklingen bromsas emellertid fortfarande av kultur- och språkskillnader, behovet av lokal information och skillnader i beskattning och reglering.

Den ökade aktie- och derivat-handeln via Internet började påverka de traditionella förmedlarnas verksamhet. Antalet företag som tillhandahåller värdepapperstjänster över nätet steg och näthandeln fortsatte att expandera. I Finland

har bland annat bankerna byggt ut sina nätbankstjänster med placeringstjänster för småplacere som gör handeln snabb, bekymmersfri och fördelaktigare än tidigare. Särskilt i Förenta staterna har det utanför börserna börjat bildas handelssystem med Internet som sin viktigaste förmedlingskanal.

De europeiska börserna fortsatte sitt samarbete och försökte bilda konkurrenskraftiga grupperingar. Det synligaste resultatet av samarbetet var åtta europeiska börser (Milano, London, Zürich, Bryssel, Amsterdam, Frankfurt, Paris och Madrid) samarbetsprojekt i syfte att skapa en sameuropeisk elektronisk marknadsplats för de största europeiska bolagens aktier. I september 1999 offentliggjorde börserna en gemensam marknadsmodell som enligt planerna kommer att förverkligas senast i november 2000. Planerna på ett gemensamt handelssystem sköts emellertid upp tills vidare. Det nordiska börssamarbetet resulterade i Norex-alliansen som består av börserna i Stockholm och Köpenhamn och dit även Oslo-börserna preliminärt avtalat om att ansluta sig.

Placerarnas intresse för företag som fungerar på de nya tillväxtmarknaderna var stort. Dessa företags aktiekurser steg avsevärt särskilt mot slutet av året.

De elektroniska handelssystemens betydelse har successivt ökat också på de europeiska obligationsmarknaderna. Ett viktigt steg i elektroniseringen av skuldinstrumenten var EuroMTS, som inledde sin verksamhet i början av året och avser att fungera som marknadsplats för lån emitterade av staterna

inom euroområdet. I Europa pågick också flera projekt för att utveckla repomarknaden.

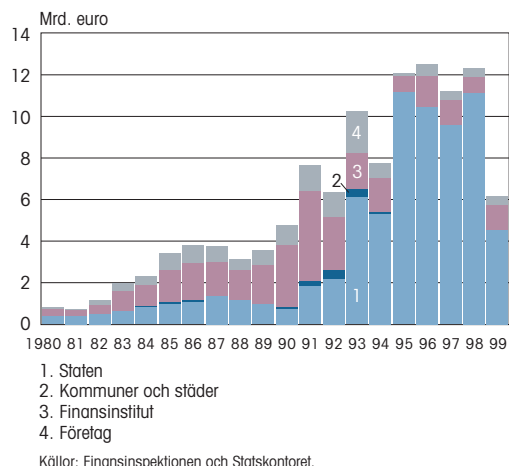
Den tysk-schweiziska derivatbörsen Eurex i Frankfurt lyckades överta en betydande del av den derivathandel som baserar sig på de likvidaste statslånen, så att den vid utgången av 1999 var världens största derivatbörs. De euriborbase-erade penningmarknadsinstrumenten koncentrerades till futur- och optionsbörsen LIFFE i London. Också Europas aktiederivathandel höll delvis på att koncentreras till Eurex och LIFFE.

Den finländska värdepappershandeln försökte anpassa sig till den globala utvecklingen. Helsingfors Börs startade flera projekt för att effektivisera sin verksamhet och utöka samarbetet för att förstärka sina positioner i den hårdnande konkurrensen. I september 1999 inleddes avtalsenligt handeln med Helsingforsbörsens likvidaste derivatinstrument i Eurex. Dessutom förhandlade Helsingfors Börs om att börja använda den tyska Deutsche Börse AG:s handels-system.

## Utvecklingen på värdepappersmarknaden 1999

Införandet av euron har snabbt förändrat placerarnas beteende. I synnerhet många institutionella investerare placerade allt oftare i andra euroländers ränteinstrument när valutakursrisken föll bort. Detta ledde till ökad efterfrågan på de europeiska kärnländernas lån. På motsvarande sätt minskade efterfrågan på mindre länders lån.

**Figur 31.**  
Emissioner av masskuldebrevslån i Finland



De största emittenterna av masskuldebrevslån i euro var fortfarande staterna. Deras andel av emissionerna utgjorde 44 %, medan finansinstituten stod för mindre än 40 %.

Finska statens upplåningsbehov fortsatte att minska 1999. Detta avspeglades i emissionerna av masskuldebrevslån i Finland. Benchmarklånen var de enda lån som växte 1999. Valutalån upptogs överhuvudtaget inte. Den kortfristiga skuldens andel minskade till några procent av den totala upplåningen (figur 31).

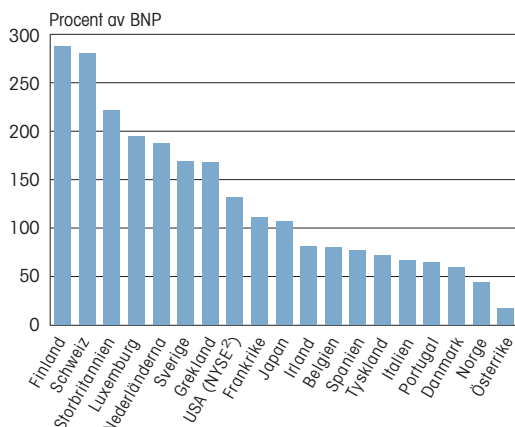
De finländska företagens masslånefinansiering var fortfarande obetydlig, och emissionerna minskade något jämfört med föregående år. På andra håll i Europa har företagens intresse för denna finansieringsform ökat. Oftare än tidigare finansierade europeiska företag sina företagsförvärv och strukturförändringar med upplåning på masslånemarknaden i stället för med banklån. Trots den snabba tillväx-

ten utgjorde företagens emissioner ca 10 procent av alla emissioner i euro. Integreringen av masslånemarknaden i euroområdet bromsades bland annat av skillnaderna i beskattning mellan olika länder, den splittade clearingverksamheten och bristen på kreditvärderingar.

Det faktum att hotet om en internationell finansmarknadskris var borta upprätthöll tillsammans med den låga räntenivån en rekordartad tillväxt på börserna runt om i världen 1999. Helsingforsbörsen hörde fortfarande till världens snabbast växande börser och volatiliteten i dess aktiekurser var större än på de europeiska börserna i genomsnitt. Helsingforsbörsens marknadsvärde i relation till BNP ökade så mycket att det låg på toppnivå bland industriländerna (figur 32).

Den stora volatiliteten berodde främst på att en betydande del av börsomsättningen kom från handeln med några få teknikföretags aktier. Till exempel Nokiaaktiens

**Figur 32.**  
Börsaktiernas marknadsvärde i procent av BNP<sup>1</sup>  
i olika länder 31.12.1999



<sup>1</sup> Preliminära BNP-siffror för 1999 enligt uppgifter från EU-kommissionen, utom siffrorna för Schweiz och Norge som är baserade på OECD-data.

<sup>2</sup> New York Stock Exchange.

Källa: Finlands Bank.

andel av Helsingforsbörsens totala marknadsvärde var cirka 60 % vid utgången av 1999. Teknikbranschen stod vid årsslutet för totalt cirka tre fjärdedelar av börsvärdet.

Aktieomsättningen och antalet börsnoterade företag ökade snabbt i Finland 1999. Sammanlagt 28 nya företag introducerades på börsen under året. De börsnoterade företagen tog upp eget kapital till ett värde av närmare 2 miljarder euro. Andelen börsnoterade teknikföretag som introducerades på Helsingfors Börs ökade ytterligare under året.

Staten tog upp sammanlagt över 3,4 miljarder euro på marknaden genom sina aktieförsäljningar. En betydande del av beloppet kom från försäljningen av Soneraaktierna (cirka 3 miljarder euro).

De internationella investerarnas andel på Helsingforsbörsen fortsatte att öka 1999. Vid årets slut utgjorde de utländska placerarnas innehav redan drygt 60 % av de börsnoterade aktiernas marknadsvärde.

De i Finland registrerade placeringsfondernas storlek ökade i jämn takt 1999. Särskilt kraftigt växte aktiefonderna. Också räntefonderna och blandfonderna expanderade, om än måttfullare än aktiefonderna (figur 33).

Marknaden fick ett rikligt tillskott av nya placeringsfonder och sortimentet blev mångsidigare. Utöver inhemska aktie-, ränte- och blandfonder förekom olika slag av internationella fonder. Dessa erbjöd särskilt småspararna en enklare väg till utländskt aktieäggande. Bankerna förberedde sig för att inlåningen skulle minska i betydelse och erbjöd sina kunder även fondplaceringar.

Handeln med räntederivat flyttade från Helsingfors Börs i samband med starten av etapp tre av EMU. Under 1999 bedrevs derivathandel främst med aktieindex- och aktiederivat. Handeln med aktiederivat var relativt livlig (figur 34).

I primary dealer-systemet för finska statens benchmarklån sked-

de flera förändringar under året. Goldman Sachs drog sig ur systemet i februari 1999. Den Danske Bank gjorde det i oktober och Leontina Bank vid början av 2000. I juni 1999 anslöt sig den franska banken Banque Nationale de Paris (BNP) till systemet.

## Utveckling av tillsyn och reglering

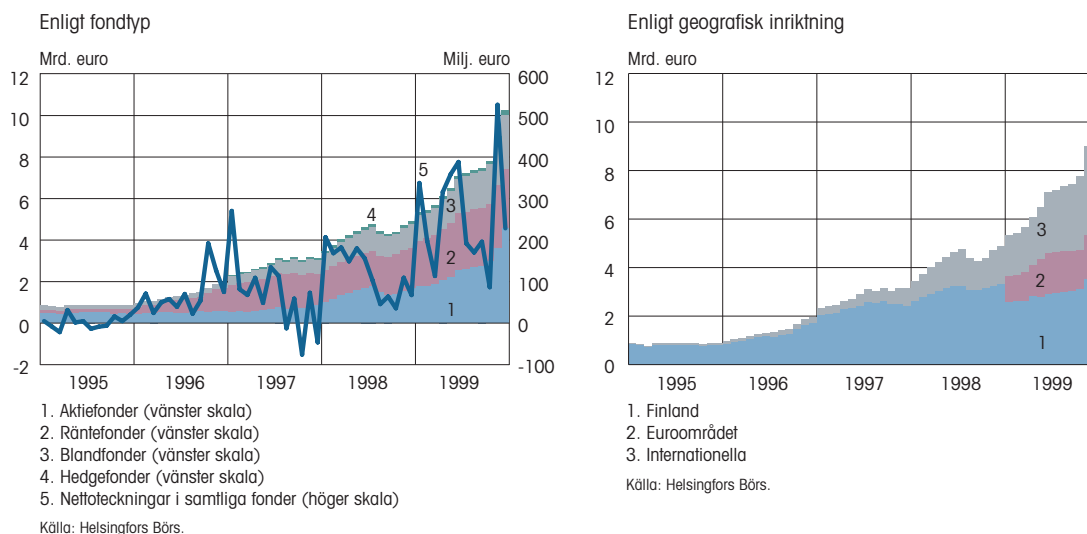
### Internationell finanstillsyn

Baselkommittén för banktillsyn, som består av G10-länderna, överlämnade i juni 1999 sitt förslag till en reform av regleringen av kapitaltäckningen i internationella banker. I EU-kommissionen pågick en direktivreform som i huvudsak följde Baselkommitténs förslag. Det viktigaste målet för den planerade reformen är att ändra kapitalkravet för bankernas företagsfordringar så att det bättre motsvarar de faktiska kreditriskerna. De första förslagen sändes ut på remiss och detaljarbetet fortsatte i arbetsgrupperna. I EU samordnas processen av den rådgivande banktillsynskommittén (BAC) där Finlands Bank, finansministeriet och Finansinspektionen är representerade.

Policygruppen för finansiella tjänster (Financial Services Policy Group, FSPG), som EU-länderna hade tillsatt i december 1998, överlämnade i november 1999 sin lägesrapport om genomförandet av kommissionens handlingsplan för finansiella tjänster. I rapporten föreslogs att regleringsprocessen skulle påskyndas ytterligare med alla till buds stående medel på



**Figur 33.**  
Placeringsfonder registrerade i Finland



grund av de snabba förändringarna på finansmarknaden.

EU-rådet behandlade under året bland annat två förslag från kommissionen om ändring av fondföretagsdirektivet samt direktivförslag gällande distansförsäljning av finansiella tjänster och övertagandebud. Syftet med förslagen till ändringar av fondföretagsdirektivet är att få direktivet att motsvara marknadsutvecklingen och att undanröja de betydande oklarheterna i fråga om tolkning, som hindrar en enhetlig tillämpning av direktivet. Direktivet om distansförsäljning av finansiella tjänster är avsett att främja den fria rörligheten för finansiella tjänster genom harmonisering av lagstiftningen om distansförsäljning och konsumentskydd i medlemsländerna.

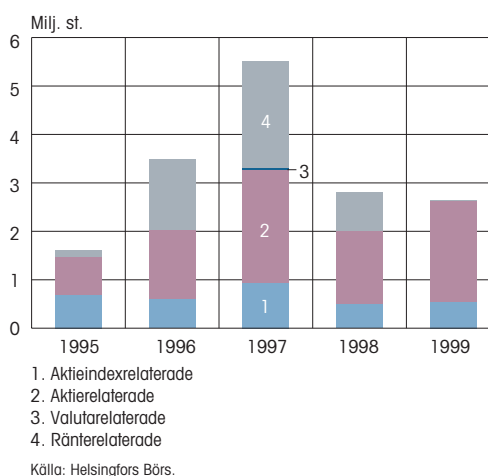
G10-ländernas centralbankschefer beslutade i februari 1999 att på nytt tillsätta en Euro-currency Standing Committee och precisera dess uppdrag. För den återuppräta-

de kommittén (Committee on the Global Financial System) sattes som mål att främja det globala finansiella systemets stabilitet och effektivitet.

G7-ländernas finansministrar och centralbankschefer bildade i april 1999 ett nytt samarbetsorgan för att behandla internationella

finansmarknadsfrågor (Financial Stability Forum). Organet skall främja den internationella finansmarknadens stabilitet genom informationsutbyte och internationellt samarbete mellan olika tillsynsmyndigheter.

**Figur 34.**  
Omsättning av derivatkontrakt vid HEX



## Den finansiella lagstiftningen i Finland

Den nya lagen om placeringsfonder trädde i kraft i februari 1999. Lagen tillämpas på fondbolags och förvaringsinstituts verksamhet och på marknadsföring av fondandelar till allmänheten.

Lagen om försäkringsinspektionen trädde i kraft i april. Genom lagen inrättades under social- och hälsovårdsministeriet ett nytt ämbetsverk, Försäkringsinspektionen, som skall sköta tillsynen över och inspektionen av försäkrings- och pensionsanstalter och andra som är verksamma inom försäkringsbranschen med vissa undantag som gäller lagstadgad arbetspension. Försäkringsinspektionen lyder i förvaltningshänseende under social- och hälsovårdsministeriet men är självständig och obunden i sitt beslutsfattande. Kostnaderna för inspektionens verksamhet tas ut av tillsynsobjekten i form av avgifter.

Försäkringsinspektionen och Finansinspektionen har ett nära samarbete och till stora delar en gemensam direktion. De har undertecknat en gemensam ansiktsförklaring om det praktiska samarbetet.

Nya bestämmelser om värdepappersmarknadsbrott trädde i

kraft i juni. Genom reformen överfördes de straffbestämmelser som tidigare hade ingått i värdepappersmarknadslagen och lagen om handel med standardiserade optioner och terminer till strafflagen, där straff stadgas för missbruk av insiderinformation, kursmanipulation och informationsbrott som gäller värdepappersmarknaden. Dessa brott bestraffas också strängare än förut och lagen föreskriver straffansvar för juridiska personer.

Lagen om borgen och tredjemanspant trädde i kraft i oktober. Den nya lagstiftningen förbättrar enskilda borgensmäns ställning. Vid utarbetandet av lagen var målet också att inte i någon större grad försvaga borgens ställning som säkerhet.

Riksdagen godkände i december en regeringsproposition enligt vilken skatteprocenten på kapitalinkomster höjs från 28 till 29. Regeringens proposition om slopande av skattefriheten för ränta på depositioner godkändes likaså i riksdagen i december. Lagarna trädde i kraft i januari 2000. Slopandet av skattefriheten för ränta på depositioner gäller sådana ränteinkomster som genereras från och med den 1 juni 2000.

Den nya lagen om hypoteksbanker trädde i kraft den 1 januari

2000. Lagen gäller sådan hypoteksbanksverksamhet där ett särskilt kreditinstitut som bedriver hypoteksverksamhet finansierar sin verksamhet genom att med ensamrätt till allmänheten emittera masskuldebrevslån med säkerheter i fastigheter och i offentliga samfund. En hypoteksbanks affärsverksamhet har begränsats till att bevilja endast sådana fastighetskrediter vars säkerhet består av aktier i bostads- eller fastighetsaktiebolag, bostadsrätt eller fastighetsinteckning. Krediter kan beviljas även offentliga samfund. För masskuldebrevslån med säkerhet i fastigheter får tillämpas sådana lättnader som tillåts enligt Europeiska gemenskapens direktiv i fråga om fondföretags placeringsbegränsningar och försäkringsbolags solvensberäkningar.

Den ständigt föränderliga finansmarknaden framkallar krav på reformer av finanslagstiftningen. Finansministeriet tillsatte på hösten en banktjänstearbetsgrupp med uppgift att utreda behoven av att utveckla regleringen av mottagandet av insättningar och andra tillgångar som skall återbetalas på anfordran och att förbättra tjänsteutbudet.

# Betalnings- och avvecklings-systemen

## Förändringarna i omvärlden

De stora förändringarna i betalnings- och avvecklingssystemen i euroområdet på grund av den snabba datautvecklingen tog ytterligare fart i och med införandet av euron. Europeiska centralbankssystemet (ECBS) bidrog tillsammans med Europeiska kommissionen aktivt till denna utveckling. Vid början av 1999 infördes det EU-täckande TARGET-betalningssystemet (Trans-European Automated Real-time Gross settlement Express Transfer system, figur 35), som består av de nationella systemen för bruttobetalningar (Real-Time Gross Settlement, RTGS). TARGET var en förutsättning för att en gemensam penningpolitik skulle kunna föras i euroområdet. Det bidrog också till en snabb integration av penningmarknaderna i euroområdet.

Finlands Bank tillhandahöll genom sitt checkkontosystem en säker och trygg förmedling av inhemska och gränsöverskridande betalningar i euro och avveckling av interbankbetalningar. De övriga inhemska betalningssystemen lades delvis om till euro, så att de kunde hantera betalningar i både mark och euro. Värdepappersmarknaderna i Finland och det övriga euro-

området gick likaså vid början av 1999 helt över till handel och avveckling i euro. Via Finlands Värdepapperscentrals checkkonto i Finlands Bank kan parterna genomföra värdepappersavvecklingen tryggt och säkert med centralbankspengar.

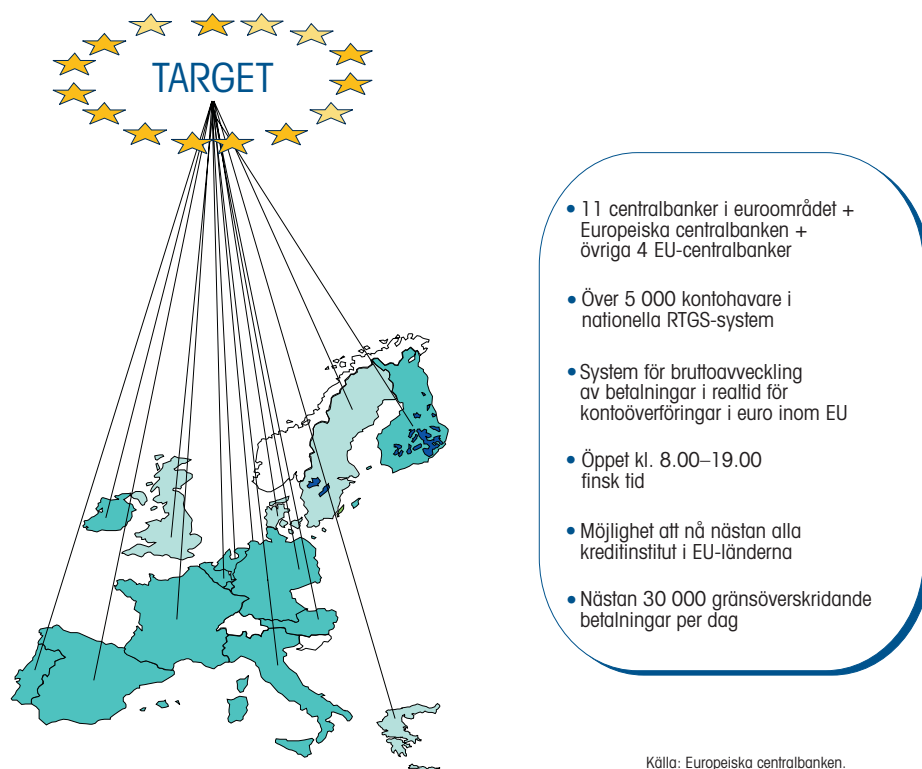
Utöver de förändringar som euron medförde präglades bankernas och centralbankens omvärld fortlöpande av den fortsatt snabba tekniska utvecklingen och utvecklingen av nya betalningsformer och betalningsmedel. Inom bankernas betalningsrörelse växte exempelvis självbetjäningen ytterligare under årets lopp. I Finland stod de Internetbaserade tjänsterna för den kraftigaste ökningen. Bland annat ökade såväl bankernas utbud av Internetjänster som efterfrågan på tjänsterna, och aktiehandeln via Internet blev allt populärare.

## Utveckling av betalnings- och avvecklingssystemen

Finlands Bank svarar för sin del för att betalnings- och avvecklingssystemen i Finland är stabila, säkra och effektiva. På motsvarande sätt har Europeiska centralbankssystemet i enlighet med Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen och ECBS-stadgan en vik-

Figur 35.

**TARGET – Trans-European Automated Real-time Gross settlement Express Transfer system**



Källa: Europeiska centralbanken.

tig roll när det gäller att främja ett stabilt och friktionsfritt finansiellt system i euroområdet. Som medlem av Europeiska centralbanks-systemet bidrar Finlands Bank till välfungerande betalnings- och avvecklingssystem i hela euroområdet och till stabiliteten i euroområdets finansiella system.

Finlands Bank deltog aktivt i arbetet i ECBS kommitté för betalnings- och avvecklingssystem och i dess arbetsgrupper. Tyngdpunkten i arbetet låg på den allmänna övervakningen, uppföljningen och utvecklingen av betalnings- och avvecklingssystemen i euroområdet och på upprättandet av gemensamma standarder för dem. En viktig

del var också den fortlöpande utvecklingen av ECBS egna tjänster, främst TARGET. Finlands Banks mål var att de synpunkter och behov som är viktiga för finansmarknaden i Finland beaktas i utvecklingsarbetet.

Finlands Bank bidrog till stabila, säkra och effektiva betalnings- och avvecklingssystem också genom den allmänna övervakningen av systemen, yttranden om reglerna för systemen och genom aktiv medverkan i lagstiftningsarbetet. Myndighetssamarbetet på området var intensivt särskilt med Finansinspektionen, finansministeriet, justitieministeriet och konkurrensmyndigheterna.

## Allmän övervakning

Finlands Bank och ECBS söker i enlighet med sina uppgifter se till att betalnings- och avvecklingssystemen fungerar säkert och störningsfritt och utan risker för användarna. Detta sker bland annat genom utveckling av systemen, bedömning av riskerna och övervakning, dvs. genom s.k. allmän övervakning (oversight). Centralbankens uppgifter och mål enligt lagen om Finlands Bank utgör den rättsliga grunden för Finlands Banks allmänna övervakning av betalnings- och avvecklingssystemen.

Genom den allmänna övervakningen av betalnings- och avveck-

lingssystemen söker Finlands Bank säkerställa att riskerna i systemen hålls på en acceptabel nivå. Centralbanken skall därför uttryckligen övervaka systemen som helheter. Tillsynen av enskilda parter risker hör däremot till Finansinspektionens ansvarsområde.

Problem hos en finansmarknadssektor eller en aktör på marknaden kan via betalnings- och avvecklingssystemen snabbt sprida sig till hela det finansiella systemet och betydligt försvaga finansmarknadens funktionsförmåga (systemrisk). Det finns också fara för att risker och problem överförs från ett land till ett annat via internationella betalningssystem. För att motverka störningar och förhindra att de sprids deltar Finlands Bank tillsammans med Finansinspektionen i utvecklingen av riskhanteringen inom den finansiella sektorn. Det primära målet för den allmänna övervakningen är att förebygga systemrisker (stabilitetsmål), särskilt genom att skapa hinder som begränsar spridningen av riskerna. Med tanke på den allmänna övervakningen är det dessutom i konkurrensfrämjande syfte viktigt att villkoren för tillträde till systemen är offentliga och lika för alla (effektivitetsmål) samt att systemen bygger på en solid rättslig grund.

I Finland genomför Finlands Bank den allmänna övervakningen på många sätt, bland annat genom regelbundna kontakter och skyldighet för systemansvariga att omedelbart rapportera problem till centralbanken. De systemansvariga lämnar också regelbundet rapporter om systemens funktion. Rapporterna analyseras för att eventuella riskfaktorer och problem skall kunna

upptäckas på förhand och åtgärdas i tid.

Under 1999 förbättrades särskilt Finlands Värdepapperscentralns inrapportering om avvecklingssystemens funktionsförmåga. Uppföljningen av Värdepapperscentralens system för avveckling av aktiehandeln gav mycket arbete framför allt i slutet av året.

De uppgifter som i Fördraget om Europeiska unionen fastställs för Europeiska centralbankssystemet utgör den rättsliga grunden för ECBS allmänna övervakning. Den allmänna övervakningen stöder ett effektivt genomförande av ECBS penningpolitiska transaktioner och stabila och säkra betalningssystem samt främjar en välfungerande gemensam marknad.

Finlands Bank medverkade under året aktivt i den allmänna övervakningen av betalnings- och avvecklingssystemen och utvecklingen av övervakningen inom ECBS. Under året antog ECB-rådet de principer för den allmänna övervakningen av system för såväl inhemska som gränsöverskridande betalningar som beretts av kommittén för betalnings- och avvecklingssystem. Övervakningsprinciperna tar fasta på frågor som en effektiv penningpolitik, stabila finansmarknader, konkurrensneutralitet och förmedling av gränsöverskridande betalningar inom EU och till och från tredje land.

Europeiska centralbanken (ECB) och de nationella centralbankerna tillämpar de övervakningsprinciper som ECB-rådet har antagit. I fråga om de internationella betalningssystemen i euroområdet (gränsöverskridande system, offshore- och flervalutasystem)

bärs huvudansvaret för övervakningen av den nationella centralbanken i den stat vars lagstiftning systemet omfattas av, om inte ECB-rådet utifrån systemets egenskaper beslutar något annat. För den allmänna övervakningen av Euro Banking Associations (EBA) system för avveckling av betalningar i euro (Euro 1) svarar emellertid ECB. Det är ECB:s och de nationella centralbankernas uppgift att se till att lika övervakningsprinciper gäller för alla system. Då skillnaderna mellan inhemska och gränsöverskridande system genom euron håller på att suddas ut blir samarbetet mellan de nationella centralbankerna och ECB allt viktigare i framtiden.

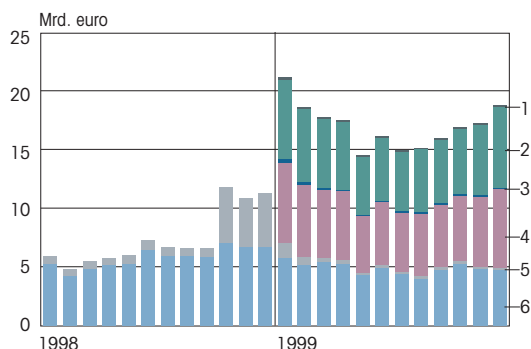
ECBS har ännu inte slagit fast principerna för den allmänna övervakningen av värdepappersavvecklingssystemen. Den allmänna övervakningen av systemen baserar sig således på euroländernas nationella lagstiftning. ECBS har emellertid i egenskap av deltagare i avvecklingssystemen ställt upp normer för de avvecklingssystem som anlitas för penningpolitiska transaktioner och för förvaring av centralbankernas säkerheter.

## Checkkontosystemet och TARGET

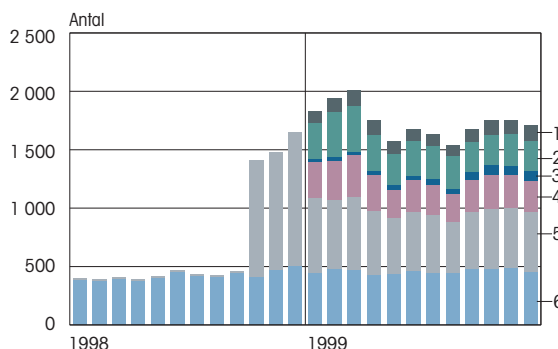
Finlands Bank tillhandahåller tjänster som gör det möjligt för banker och clearingcentraler att snabbt och säkert med centralbankspengar avveckla betalningar. Finlands Banks checkkontosystem bidrar därigenom för sin del till en stabil och effektiv marknad. Genom anslutningen av checkkonto-

**Figur 36.**  
**Transaktionerna i Finlands Banks checkkontosystem**

Genomsnittligt värde per dag



Genomsnittligt antal per dag



1. Inkommande TARGET-kundbetalningar
2. Inkommande TARGET-interbankbetalningar
3. Utgående TARGET-kundbetalningar
4. Utgående TARGET-interbankbetalningar
5. Lorobetalningar (loroclearing före oktober 1998)
6. Övriga RTGS-betalningar samt betalningar mellan Finlands Bank och kontohavarna

Källa: Finlands Bank.

systemet till TARGET möjliggjordes en säker betalningsförmedling i hela euroområdet.

I och med TARGET ökade antalet transaktioner i checkkontosystemet betydligt 1999. I checkkontosystemet förmedlades under året i genomsnitt 1 740 betalningar per dag till ett sammanlagt värde av ca 17 miljarder euro. Betalningarnas antal mer än fördubblades och deras värde fördubblades jämfört med året innan. Beloppsmässigt stod de gränsöverskridande TARGET-betalningarna för drygt hälften av betalningarna i checkkontosystemet, medan de inhemska betalningarna var flest till antalet, dvs. utgjorde 70 % av den totala volymen. Till följd av euron minskade de s.k. lorobetalningarnas andel av checkkontotransaktionernas värde betydligt, även om deras antal fortfarande var stort (figur 36).

I checkkontosystemet har ett centraliserat kösystem byggts in för att underlätta bankernas hantering

av intradagslikviditeten. Bankerna kan lägga betalningar i kö t.o.m. flera dagar före valuteringsdagen. Betalningarna i kön hanteras i den ordning de kommer in enligt kontohavarens prioritering och uppgifter om tidigast möjliga avvecklings-tidpunkt för respektive transaktion. Checkkontosystemet har också en mekanism för upplösning av köstopp (gridlock). Bankernas likviditetssläge var synnerligen gott under året och endast i undantagsfall uppkom köer på grund av otillräcklig täckning.

Vid slutet av 1999 uppgick det sammanlagda värdet av checkkontolimiterna till ca 6,5 miljarder euro. Det genomsnittliga utnyttjandet av limiterna var fortsatt lågt (figur 37).

I samband med att TARGET togs i bruk uppdaterades villkoren för tillträde till checkkontosystemet och för intradagskredit för att motsvara de internationella riktlinjerna för TARGET. De nya reglerna gäl-

ler från och med den 1 januari 1999. Enligt dem kan också värdepappersföretag beviljas intradagskredit om vissa särskilda villkor uppfylls. Inga värdepappersföretag ansökte dock om rätt till checkkonto under 1999.

### Andra inhemska betalningssystem och elektroniska pengar

De flesta banker i Finland har undertecknat bankernas avtal om betalningsförmedling som reglerar interbankbetalningarna i det s.k. PMJ-systemet och det s.k. POPS-systemet. I PMJ-systemet görs kontoöverföringar, periodiska betalningar, direktdebiteringar och bankkortsbetalningar mellan bankerna. Täckningen för dessa transaktioner överförs vid avveckling av clearingen i Finlands Bank två gånger om dagen, klockan 8.30 och klockan 15.45. Våren 2000

ersätts morgonavvecklingen med en automatisk avvecklingskörning på efternatten.

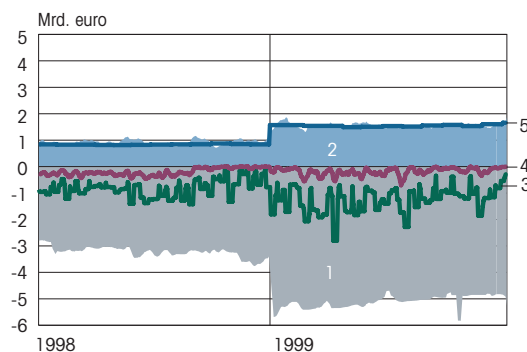
I POPS-systemet överförs expressbetalningar, checkar och bankväxlar mellan bankerna. Avvecklingssättet beror på betalningens storlek. Om betalningen överstiger bankernas bilateralt fastställda s.k. RTGS-gräns sker avvecklingen som en bruttobetaling via Finlands Banks checkkontosystem innan kundens konto krediteras. Betalningar under RTGS-gränsen nettas bilateralt mellan bankerna, så att varje banks nettoskuld eller nettofordran gentemot den andra parten löpande uppdateras med de transaktioner som förmedlas under dagen.

För bankautomaterna och systemen för kontantkort ansvarar de bankägda Automatia-bolagen, nämligen Automatia Pankkiautomaatit och Automatia Rahakortit. Automatia Rahakortit svarar för Avantbetalningssystemet som bygger på elektroniska pengar. Användningen av elektroniska pengar var ännu inte särskilt utbredd 1999. Finlands Bank bevakade hur användningen och regleringen av elektroniska pengar utvecklades och deltog både i Finland och inom ECBS och EU i den diskussion som fördes om direktivet om reglering av utgivningen av elektroniska pengar. Den allmänna övervakningen av elektroniska pengar handhas också av Finlands Bank.

## System för stora betalningar i euroområdet

Beräknat i euro användes TARGET 1999 betydligt mera än andra euro-

**Figur 37.**  
Finländska bankers kassakravsmedel och checkkontolimitier under dagen



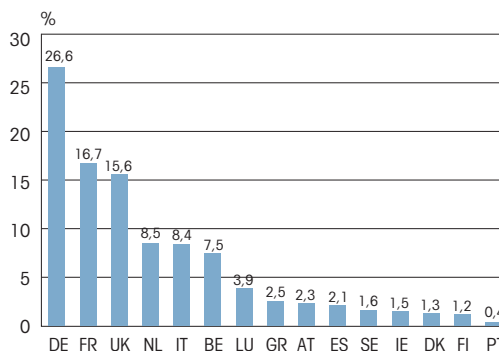
1. Limiter totalt<sup>1</sup>
2. Checkkontosaldo vid dagens slut, månadsgenomsnitt
3. Maximalt utnyttjande<sup>2</sup>
4. Genomsnittligt utnyttjande<sup>1</sup>
5. Kassakravsmedel totalt

<sup>1</sup> 5 dagars glidande medelvärde.  
<sup>2</sup> 5 dagars glidande maximivärde.

Källa: Finlands Bank.

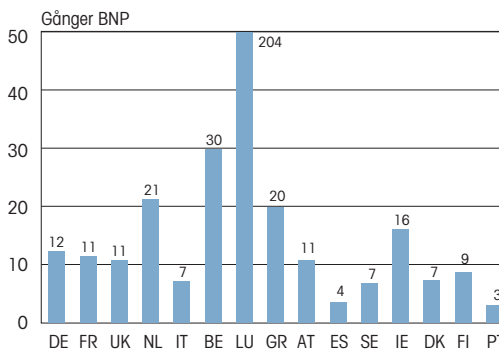
**Figur 38.**  
TARGET-betalningar i EU 1999 enligt land

Respektive länders andel av det totala värdet av utgående gränsöverskridande TARGET-betalningar i EU



Källa: Europeiska centralbanken.

Utgående gränsöverskridande TARGET-betalningar i procent av BNP<sup>1</sup> i respektive land



<sup>1</sup> Preliminära BNP-siffror för 1999 enligt uppgifter från EU-kommissionen.

Källor: Finlands Bank, Europeiska centralbanken och EU-kommissionen.

peiska system för gränsöverskridande betalningar. I TARGET överfördes under året i genomsnitt 29 000 gränsöverskridande betalningar per dag med ett sammanlagt värde av ca 360 miljarder euro. Med en andel på 27 % av TARGET-volymen beräknad på värdet av de utgående betalningarna var Tyskland det land som använde systemet mest. Motsvarande andel för Finland var ca 1 %. I relation till bruttonationalprodukten var dock Beneluxländerna med Luxemburg i spetsen de största användarna (figur 38).

Genom TARGET effektiviserades förmedlingen av stora betalningar i euroområdet med minskade risker som följd. Systemets användbarhet och funktionssäkerhet måste emellertid ännu förbättras, eftersom driftstörningar i vissa

centraleuropeiska länder under några dagar försvårade användningen av systemet i euroområdet.

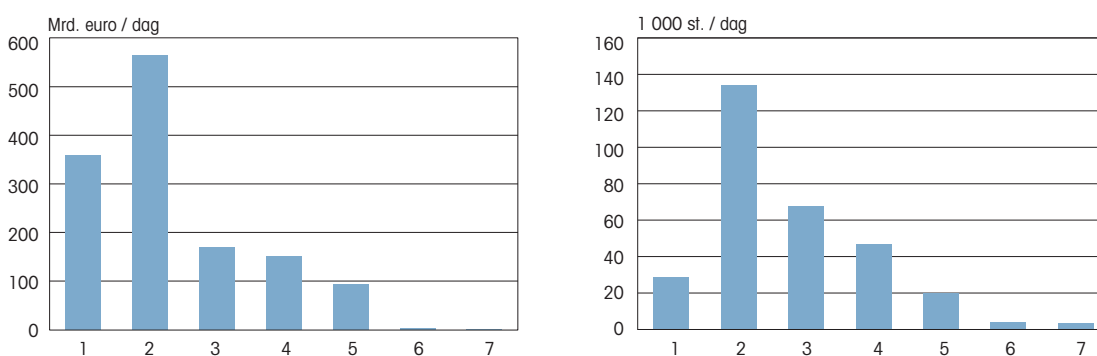
Euro 1-systemet som upprätthålls av Euro Banking Association är ett EU-täckande system för netting av stora och medelstora betalningar i euro. Systemet hade 1999 två finländska deltagare, Merita Bank och Leonia Bank. Det är vid sidan av TARGET det andra betydande systemet inom EU för överföring av gränsöverskridande betalningar. I Euro 1 förmedlades under året i snitt 66 500 betalningar per dag, och antalsmässigt sett användes systemet således betydligt mera än TARGET. Fyra euroländer har också egna system för nettoavveckling av stora betalningar. De två största är det tyska Euro Access Frankfurt (EAF) och det franska Paris Net Settlement (PNS). Det

spanska Servicio Español de Pagos Interbancarios (SEPI) och det finska POPS är mycket mindre (figur 39).

### Förmedlingen av massbetalningar i euroområdet

Eftersom euroområdet bildar en gemensam marknad skall överföringen av massbetalningar inom området kunna genomföras lika effektivt och säkert som inom de enskilda länderna. Starten av etapp tre av EMU har dock i praktiken knappast alls inverkat på förmedlingen av gränsöverskridande massbetalningar inom euroområdet. Betalningsförmedlingen till och från många länder var fortfarande långsammare och dyrare än

**Figur 39.**  
**Avvecklingssystem för stora betalningar i euroområdet: transaktionsvärde och transaktionsvolym i genomsnitt per dag 1999**



1. TARGET-betalningar (mellan EU-länder)
2. Inhemska RTGS-betalningar
3. EBA:s Euro 1 (Euro Banking Association)
4. EAF (Euro Access Frankfurt, till 1998 Elektronische Abrechnung Frankfurt)
5. PNS (Paris Net Settlement)
6. SEPI (Servicio Español de Pagos Interbancarios)
7. POPS (bankernas onlinesystem för expressbetalningar och stora checkar)

Källor: Europeiska centralbanken och bankerna.



inom länderna, och systemet måste därför bli betydligt effektivare. En delorsak är att euroländernas system är olikartade och olika långt utvecklade.

Behovet att utveckla förmedlingen av massbetalningar aktualiserades också genom EU:s direktiv om gränsöverskridande betalningar (97/5/EG). ECB tillkännagav i september 1999 att den uppställt som mål för bankerna att bättre system för förmedling av gränsöverskridande massbetalningar i euroområdet skall vara i bruk före den 1 januari 2002 då eurosedlarna och euromynten sätts i cirkulation. ECB:s mål gäller bland annat tariffer och avvecklingstider, som för gränsöverskridande betalningar i euroområdet skall vara jämförbara med de som gäller för inhemska betalningar.

### Värdepapperscentralerna i euroområdet och länkarna mellan dem

Värdepapperscentralerna i euroområdet genomför värdepappersavvecklingen och fungerar dessutom som huvudsakliga depåhållare för säkerheterna för centralbankskrediterna. Deras funktionssäkerhet är viktig också med tanke på banksystemets funktion. Avvecklingssystemen skall garantera att centralbankskrediter inte kan lyftas förrän de värdepapper som ställts som säkerhet för krediten ovillkorligen och oåterkalleligen har överförts till centralbanken.

ECBS gör en utvärdering av avvecklingssystemen utifrån nio normer som värdepapperscentralerna skall uppfylla för att bli godkän-

da av ECBS. Utvärderingen baserar sig på de minimikrav som i januari 1998 offentliggjordes av Europeiska monetära institutet (EMI). De europeiska avvecklingssystem som uppfyller kraven kan anlitas för kredittransaktionerna inom centralbankssystemet. Bland normerna upptas bland annat tillräcklig övervakning och driftsäkerhet. Utvärderingen uppdateras årligen. Samma kriterier tillämpas också vid godkännande av länkar mellan värdepapperscentralerna, dvs. de direkta förbindelser via vilka värdepapper överförs från ett land till ett annat. De godkända värdepapperscentralerna och länkarna listas på ECB:s webbplats ([www.ecb.int](http://www.ecb.int)).

### System för avveckling av värdepapper och derivat

Värdepapperscentralen upprätthåller system för avveckling och registrering av aktier och ägarandelar (systemet för avveckling av aktiehandeln eller OM-systemet) och för skuldförbindelser (systemet för avveckling av skuldförbindelser eller RM-systemet). Penningmarknadsinstrumenten avvecklas enligt bruttoprincipen, medan avvecklingen av betalningarna för aktiehandeln fortfarande sker enligt nettoprincipen. Helsingforsbörsen upprätthåller dessutom ett system för avveckling av standardiserade derivatkontrakt. För den allmänna övervakningen av systemen svarar Finlands Bank.

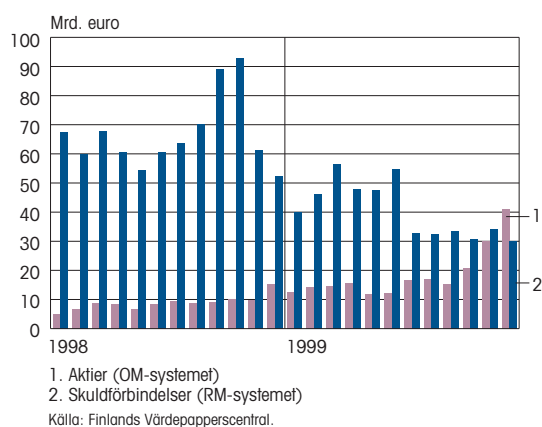
OM-systemet är ett nettningssystem baserat på satsvis körning. I systemet avvecklas bland annat alla avslut på Helsingforsbörsen.

Både antalet och värdet av de avslut som 1999 avvecklades i OM-systemet ökade särskilt kraftigt under slutet av året främst till följd av den livliga handeln med Nokia-aktier. Från året innan mer än fördubblades avslutets värde (222 miljarder euro), medan antalet avslut (ca 2,2 miljoner) nästan fördubblades. Den avsevärda volymökningen medförde kapacitetsproblem för aktieclearingen i slutet av året. Projektet att centralisera värdeandelsregistersystemet för aktier konkretiserades något under året.

RM-systemet är ett RTGS-system för bruttoavveckling av skuldförbindelser i realtid. Systemet fungerade säkert och utan nämnvärda störningar 1999. I RM-systemet förvaltas av ECBS accepterade, belåningsbara finländska värdepapper som har lämnats som säkerheter till Finlands Bank. Från RM-systemet upprättades under året tvåvägslänkar till tyska Deutsche Börse Clearing AG:s och franska Sicovam SA:s system. Länkarna godkändes för överföring av säkerheter för krediter beviljade av ECBS.

Värdet av de transaktioner som avvecklades i RM-systemet sjönk under årets lopp, och i december var värdet av avsluten i OM-systemet för första gången i systemets historia större än värdet av transaktionerna i RM-systemet (figur 40). Den minskade volymen i RM-systemet berodde huvudsakligen på att handeln i euroområdet började ske med mera likvida statspapper, främst obligationer emitterade av de större euroländerna. En delorsak var också förfarandet vid interventioner inom ECBS, vilket

**Figur 40.**  
Värdet av transaktioner som avvecklats  
i Finlands Värdepapperscentralers system per månad



ledde till att Finlands Bank slutade emittera bankcertifikat vid början av 1999.

Helsingforsbörsen (HEX) upprätthåller ett system för avveckling av handeln med derivatkontrakt på börsen. Vid avvecklingen av derivatkontrakt är HEX motpart till kunden och förmedlaren svarar för säkerheterna och andra praktiska åtgärder. I oktober inleddes överföringen av handeln med derivatkontrakt från HEX till Eurex Frankfurt AG:s system i Frankfurt i enlighet med samarbetsavtalet mellan HEX och Eurex. Omläggningen innebär att handeln med och avvecklingen av derivatkontrakt i Finland kommer att minska betydligt.

I euroområdet framlades flera förslag till utveckling av värdepappersavvecklingen. Värdepapperslänkar enligt den modell som utarbetats av samarbetsorganisationen för EU-ländernas nationella värdepapperscentraler, ECSDA, upprättades i allt större omfattning mel-

lan värdepapperscentralerna. Integrationen av den europeiska clearingverksamheten inleddes i och med att den internationella värdepapperscentralen och clearinghuset Cedelbank i Luxemburg och den tyska värdepapperscentralen Deutsche Börse Clearing AG i början av 1999 tillkännagav sin förestående samgång. En konkurrent till Cedelbank, den internationella värdepapperscentralen Euroclear SA i Belgien, och franska Sicovam SA meddelade i slutet av året att de inom kort inleder ett nära samarbete.

### Övergången till år 2000 i betalnings- och avvecklingssystemen

För betalnings- och avvecklingssystemen innebar tusenårsskiftet omfattande datatekniska omställningar, och projekten var också i Finland mycket resurskrävande.

Finlands Bank koordinerade i samarbete med Finansinspektionen utvecklingen av år 2000-beredskapen i betalnings- och avvecklingssystemen. Övergången till år 2000 förlöpte problemfritt såväl i betalnings- och avvecklingssystemen som i bankernas övriga system, och inga störningar uppkom vid tusenårsskiftet. Verksamheten i ECB:s system och i EU-ländernas centralbankers system kom i gång friktionsfritt den 3 januari 2000.

### Samarbetet på betalnings- och avvecklingssystemens område i Finland

Under året avtalade Finlands Bank och Finansinspektionen om ett konkret tillsynssamarbete på betalnings- och avvecklingssystemens område.<sup>1</sup>

Finlands Bank samarbetade aktivt även med marknadsparterna i frågor som gällde betalnings- och avvecklingssystemen. De samarbetsforum som 1995 bildats med bankerna, dvs. styrgruppen för betalningssystem och samarbetsgruppen för betalningssystem, samlades regelbundet för att behandla frågor inom området. Under samarbetsgruppen fungerade dessutom olika specialgrupper. En grupp bestående av representanter för kontohavarna i Finlands Banks checkkontosystem sammankom också regelbundet.

Finlands Bank är dessutom företräd i Finlands Värdepapperscentralers delegationer för clearingverksamhet. I delegationerna be-

<sup>1</sup> För Finlands Banks allmänna övervakning av finansmarknaden redogörs på s. 35–36.

handlas utvecklingen av clearingverksamheten och andra aktuella frågor. Under året deltog Finlands Bank bland annat i diskussionen om förslagen till utveckling av OM-systemet. Finlands Bank har också ett direkt samarbete med Värdepapperscentralen, till exempel inom ramen för en gemensam samordningsarbetsgrupp, och samarbetar fortlöpande i operativa frågor, som till exempel utveckling av säkerhetshandlingen.

### Utveckling av lagstiftningen och EU-direktiven 1999

Lagstiftningen om betalnings- och avvecklingssystemen har utvecklats efter hand som ländernas nationella lagstiftning har anpassats efter Europeiska unionens direktiv. Finlands Bank deltog aktivt i förberedelserna av olika projekt både internationellt och i Finland bland annat genom medverkan i olika arbetsgrupper.

I november 1999 antog Ekofinrådet ett gemensamt ställningstagande angående förslaget till

Europaparlamentets och rådets direktiv om att starta och driva affärsverksamhet i institut för elektroniska pengar samt om tillsyn av sådan verksamhet. Direktivet väntas föreläggas Europaparlamentet för behandling i början av 2000.

Om regleringen av gränsöverskridande betalningar antogs 1997 ett direktiv (97/5/EG) som medlemsländerna skulle införliva med sin lagstiftning före den 14 augusti 1999. Direktivet gäller överföring av betalningar på högst 50 000 euro mellan stater som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. I Finland omfattar lagen också alla inhemska betalningsöverföringar. Enligt lagen har avveckling av betalningen skett när mottagarens konto i en bank eller något annat institut har krediterats med beloppet. Direktivet genomfördes i Finland i augusti 1999.

Direktivet om slutlig avveckling genomfördes i Finland genom en ny lag om vissa villkor vid värdepappers- och valutahandel samt avvecklingssystem som trädde i kraft i december 1999. Lagens räckvidd utsträcktes till att omfatta

även system för bruttoavveckling av värdepappersaffärer. Lagen gäller likaså säkerheter som har lämnats till centralbanken i dess funktion som centralbank.

Den som ansvarar för avvecklingssystemet skall underrätta finansministeriet om reglerna för systemet. Anmälningsskyldigheten gäller likväl inte Finlands Bank, clearingorganisationerna enligt värdepappersmarknadslagen eller sådana sammanslutningar som avses i lagen om handel med standardiserade optioner och terminer. Reglerna för de sistnämnda sammanslutningarna fastställs av finansministeriet på basis av tillämplig lagstiftning.

Den arbetsgrupp som finansministeriet tillsatt för att utveckla värdeandelssystemet föreslog i en promemoria i april 1999 bland annat att värdeandelsregistren skall centraliseras till Finlands Värdepapperscentral och att de registeransvariga skall bli kontoförande institut i Värdepapperscentralen. Regeringens proposition i ärendet väntas föreläggas riksdagen i början av år 2000.

# Betalningsmedelsförsörjningen

**F**inlands Banks viktigaste uppgift i betalningsmedelsförsörjningen är att svara för en säker och effektiv utgivning och hantering av sedlar och mynt och säkerställa betalningsmedlens kvalitet, äkthet och tillgänglighet i hela landet. Finlands Bank är också ansvarig för utvecklingen av penningförsörjningen i samarbete med bankerna och andra parter. Banken svarar dessutom för förberedelserna för utgivningen av eurosedlar och euromynt och andra uppgifter inom penningförsörjningen i den tredje etappen av EMU.

Finlands övergång till den tredje etappen av EMU vid början av 1999 och införandet av den gemensamma myntenheten, euron, påverkade direkt Finlands Banks betalningsmedelsförsörjning på två sätt. För det första har Finlands Bank inte längre ensamrätt att ge ut sedlar och mynt utan utgivningen sker med ECB:s tillstånd. För det andra är banken under övergångsperioden 1999–2001 skyldig att växla de övriga euroländernas sedlar till finska mark enligt den fasta omräkningskursen. Dessutom har bankens förberedelser och samarbete med de övriga parterna inför utgivningen av eurosedlar och euromynt börjat anta allt konkretare former. Exempel på detta utgör besluten att sedlar och mynt i mark

upphör att gälla som lagliga betalningsmedel den 1 mars 2002.

Våren 1999 inledde bankerna i Kuopio- och Vasaregionerna på prov ett närmare samarbete inom penningförsörjningen. I försökssamarbetet deltog Merita Bank, Andelsbankscentralen–ABC andelslag, Leonia Bank och Automatia Pankkiautomaatit. Bankerna koncentrerade logistiken i penningförsörjningen och ledningen och övervakningen av penninghanteringscentralernas verksamhet till Automatia Pankkiautomaatit. I Kuopio medverkade även Finlands Banks kontor i försöksverksamheten genom att anpassa sina expeditions-tider, delta i den sedvanliga penningförsörjningen och dessutom fylla bankautomatkassetter.

## Marken lämnar plats för euron

Finlands Bank fattade i december ett beslut (1176/1999) om att sedlarna av 1986 och 1993 års typ upphör att gälla som lagliga betalningsmedel den 1 mars 2002. Av 1986 års typ finns 10-, 50-, 100-, 500- och 1000-markssedlar och av 1986 års typ Litt. A 50-, 100-, 500- och 1000-markssedlar. 20-marks-sedeln är av 1993 års typ, och av den finns också en Litt. A-typ. Alla

sedlar i mark och penni som är äldre än den nuvarande sedelserien har upphört att gälla redan tidigare. Föregående gång hade Finlands Bank fattat beslut om att dra in sedlar vid början av 1994.

Finansministeriet fattade i december ett beslut (1177/1999) om att 10- och 50-pennismynten och 1-, 5- och 10-marksmynten i den nuvarande bruksserien upphör att gälla som lagliga betalningsmedel den 1 mars 2002. Föregående beslut om indragning av mynt i mark och penni trädde i kraft vid början av 1994 och 1998.

Dessa indragningsbeslut medförde att sedlar och mynt i mark och euro kommer att vara i bruk samtidigt endast under de två första månaderna av 2002. Därefter löser Finlands Bank under 10 år in de sedlar och mynt i mark som då upphör att gälla, dvs. till den 29 februari 2012. EU:s ekonomi- och finansministrar (Ekofin) beslutade vid sitt möte i november 1999 att förkorta perioden för övergång till eurosedlar och euromynt från 6 till 1–2 månader, eftersom de nationella besluten om periodens längd ansågs brådskande med tanke på förberedelserna för inväxlingen.

### Förberedelserna för inväxlingen tog fart

I samband med införandet av euron vid början av 1999 fick ECB enligt artikel 106.1 och 106.2 i Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen ensamrätt att tillåta sedelutgivning och rätt att godkänna mängden av de mynt som ges ut i länderna i euroområdet. Enligt rådets förordning (EG) nr 974/98

gäller detta även nationella sedlar och mynt i euroområdet, eftersom de är underuppdelningar av euron. I april beslutade ECB-rådet att de nationella centralbankerna i euroområdet fram till slutet av 2001 får ge ut nationella sedlar som förut utan mängdbegränsning. För den maximala mängden nationella mynt som får ges ut under året krävs däremot ECB:s godkännande.

Finlands Bank deltog 1999 intensivt i ECBS sedelkommittés och dess arbetsgruppers förberedelser för införandet av eurosedlarna. Arbetet fokuserades på frågor om produktionen av eurosedlar, organiseringen av system för forskning, kvalitetskontroll och bekämpning av förfalskningar, logistiken för inväxlingen och förberedelserna för en informationskampanj om inväxlingen. I EU:s ekonomiska och finansiella kommitté deltog banken tillsammans med finansministeriet i förberedelserna för införandet av euromynten. I kommittén var den viktigaste frågan avseende inväxlingen att utarbeta en gemensam kommuniké om inväxlingsperiodens längd för godkännande i Ekofin-rådet.

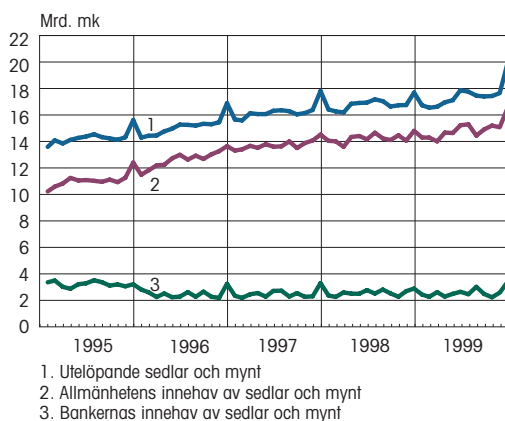
Pilotproduktionen av eurosedlar slutfördes i februari. Erfarenheterna av den var positiva, och endast vissa tekniska modifieringar behövde göras i specifikationerna av sedlarna. ECB-rådet fastställde ändringarna av specifikationerna i april och slog fast att massproduktionen kunde inledas enligt dessa. I produktionen deltar 11 sedeltryckerier i euroområdet. Varje centralbank i euroområdet får själv bestämma var de eurosedlar som banken behöver skall tryckas. Efter tryckningen av testsedlar inledde

några sedeltryckerier massproduktionen av vissa sedelvalörer redan i juli 1999. Före utgivningsdagen den 1 januari 2002 kommer enligt beräkningarna totalt ca 13 miljarder eurosedlar med ett sammanlagt värde av ca 600 miljarder euro att produceras. I siffrorna ingår inte bara det egentliga utgivningsbehovet utan också logistiklager. Beräkningarna justeras årligen beroende på eventuella förändringar i efterfrågeprognoserna för kontanter.

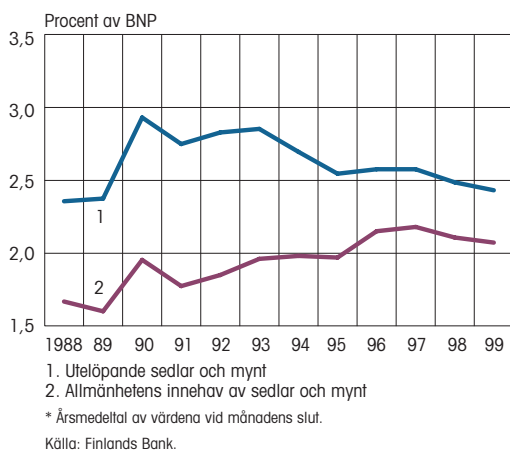
Finlands Bank beställde i november 1999 alla eurosedlar som behövs i Finland vid början av 2002 från Setec, som inledde tryckningen av dem vid månadskiftet november–december 1999. Finansministeriet har beställt det totala finländska behovet av euromynt av Myntverket. Präglingen av dem hade inletts i september 1998, och vid slutet av 1999 hade redan omkring en tredjedel av det beräknade behovet producerats. I egenskap av sedelutgivare gör Finlands Bank årligen behovsbedömningar för eurosedlarna och euromynten.

För att inväxlingen vid början av 2002 skall löpa smidigt och snabbt har det i euroländerna allmänt ansetts att eurosedlar och euromynt på förhand borde kunna distribueras åtminstone till vissa viktiga grupper inom penningförsörjningen. I januari 1999 beslutade ECB-rådet att det i enlighet med EU-rådets förordning (EG) nr 974/98 inte är möjligt att tillåta förhandsdistribution av eurosedlar och euromynt till allmänheten, eftersom detta skulle ha samma inverkan som en utgivning. Samtidigt ansåg dock ECB-rådet att en förhandsdistribution av eurosedlar och euromynt till viktiga grupper inom

**Figur 41.**  
Innehav av sedlar och mynt



**Figur 42.**  
Utelöpande sedlar och mynt\*



penningförsörjningen vore juridiskt möjligt förutsatt att betalningsmedlen inte ges ut före början av 2002.

ECB publicerade i februari 1999 en anbudsinfordran i Europeiska gemenskapernas officiella tidning avseende en informationskampanj i hela Europa för införande av eurosedlar och euromynt. I början av november utsåg ECB-rådet bland de 40 företag som lämnat in anbud byrån Publicis att bistå ECB med organiseringen av informationskampanjen EURO

2002 för införande av eurosedlarna och euromynten. I Finland representeras byrån av Publicis-Törmä.

Förberedelserna för inväxlingen började ta fart då Ekofin-rådet i november godkände den gemensamma kommunikén om utgivningen av eurosedlar och euromynt. Enligt den skall största delen av kontantbetalningarna ske i euro efter de två första veckorna av 2002, och perioden med dubbla valutor får variera från fyra veckor till två månader. Enligt kommuni-

kén skulle det också vara praktiskt att distribuera eurosedlar och euromynt till finansinstituten och exempelvis till säkerhetstransportföretag och detaljhandeln redan före den 1 januari 2002, men förhandsdistributionen skulle inte få motsvara en för tidig utgivning av betalningsmedlen. Dessutom skulle en begränsad mängd euromynt i igenkänningsyfte på begäran kunna överlåtas till allmänheten, särskilt till bestämda grupper, under senare hälften av december 2001. I kommunikén konstateras dock att dessa synpunkter lämnar rum för medlemsländerna att genomföra inväxlingen på det sätt som lämpar sig bäst för respektive land.

Finlands Bank och de övriga bankerna med ansvar för penningförsörjningen i Finland har sedan 1988 använt ett gemensamt datasystem för överföring och hantering av data om penningförsörjningen. De banker som använder systemet har inlett förberedelser för att skapa ett motsvarande, till vissa delar mer sofistikerat system som också skulle hantera data om eurosedlar och euromynt.

## Beloppet utelöpande sedlar och mynt ökade ytterligare

På grund av den gynnsamma makroekonomiska utvecklingen fortsatte beloppet utelöpande sedlar och mynt att öka 1999. Trots att ersättande betalningsmedel blir allt vanligare har beloppet sedlar och mynt ökat kontinuerligt de senaste decennierna fränsett krisåren under första hälften av 1990-talet, då mängden kontanter förblev oförändrad. Det genomsnittliga belopp-

pet utelöpande kontanter 1999 uppgick till nästan 17,5 miljarder mark, mot ca 16,8 miljarder mark året innan (figur 41).

I relation till bruttonationalprodukten var volymen utelöpande sedlar och mynt 1999 i genomsnitt 2,4 %, dvs. något mindre än 1998 (figur 42). Av alla EU-länder utom Luxemburg, som bildar en valutaunion med Belgien, hade Finland fortfarande den minsta volymen utelöpande kontanter i förhållande till bruttonationalprodukten. I de övriga EU-länderna varierade detta relationstal mellan drygt 3 och över 10 %. Den relativt sett ringa mängden kontanter anses framför allt bero på de avancerade betalningssystemen i Finland, det ringa bruket av sedelstocken som sparform och det låga beloppet finländska sedlar utomlands.

I december beredde sig parterna inom penningförsörjningen på en ökad efterfrågan på kontanter särskilt bland allmänheten, eftersom man befarade att millennie-

skiftet skulle medföra problem i datasystemen inom betalningsväsendet. Bankernas beställningar av kontanter från Finlands Bank var i december avsevärt större än ett år tidigare, medan inlämningarna inte ökade lika mycket. Vid årsskiftet var beloppet utelöpande sedlar och mynt nästan en miljard mark större än det skulle ha varit utan förberedelserna för millennieskiftet. En betydande del av beloppet stannade kvar i bankerna och hos Automatia Pankkiautomaatit, eftersom allmänhetens kontantuttag inte väsentligt avvek från det normala och några problem aldrig uppstod. I början av januari 2000 minskade därför beloppet utelöpande sedlar och mynt betydligt mera än normalt.

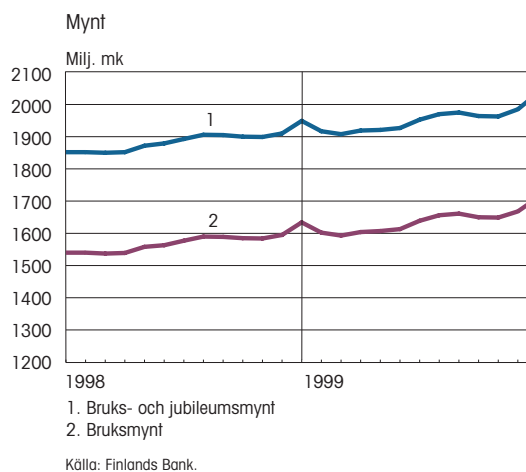
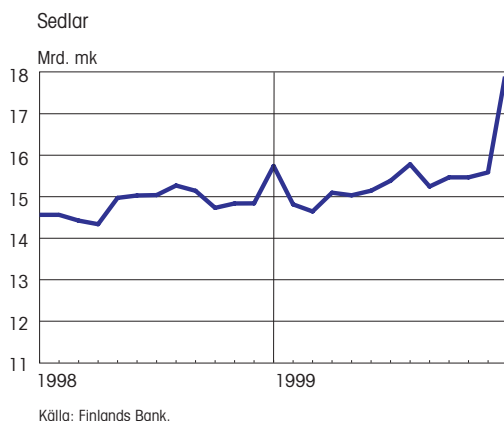
Vid slutet av 1999 uppgick beloppet utelöpande sedlar och mynt till 19 919 miljoner mark, vilket var 12,6 % mera än året innan. Beloppet utelöpande sedlar ökade 1999 med 13,6 % till 17 884 miljoner mark vid årets slut (figur 43). Av de olika valörerna stod 100-

markssedlarna för den största ökningen, 937 miljoner mark. Beloppet utelöpande mynt<sup>1</sup> växte också 1999, dvs. med 4,4 %, och var vid årets slut 2 035 miljoner mark.

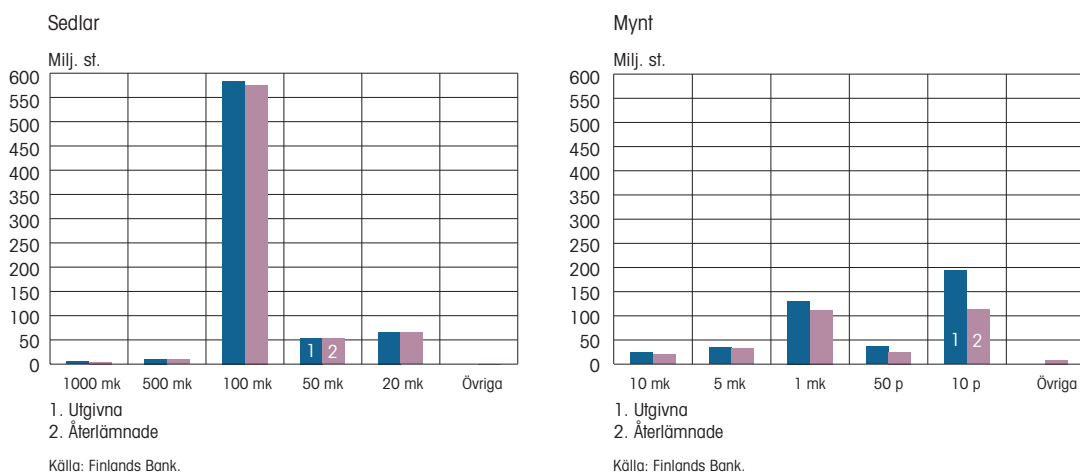
Vid slutet av 1999 uppgick allmänhetens innehav av kontanter (inkl. Automatia Pankkiautomaatit Oy:s uttagsautomater) till 16 528 miljoner mark, dvs. 11,7 % mer än vid föregående årsskifte. Bankernas innehav var 3 390 miljoner mark eller 17,5 % större än ett år tidigare. Bankernas andel av beloppet utelöpande sedlar och mynt utgjorde i genomsnitt under året bara 14,7 %, vilket var en halv procentenhet mindre än 1998. Andelen har mer än halverats sedan början av decenniet. Nedgången beror framför allt på bankernas rationaliseringsåtgärder, men i ett längre

<sup>1</sup> Finlands Banks redovisningspraxis harmoniserades den 1 januari 1999 med Eurosystemets redovisningsprinciper. Beloppet utelöpande mynt särredovisas därför inte längre i Finlands Banks balansräkning, utan det nettas mot statens metallmyntsansvar och skillnaden inräknas i övriga tillgångar.

**Figur 43.**  
Värdet av utelöpande sedlar och mynt



**Figur 44.**  
**Sedel- och myntströmmarna via Finlands Bank 1999**



perspektiv och även internationellt är andelen fortfarande rätt stor.

### Sedelströmmarna ökade kraftigt

Beloppet beställda sedlar från Finlands Bank ökade kraftigt 1999 jämfört med föregående år, dvs. från 53,7 till 72,7 miljarder mark. Antalet beställda sedlar uppgick till 720 miljoner (figur 44), vilket var 32 % fler än året förut. Också inlämningarna av sedlar ökade, från 53,9 till 70,6 miljarder mark, dvs. med 31 %. Särskilt ökade strömmarna av 100- och 500-markssedlar.

Finlands Bank löste 1999 in sedlar som hade dragits in den 1 januari 1994 för 5 miljoner mark. Sådana finns dock fortfarande i omlopp till ett belopp av 233 miljoner mark. Inlösningsstiden löper ut den 31 december 2003.

De utelöpande sedlarna cirkulerade i genomsnitt 6,7 gånger via Finlands Bank 1999, dvs. sedlarna återvände till Finlands Bank med

ett genomsnittsintervall av 1 månad och 24 dagar. Även om perioden för parallellt bruk av eurosedlar och marksedlar blir bara två månader är den längre än den nuvarande genomsnittliga omloppstiden för marksedlar. 1998 var sedelstockens omloppshastighet 5,4. Av de enskilda sedlarna hade 100-markssedlarna den högsta omloppshastigheten på 9,3 mot 7,1 året innan. De övriga sedlarnas omloppshastigheter var nästan desamma som 1998: 1000 mk 0,7, 500 mk 2,0, 50 mk 4,4 och 20 mk 3,1.

Finlands Bank tar för sedelhanteringen ut en hanteringsavgift som fastställs till självkostnadspris enligt lagen om grunderna för avgifter till staten, men endast till den del sedelstockens årliga cirkulation via Finlands Bank överskrider ett visst tröskelvärde för myndighetsavgiften i fråga. Banken satte 1998 detta värde till 4, eftersom en större omloppshastighet än detta ansågs onödig med tanke på kvalitetskontrollen av sedelstocken och den förestående inväxlingen.

För att ytterligare öka styreffekten beslutade banken samtidigt se över hanteringsavgiften halvårsvis på basis av sedelcirkulationen under föregående halvårsperiod. På dessa grunder uppgick hanteringsavgiften hela året till 50 penni för ett parti på 100 sedlar. Avgiften gällde 100- och 50-markssedlarna, eftersom endast deras omloppshastighet överskred 4. Utgående från cirkulationen föregående halvår fastställde Finlands Bank i början av december hanteringsavgiften för första hälften av 2000 till 70 penni för ett parti på 100 sedlar av valören 100 mark.

Trots ökningen av sedelströmmarna minskade intäkten av sedelhanteringsavgiften, eftersom avgiften var lägre än 1998. Intäkten av avgiften uppgick 1999 till 6,0 miljoner mark mot 6,6 miljoner mark året innan. Av de banker som använder penningförsörjningens datasystem tog Finlands Bank dessutom ut 5,8 miljoner mark i drifts- och underhållskostnader för systemet. Detta var 1,2 miljoner mark



mer än föregående år och ökningen berodde på att avgiften höjdes.

Finlands Bank har beställt de sedlar banken behöver från Setec (tabell 16). Då utgivningen av sedlar i mark upphör i januari-februari 2002 kommer de nya sedlar som redan finns i Finlands Banks valv och sorterade användbara sedlar att räcka till, och Setec levererade därför de sista marksedlarna till Finlands Bank i augusti. Vid sorteringen makulerade Finlands Bank 1999 en tredjedel (35 miljoner st.) av det genomsnittliga antalet utelöpande sedlar.

1999 påträffades 201 förfalskade finländska sedlar. Motsvarande siffra för 1998 var 323. Förfalskningarna var bägge åren huvudsakligen enskilda fall. I syfte att identifiera förfalskningar arrangerade Finlands Bank nio seminarier tillsammans med central-kriminalpolisen. För professionella sedelhanterare producerade banken dessutom material om sedlarnas äkthetsdetaljer.

### Inlösningen av sedlar från euroländerna började

Vid början av 1999 blev centralbankerna i euroområdet skyldiga att växla giltiga sedlar från de övriga länderna i euroområdet till nationella sedlar och mynt enligt den fasta omräkningskursen. Detta baserade sig på artikel 52 i ECBS-stadgan och ECB-rådets riktlinjer för verkställande av artikeln.

Finlands Banks kontor löste in sedlar från länderna i euroområdet för ett sammanlagt värde av 14 miljoner mark. Av detta belopp utgjorde D-markssedlar nästan två tredjedelar, medan de valutor som löstes in näst mest svarade för 5–10 %. Av det totala beloppet inlöstes endast ca 10 % på uppdrag av utlänningar.

Centralbankerna i euroområdet löste in finländska sedlar för 1 005 miljoner mark. Av detta belopp stod den tyska centralbanken för 980 miljoner mark, och de övriga centralbankernas andelar var därför obetydliga. Detta beror delvis på att inlösningsen sker på olika sätt i de enskilda länderna i euroområdet. Största delen av de inlösta sedlarna var 100-markssedlar, dvs. ca 60 % av det inlösta beloppet. 1000- och 500-markssedlar löstes också in för ett rätt stort belopp, medan beloppet av inlösta 50- och 20-markssedlar var litet.

### Inga ändringar i myntströmmarna

Finlands Bank gav ut bruksmynt för 580 miljoner mark och tog emot bruksmynt för 497 miljoner mark. Beloppet utgivna mynt ökade med 12 miljoner mark, medan beloppet inlämnade mynt minskade med 13 miljoner mark från föregående år. 1998 hade både beloppet beställda och inlämnade mynt minskat med över 200 miljoner mark.

Finlands Bank tog för mynt-hanteringen ut en avgift på 3,9 miljoner mark, vilket var 1,4 miljoner mark mer än 1998. Ökningen berodde på att avgiften höjdes.

Tre jubileumsmynt gavs ut under året. Med anledning av Finlands EU-ordförandeskap utgavs ett 10-marks jubileumsmynt med ett mittparti i silver och en ring i guld. Myntet präglades i 3 000 exemplar. Av myntet gjordes dessutom en specialupplaga, som präglades i 100 000 exemplar med ett mittparti av aluminiumbrons och en ring av kopparnickel som i bruksseriens 10-marksmynt. Till minne av Jean Sibelius och tonkonsten utgavs två jubileumsmynt: ett i guld med det nominella värdet 1 000 mark, som präglades i 8 000 exemplar, och ett i silver med det nominella värdet 100 mark, som präglades i 33 000 exemplar.

Enligt rådets förordning (EG) nr 3603/93 får ett EU-lands centralbank inneha högst 10 % av beloppet utelöpande mynt. Finlands Banks myntinnehav var störst, dvs. 8,7 % av beloppet utelöpande mynt, den 28 februari 1999 men uppgick vid årets slut till 4,8 %.

Av de mynt som drogs in 1994 och 1998 löste Finlands Bank in bruksmynt för 6 miljoner mark och jubileumsmynt för 0,4 miljoner mark. Vid slutet av 1999 uppgick beloppet oinlösta indragna bruksmynt och jubileumsmynt till 295 miljoner mark respektive 126 miljoner mark.

# Förvaltningen av valutareserven

Sedan starten av etapp tre av EMU förvaltar Finlands Bank två valutareserver, dvs. en del av Europeiska centralbankens valutareserv och sin egen valutareserv.

De nationella centralbankerna i euroområdet överförde vid början av 1999 en del av sina reserver till ECB, som ägs av dem. Reservtillgångar överfördes till ett sammanlagt belopp av knappt 40 miljarder euro, varav 15 procent var guld och 85 procent fordringar i utländsk valuta. Finlands Banks andel utgjorde totalt ca 700 miljoner euro. Till följd av överföringarna har Finlands Bank en räntebärande fordran i euro på ECB. Reservtillgångarna används vid ECB:s eventuella valutamarknadstransaktioner.

ECB placerar inte själv de överförda reservtillgångarna utan det gör de nationella centralbankerna inom de gränser som har överenskommit i ECB. Begränsningarna motsvarar de kriterier som Finlands Bank tillämpar vid placeringen av sin egen reserv. Reserven ingår i ECB:s balansräkning och ECB bär således de risker som är förknippade med den. ECB beslutar om riktlinjerna för placeringen av valutareserven och de nationella centralbankerna deltar i utvecklingen av dem genom medverkan i kommittéer.

Betydelsen av Finlands Banks egen valutareserv har förändrats väsentligt i och med starten av etapp tre av EMU. Reserven hålls bl.a. för ECB:s eventuella ytterligare behov och för Internationella valutafondens finansieringsbehov. Däremot används reserven inte längre för Finlands Banks operationer på valutamarknaden. Statskontoret har för sin del börjat sköta statens valutatransaktioner självständigt. Reserven är därför mycket stabil och behöver inte längre vara lika likvid som före etapp tre. Placeringspolicyn ändrades följaktligen radikalt under 1999 då urvalet av placeringsobjekt utökades med värdepapper emitterade av företag med god kreditvärdighet. Finlands Bank hör till de första centralbanker som placerar en del av sin valutareserv i sådana placeringsobjekt med bättre avkastning.

Finlands Banks valutareserv är placerad på de internationella finansmarknaderna i räntebärande instrument denominerade i utländska valutor och i guld. Dessutom utgörs reserven av reservtranchen och särskilda dragningsrätter i Internationella valutafonden. Finlands Banks valutareserv uppgick vid utgången av 1999 till ca 8 530 miljoner euro.

Finlands Banks mål i placeringen av valutareserven är trygg-

het, likviditet och avkastning. Trygghet innebär att reservens värde inte får variera för mycket på grund av olika risker. Med likviditet avses att valutareserven vid behov skall kunna realiserats tillräckligt snabbt och till rimliga kostnader. Inom ramen för trygghets- och likviditetsvillkoren är målet bästa möjliga avkastning. I placeringspolicyn är en effektiv spridning av placeringarna av central betydelse för att begränsa värdefluktuationerna och säkerställa en tillräcklig likviditet i reserven.

De risker som framför allt är förknippade med valutareservens placering är valuta-, ränte-, kredit- och likviditetsrisker. Av dessa är valutarisken den viktigaste. Med valutarisk avses risken för värdefluktuationer i reserven på grund av växelkursförändringar. Valutarisken minimeras genom att reserven sprids på olika valutor för att hindra att värdefluktuationer i enskilda valutor väsentligt påverkar reservens värde. De viktigaste placeringsvalutorna 1999 var USDollarn, det engelska pundet, den japanska yenen, den danska kronan och den svenska kronan. Placeringsvalutornas andelar, dvs. valutafördelningen, omprövas regelbundet och omprövningen grundas bl.a. på valutornas tidigare beteende.

Med ränterisk avses fluktuationer i reservens avkastning på grund av förändringar i marknadsräntorna. Ränterisken mäts med durationen. Durationen beskriver förändringen i placeringarnas marknadsvärde när marknadsräntorna förändras. Durationen fastställs bl.a.

med value-at-risk-metoden, som mäter fördelningen av avkastningen och särskilt föga sannolika förluster. Dessutom hanteras ränterisken genom att placeringarna sprids på de berörda ländernas (Förenta staterna, England, Japan, Danmark, Sverige) marknader och på skuldförbindelser med olika löptid samt genom att marknadsvisa limiter fastställs för placeringarnas genomsnittliga duration.

Med kreditrisk avses värdefluktuationer i reserven på grund av förändringar i emittenternas eller depositionstagarnas kreditvärdighet. Kreditrisken minimeras genom att huvudparten av reserven placeras i värdepapper som emitterats av ovan nämnda länder och i kortfristiga instrument för vilka sådana värdepapper utgör säkerhet. På detta sätt säkerställs också att reserven är tillräckligt likvid. En del av valutareserven placeras i värdepapper emitterade av företag med god kreditvärdighet och i kortfristig utlåning till banker. Kreditrisken i denna s.k. kreditportfölj minimeras med begränsningar som baserar sig på value-at-risk-metoden och limiter som härleds från dessa. Dessutom sprids placeringarna effektivt och för emittenterna och bankerna har fastställts en minimirating.

Placeringsverksamheten styrs med hjälp av jämförelseportföljer som har sammanställts i Finlands Bank. Dessa s.k. normportföljer är fiktiva portföljer som i så hög grad som möjligt följer de långsiktiga målen och begränsningarna för placering av valutareserven. Norm-

portföljerna representerar en neutral placeringsstrategi. I den praktiska placeringsverksamheten är målet att uppnå en avkastning på reserven som är större än avkastningen på normportföljen. Avvikelse från normportföljerna begränsas genom limiter. Avkastningen på de faktiska portföljerna och på normportföljerna följs upp fortlöpande.

För hanteringen av riskerna i valutareserven svarar en från portföljförvaltningen avskild enhet, och att begränsningarna följs övervakas hela tiden.

Finlands Banks guldreserv uppgår efter överföringen till Europeiska centralbanken av 20 % av den totala guldreserven till cirka 50 000 kg, varav nästan hälften har placerats i kortfristiga räntebärande gulddepositioner. De risker som är förknippade med dessa placeringar minimeras med limiter, spridning av placeringarna och maturitetsbegränsningar.

På grund av centralbankernas faktiska eller förväntade guldförsäljningar sjönk guldpriset 1999 till sin lägsta nivå på tjugo år. Vid slutet av september kom 15 europeiska centralbanker överens om att begränsa sin försäljning av guld under de följande fem åren och hålla andelen gulddepositioner på då rådande nivå. Åtgärden stoppade åtminstone tills vidare nedgången i guldpriset. Också räntorna på depositionerna återgick i stort sett till de genomsnittliga nivåerna under de senaste åren.

# Internationell verksamhet

## Finlands Bank som en del av Europeiska centralbankssystemet

Införandet av euron och övergången till en gemensam penningpolitik för euroområdet den 1 januari 1999 innebar samtidigt att Europeiska centralbanken och centralbankssystemet gick över från förberedelsefasen till en normal operativ verksamhet. Också vid Finlands Bank förvandlades arbetet med den gemensamma penningpolitiken och andra gemensamma uppgifter i Eurosystemet till dagliga centralbanksrutiner.

Europeiska centralbankssystemet (ECBS) består av de nationella centralbankerna i de 15 EU-länderna och Europeiska centralbanken (ECB), som ägs av centralbankerna. Den del som bildas av Europeiska centralbanken och centralbankerna i de 11 EU-länder som infört euron har inofficiellt börjat kallas Eurosystemet. Enligt sin stadga skall ECBS och ECB tillsammans utföra de uppgifter som ålagts dem.

ECB:s högsta beslutande organ är ECB-rådet, som består av cheferna för de 11 nationella centralbankerna i euroområdet och ECB:s direktionsledamöter och i regel sammanträder två gånger i månaden. Cheferna för de nationella centralbankerna i

samtliga EU-länder bildar tillsammans med ECB:s ordförande och vice ordförande i sin tur det allmänna rådet, som sammanträder fyra gånger per år.

Ansvar för ECB:s löpande verksamhet har direktionen, som består av sex heltidsanställda ledamöter med säte i Frankfurt. Direktionen sköter föredragningen av ärenden i ECB-rådet.

De viktigaste av ECB-rådets beslutsbefogenheter gäller penningpolitiken för euroområdet, men även alla andra beslut om ECB:s verksamhet fattas i praktiken av ECB-rådet. I de förberedelser som chefdirektören för Finlands Bank vidtar inför ECB-rådets möten deltar olika enheter vid banken genom att ta fram mötesunderlag och förslag till ställningstaganden. Också Finlands Banks direktion går igenom underlagen och förslagen före ECB-rådets möte.

Genom olika kommittéer deltar euroområdets nationella centralbanker tillsammans med ECB i beredningen av de ärenden som skall föredras i ECB-rådet. Kommittéerna har en rådgivande roll och kommittéförelagarna är inte bindande för ECB:s direktion när den i sin tur gör sina beslutsrekommendationer till ECB-rådet. Praxis är dock att kommittéernas synpunkter redovisas för ECB-rådet

## Finlands Banks representanter i ECB-rådet, det allmänna rådet och ECBS kommittéer

### ECB-rådet (Governing Council)

#### Det allmänna rådet (General Council)

Matti Vanhala (direktionens ordförande)  
Esko Ollila (direktionens vice ordförande), suppleant  
Kjell Peter Söderlund (enhetschef), bisittare

### Kommittéer

#### Kommittén för internationella förbindelser

Esko Ollila (direktionens vice ordförande)  
Kjell Peter Söderlund (enhetschef)

#### Budgetkommittén

Antti Vuorinen (budgetplanerare)

#### Redovisningskommittén

Esa Ojanen (avdelningschef)  
Tuula Colliander (byråchef)

#### Rättskommittén

Maritta Nieminen (jurist)  
Eija Brusila (jurist)

#### Kommittén för betalnings- och avvecklingsystem

Harry Leinonen (direktionens rådgivare)

#### Kommittén för marknadsoperationer

Markus Fogelholm (avdelningschef)  
Harri Lahdenperä (byråchef)

#### Banktillsynskommittén

Heikki Koskenkylä (avdelningschef)

#### Penningpolitiska kommittén

Pentti Pikkarainen (avdelningschef)  
Tuomas Saarenheimo (rådgivare)

#### Sedelkommittén

Urpo Levo (avdelningschef)  
Paavo Perttu (betalningsmedelseexpert)

#### Kommittén för internrevision

Taina Kivelä (enhetschef)  
Erkki Kurikka (internrevisor)

#### IT-kommittén

Pertti Simola (avdelningschef)  
f.o.m. 15.11.1999  
Raimo Parviainen (byråchef)

#### Statistikkommittén

Martti Lehtonen (avdelningschef)  
Laura Vajanne (byråchef)

#### Kommittén för extern information

Antti Juusela (enhetschef)  
Antero Arimo (avdelningschef)

även i de fall att direktionens beslutsförslag avviker från kommitténs.

ECBS har 13 kommittéer, som sammanträder vid behov – i regel ungefär en gång i månaden men i vissa fall några gånger per år. I likhet med de andra nationella centralbankerna har Finlands Bank en eller två företrädare i varje kommitté. Kommittéerna har tillsatt ett stort antal arbetsgrupper med uppgift att utreda olika specialfrågor. Också i arbetsgrupperna är Finlands Bank i allmänhet representerad. I arbetet i kommittéer och arbetsgrupper har deltagit sammanlagt cirka 60 representanter för Finlands Bank från olika nivåer av

organisationen, men i handläggningen av ECBS-frågor medverkar i en eller annan form hundratals anställda vid banken.

I praktiken har det visat sig att kommittéarbetet har blivit en central och viktig del av ECBS-samarbetet. Detta har på ett påtagligt sätt återspeglat sig direkt i Finlands Banks dagliga arbetsrutiner. Kommittéarbetet berör antingen direkt (kommittéledamöterna) eller indirekt (övriga experter) en stor grupp sakkunniga som vid Finlands Bank deltar i beredningen av ECBS-ärenden. Dessa sakkunniga måste framför allt studera bakgrundsmaterial och vid interna förberedelsemöten finslipa de ställningstagan-

den som Finlands Banks representanter skall framföra. Arbetet i kommittéerna omfattar ofta också en hel del promemorior, skrivelser och enkätsvar som skall skickas till kommittésekreterarna. Sammanträdena rapporteras också systematiskt i Finlands Bank.

Av dessa 13 kommittéer är 12 sysselsatta med interna frågor som gäller centralbanksverksamheten i euroområdet. Arbetet i dem redovisas närmare på annat håll i årsberättelsen. Frågor som gäller Eurosystemets externa relationer handläggs av kommittén för internationella förbindelser med två representanter för varje centralbank som hör till Eurosystemet. Den ena

är vice centralbankschefen. ECB företräds av en direktionsledamot. Kommittén handlägger bland annat sådana frågor rörande Eurosystemet som tas upp på möten med internationella organisationer och andra internationella grupperingar och som eventuellt kräver ett gemensamt ställningstagande från Eurosystemet. Vid behov fattas beslut om sådana ställningstaganden i sista hand av ECB-rådet.

Kommittén för internationella förbindelser behandlade 1999 bland annat följande ärenden: formuleringen av ECB:s gemensamma ställningstaganden i internationella frågor, ny global finansarkitektur och ett nytt uppförandekodex i penningpolitiska och finansiella frågor. På kommitténs initiativ utreddes bland annat olika indikatorer för finansiell stabilitet, G7-ländernas växelkursarbete och – i samarbete med ECB:s penningpolitiska kommitté – eurons internationella roll.

Ett annat viktigt tema som kommittén behandlade var EU:s utvidgning. På kommitténs initiativ hölls den 11–12 november 1999 ett seminarium om detta på centralbankschefsnivå i Helsingfors (Seminar on the Accession Process). Man gick igenom alla centralbanksfrågor som hänför sig till anslutningsprocessen, identifierade de viktigaste problemområdena och fördjupade samarbetet mellan Eurosystemet och kandidatländernas centralbanker. I seminariet deltog representanter för Eurosystemet och företrädare för centralbankerna i de 12 länder som söker inträde i EU. Arrangörer var Europeiska centralbanken och Finlands Bank.

## Övrig EU-verksamhet

I och med övergången till etapp tre av Ekonomiska och monetära unionen inleddes verksamheten i den ekonomiska och finansiella kommittén (Economic and Financial Committee) under ministerrådet i dess sammansättning med EU:s ekonomi- och finansministrar (Ekofin-rådet). Kommitténs mandat och sammansättning är enligt fördraget i stort sett desamma som för den monetära kommittén som upphörde samtidigt med etapp två. I den ekonomiska och finansiella kommittén ingår två ledamöter från respektive medlemsland, ECB och kommissionen. Den ena ledamoten från respektive land kommer från landets finansministerium och den andra från den nationella centralbanken.

Till de viktigaste ärenden som behandlades i kommittén 1999 hörde det ekonomisk-politiska samarbetet mellan medlemsländerna, framför allt samordningen av den ekonomiska politiken i euroländerna. Också frågor som gällde EU:s och euroområdet representation utåt diskuterades i flera omgångar.

Utgående från kommittéarbetet gav Ekofin-rådet Europeiska rådet i Helsingfors en redogörelse för erfarenheterna av samordningen av den ekonomiska politiken i medlemsländerna i den tredje etappen av EMU med förslag till förbättrade procedurer. I redogörelsen föreslås bland annat enklare rutiner och ökat samarbete mellan de olika förgreningarna av EU-rådet; också betydelsen av dokumentet ”Allmänna riktlinjer för den ekonomiska politiken” i samordningen av

EU-ländernas ekonomiska politik betonas. I det samordningsarbetet skall parternas autonoma ställning och behörighetsområden respekteras. För ECB:s del innebär detta att ECB i denna samordningsprocess inte deltar i avtal som kunde inskränka på dess penningpolitiska rörelsefrihet och oberoende.

Arbetet i den ekonomiska och finansiella kommittén inriktades på att nå en samsyn om ekonomisk-politiska frågor på det globala planet. Kommittén medverkade också till att ta fram de första gemensamma strategierna för EU framför allt i fråga om enskilda länder utanför EU. Förutom de sedvanliga Ekofin-mötena förberedde kommittén för sin del också Ekofin-rådets informella möten, däribland höstmötet i Åbo.

Under året nådde EU samförstånd med de andra parterna om EU:s och euroområdets representation i internationella organ och framför allt i gruppen med G7-ländernas finansministrar och centralbankschefer. Enligt de beslut som fattades i frågan deltog under Finlands EU-ordförandeskap en representant för Finland i de G7-möten där EMU-frågor diskuterades och i den nya G20-gruppens<sup>1</sup> arbete.

EU-kommittén för ekonomisk politik deltog i utformningen av de allmänna riktlinjerna för den ekonomiska politiken och i den övriga samordningen av EU-ländernas ekonomiska politik särskilt i strukturpolitiska frågor. Kommittén

<sup>1</sup> I G20-gruppen medverkar länder med betydelse för det globala finansiella systemets stabilitet, såsom G7-länderna och vissa tillväxtekonomier, samt de viktigaste internationella organisationerna. Också EU och ECB deltar i gruppens arbete.

hade en viktig roll bland annat i förberedelserna av mötet mellan representanterna för rådet, ECB och arbetsmarknadsparterna, som hölls för första gången under Finlands ordförandeskap.

I Finland medverkade Finlands Bank i kommittén för EU-ärenden, som samordnar samarbetet mellan ministerierna. Banken deltog också i beredningsarbetet i de sektioner av kommittén som behandlade frågor kring den ekonomiska politiken, EU:s utvidgning, finansmarknaden, skatter och betalningsväsendet.

## Internationella valutafonden

Utöver sina sedvanliga uppgifter – fortlöpande granskning av medlemsländernas ekonomiska utveckling samt finansiering – fokuserade Internationella valutafonden (IMF) sin verksamhet på att förstärka den internationella finansarkitekturen och att stödja HIPC-initiativet, som syftar till att ge skuldlettad för de fattigaste och mest skuldsatta medlemsländerna (Heavily Indebted Poor Countries).

En betydande del av IMF:s verksamhet består i att granska den ekonomiska utvecklingen i medlemsländerna. Tyngdpunkten i granskningen ligger på de bilaterala konsultationerna enligt artikel IV i avtalet rörande IMF. Utsikterna för den globala ekonomin förbättrades 1999 och inga nya finanskriser i likhet med året innan uppstod.

Av krisländerna från 1998 blev Brasilien efter devalveringen av realen i januari tvunget att revidera sitt ekonomiska reformprogram,

## Finlands Banks representanter i EU-kommittéerna

### **Ekonomiska och finansiella kommittén**

Esko Ollila (direktionens vice ordförande)

### **Ställföreträdarkommittén för den ekonomiska och finansiella kommittén**

Paavo Peisa (rådgivare)

### **EU:s kommitté för ekonomisk politik**

Antti Suvanto (direktionens rådgivare)

### **Rådgivande bankkommittén**

Heikki Koskenkylä (avdelningschef)

till stöd för vilket också IMF beviljat en standbykredit inom ramen för det internationella finansieringspaketet. Standbykrediterna påverkades inte av revideringen, och enligt IMF:s direktion genomfördes det nya reformprogrammet enligt planerna.

Valutafonden beviljade Ryssland i juli en standbykredit på 3,3 miljarder SDR, som Ryssland använder till amortering av landets tidigare skulder till fonden. Oklarheterna i den ryska centralbankens verksamhet komplicerade uppläggningsavtalet. I början av 1999 framgick att den ryska centralbanken hade gett IMF en fel bild av sin valutareserv 1996. Hade IMF känt till den riktiga volymen på valutareserven hade de beviljade lånebeloppen eventuellt inte utbetalats till Ryssland.

Som ett led i den fortlöpande utvärderingen höll IMF i månads-skiftet maj-juni konsultationer med Finland enligt artikel IV, och de avslutande kommentarerna om konsultationerna offentliggjordes för första gången. Den egentliga rapporten publicerades på valutafondens webbplats efter behandling i IMF:s direktion i oktober. Utöver

konsultationsrapporten gav valutafonden ut ett pressmeddelande om direktionens förhandlingarna, anförandet av direktionens ledamoten för de nordiska och de baltiska länderna, IMF:s tjänstemannarapport och den finanspolitiska bakgrundsutredningen.

I konsultationsrapporten koncentrerade sig valutafonden på finans- och strukturpolitiken. Den ekonomiska politiken i Finland har enligt rapporten rätt inriktning, men i den offentliga ekonomin och på arbetsmarknaden kan samtidigt skönjas strukturella problem bland annat till följd av den åldrande befolkningen. Framför allt påtalades det tryck uppåt på de offentliga utgifterna som åldersstrukturen skapar. Penningpolitiken tangerades endast i fråga om de krav som den gemensamma penningpolitiken för euroområdet ställer på finans- och strukturpolitiken. Den gemensamma penningpolitiken granskades i särskilda rapporter över euroområdet under våren och hösten.

Efter Asienkrisen har kritiken mot valutafondens verksamhetsprinciper och program vuxit. Delvis just därför vill fonden utveckla nya verksamhetsformer med syftet

att förstärka den internationella finansarkitekturen och förhindra framtida finanskriser. Ett sådant instrument är CCL-finansieringen (Contingent Credit Line), som antogs av interimskommittén i april och som innebär kortfristig finansiering av betalningsbalansen för länder som utan egen förskyllan riskerar att hamna i svårigheter på de internationella finansmarknaderna. Inget land ansökte om CCL-finansiering 1999.

Den utveckling som kännetecknat den senaste tidens kriser där den privata sektorn säger upp sina lån till krisländerna och låter finansieringsbehovet täckas med offentliga medel har väckt hård kritik. Den privata sektorns medverkan var särskilt viktig vid uppläggningsen av finansieringen för Rumänien, Ukraina, Pakistan och Ecuador. Den slutliga uppläggningsen kom dock i hög grad att dikteras av de så olika förhållandena i de enskilda länderna. Svårigheten ligger i att skapa enhetliga regler för den privata sektorns medverkan. Det är därför sannolikt att den privata sektorns ansvar för krisbekämpning och krishantering kommer att stå på IMF:s dagordning även i fortsättningen.

Valutafonden håller på att vidareutveckla sin statistikstandard ”Special Data Dissemination Standard” (SDDS) från 1996, som också Finland har anslutit sig till. Standarden syftar till att förstärka den internationella finansarkitekturen genom harmonisering av den ekonomiska statistiken så att tillgången på information och jämförbarheten mellan olika länder underlättas. Senast i början av 2000 skall alla deltagarländer ha upprättat en nationell

statistik över ekonomiska basfakta med åtkomst från IMF:s webbplats.

SDDS och en allmän strävan att öka genomlysningen av medlemsländernas ekonomiska utveckling och IMF:s verksamhet bidrar väsentligt till att förstärka den internationella finansarkitekturen. Sådana åtgärder har bland annat varit att i ökad utsträckning göra IMF:s dokument tillgängliga för allmänheten. I april inleddes ett 18 månader långt pilotprojekt för publicering av de årliga konsultationsrapporterna. Finland deltar i projektet på ovan beskrivet sätt.

Det viktigaste resultatet av IMF:s årsmöte hösten 1999 var att enighet slutligen nåddes om hur fondens andel av HIPC-initiativet skall finansieras. IMF:s andel av skuldlättnaden är 3,9 miljarder SDR, varav fonden skall finansiera 2,4 miljarder SDR och medlemsländerna genom bilaterala bidrag 1,5 miljarder SDR.

Beslutet om HIPC-finansieringen drog ut på tiden inte bara på grund av tvisten om hur den skulle fördelas utan också för att IMF:s direktion i augusti 1999 enligt överenskommelse vid sommarens G7-möte ändrade kriterierna för detta initiativ som hade tagits 1996. Skuldlättnader beviljas således i allt snabbare takt, i allt större utsträckning och allt fler länder än ursprungligen planerat, och de frigjorda resurserna används allt entydigare till att minska fattigdomen. I samråd med valutafonden och Världsbanken skall medlemslandets myndigheter lägga upp en fattigdomsminskningsstrategi (Poverty Reduction Strategy Paper). Fondens HIPC-facilitet, det s.k.

strukturanpassningslånet (ESAF), döptes enligt den nya strategin om till fattigdomsminsknings- och tillväxtfaciliteten (Poverty Reduction and Growth Facility).

Valutafondens interimskommitté ombildades till en permanent internationell valuta- och finanskommitté (International Monetary and Financial Committee). Mandatet förändrades inte.

Europeiska centralbanken fick vid början av 1999 observatörsstatus vid valutafonden. ECB:s representant kan delta i de direktionsmöten som behandlar frågor som gäller euroområdet penningpolitik, konsultationsrapporter över enskilda euroländers ekonomiska politik och den globala ekonomin.

EU-ländernas samarbete i IMF-frågor fördjupades under 1999. Främst gällde det då samarbetet mellan representanterna för EU-länderna i IMF:s direktion och i förekommande fall i EU:s ekonomiska och finansiella kommitté. Under Finlands EU-ordförandeskap koordinerades samarbetet mellan EU-ledarna i IMF under ledning av den finländske supplementen i IMF:s direktion, Olli-Pekka Lehmuusaari.

I valutafondens styrelse företrädde Finland av Finlands Banks direktionsordförande, Matti Vanhala. Hans suppleant var direktions vice ordförande Esko Ollila.

Den danska centralbankens samordningsansvar för beredningen av den nordiska och baltiska valkretsens ställningstaganden upphörde vid slutet av 1999.

I fondens direktion företrädde de nordiska och de baltiska länderna av dansken Kai Aaen Hansen fram till utgången av 1999.



Nordiska finansutskottet (NFU) sammanträdde en gång för förberedelse av valutafondens interimskommittés vårmöte. Också valkretskommittén för de nordiska och de baltiska länderna sammanträdde en enda gång. Mötet gällde främst beredningen av valkretsens gemensamma ställningstaganden på IMF:s höstmöten.

Centralbankscheferna och finansministrarna beslutade hösten 1999 att upprätta ett nytt samarbetsorgan, en nordisk-baltisk valuta- och finanskommitté (Nordic-Baltic Monetary and Financial Committee). Avsikten är att fördjupa valkretsens samarbete i internationella valuta- och finansfrågor. Kommittén sammanträdde första gången i november. Den nya kommittén och dess ställföreträdarmöten ersätter valkretskommittén. I den nordisk-baltiska valuta- och finanskommittén representeras Finland av direktionens vice ordförande Esko Ollila från Finlands Bank och understatssekreterare Johnny Åkerholm från finansministeriet.

## Övrig internationell verksamhet

Internationella regleringsbanken (BIS) är centralbankernas gemensamma bank och deras samarbetsorganisation. Vid månadsmötena i Basel diskuterar centralbankschefer och sakkunniga penningpolitiska och ekonomisk-politiska frågor och frågor som gäller det internationella finanssystemet. Även läget på finansmarknaden och andra aktuella teman som berör centralbankerna tas upp på mötena. Också ECB blev aktieägare i BIS 1999, och via ECB har Finlands Bank indirekt ökat sin medverkan i regleringsbankens verksamhet.

För industriländernas räkning beviljade BIS i december 1998 Brasilien ett lån på 14,5 miljarder US-dollar. Lånet utgjorde en del av det finansieringspaket på 41 miljarder dollar som bland annat också IMF och Världsbanken deltog i. I likhet med övriga industriländer medverkade också Finland, med en andel på 50 miljoner dollar. Med stöd av en statlig proprieborgen

kunde Finlands Bank förbinda sig att delta i garantierna för BIS-lånet till den brasilianska centralbanken.

Inom Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD) deltog Finlands Banks representanter i flera kommittéer. Kommittén för ekonomisk politik behandlar allmänna makroekonomiska och strukturpolitiska frågor. Enskilda medlemsländer och deras ekonomiska politik följs och analyseras av kommittén för ekonomi- och utvecklingsöversikter. Finlands Bank var representerad i bägge kommittéerna. OECD:s representanter avlade ett stadgeenligt konsultationsbesök i Finland i mars. Konsultationsmötet hölls i juni och landrapporten publicerades i juli.

Finlands Bank var också representerad i OECD:s finansmarknadskommitté, som följer utvecklingen på finansmarknaden. En företrädare för Finlands Bank medverkar också i kommittén för kapitalrörelser som har till uppgift att övervaka efterlevnaden av OECD:s kapitalliberaliseringsstadga i medlemsländerna.

# Ekonomisk analys och forskning

Det primära syftet med den makroekonomiska analysen är att stödja bankens aktiva medverkan i ECB-rådet och ECB:s olika kommittéer och arbetsgrupper. Det andra syftet med verksamheten är att undersöka och analysera effekterna av den gemensamma penningpolitiken på Finlands ekonomi och ekonomiska politik i fråga om prisstabilitet och en balanserad ekonomisk utveckling.

Tyngdpunkten i den makroekonomiska analysen har under de senaste åren förskjutits avsevärt för att analysverksamheten bättre skall motsvara de nya förhållandena där penningpolitiken inte längre utövas självständigt utan gemensamt för hela euroområdet. Vid sidan av den ekonomiska utvecklingen och politiken i Finland har också frågor som gäller euroområdet ställts i fokus.

Finlands Bank tar fram en makroekonomisk prognos i regel två gånger per år som en del av Eurosystemets prognos. Banken svarar för den del av Eurosystemets prognos som gäller Finland. Den gemensamma prognosen för Eurosystemet utarbetas under ledning av den penningpolitiska kommittén, som består av representanter för de nationella centralbankerna och ECB. Det praktiska ansvaret för prognosarbetet har prognosarbetsgruppen och arbetsgruppen

för offentliga finanser. Finlands Bank är representerad i bägge arbetsgrupperna.

År 1999 började Finlands Bank regelbundet publicera sin makroekonomiska prognos för Finland. Prognosen ges ut i samband med den ekonomiska översikten i kvartalstidskrifterna Euro & talous och Bank of Finland Bulletin. Eurosystemet har ännu inte offentliggjort någon prognos för hela euroområdet.

Banken har en lång tradition i makroekonometrisk modellering. Modellerna används både i prognosarbetet och för analysering av alternativa utvecklingstrender. Såväl i fråga om utveckling som tillämpning fokuseras modellerna alltmer på euroområdet och världsekonomin mot att tidigare ha gällt enbart Finland. Finlands Bank deltar i utvecklingen av gemensamma modeller för ECB och Eurosystemet och svarar framför allt för modelleringen av den finländska ekonomin. Arbetet med att utveckla prognosmodeller för ECBS samordnas inom den penningpolitiska kommittén av en modellarbetsgrupp med deltagare från Finlands Bank.

I den löpande ekonomiska analysen koncentrerar sig banken självfallet på euroländerna och Finland men följer också utvecklingen i länder utanför euroområ-

det. Utanför euroområdet riktas intresset särskilt mot de nordiska länderna, Storbritannien, Förenta staterna och Japan. Också tillväxt-ekonomierna står i fokus. En gång i månaden, dvs. före månadens första sammanträde i ECB-rådet, färdigställs bankens egen bedömning av den senaste ekonomiska utvecklingen.

I och med den gemensamma penningpolitiken accentueras den nationella ekonomiska politikens roll som garant för en balanserad utveckling. Också vid Finlands Bank analyseras den inhemska ekonomiska politiken ingående, framför allt finanspolitiken och arbetsmarknadsfrågorna. Även inriktningen och principerna för den gemensamma penningpolitiken granskas i detalj. Inom ECBS analyseras de offentliga finanserna av arbetsgruppen för offentliga finanser under den penningpolitiska kommittén.

Ett viktigt mål för banken de senaste åren har varit att förstärka den ekonomiska forskningen. Enligt bankens bedömning är en rätt inriktad, högklassig och internationellt erkänd forskningsverksamhet en absolut förutsättning för en inflytelserik och konstruktiv medverkan i ECBS. Forskningen syftar också till att prognostisera förändringar i centralbankens uppgifter till följd av den snabba strukturomvandlingen på finansmarknaden. Bankens forskning är också knuten till de anställdas fortbildning genom att en del av forskningsprojekten utmynnar i akademiska avhandlingar, bl.a. doktorsavhandlingar.

Forskningsavdelningen bedriver ekonomisk forskning som koncentreras på två program: utveckling av penningpolitiska modeller (forsk-

ningsprogram 1) och forskning kring den finansiella tjänstesektorns framtid (forskningsprogram 2).

Forskningsprogram 1 utvecklar metoder för analys av penningpolitikens effekter. Ett viktigt mål för programmet är att förbättra de makroekonomiska modellerna för beredningen och prognostiseringen av penningpolitiken. Programmet är inriktat på analysering av faktorer såsom trovärdighet, förväntningar och strukturella förändringar. I olika projekt har bland annat undersökts hur osäkerhet om penningpolitiken påverkar inflationsprocessen, penningpolitikens utformning och den statistiska estimeringen i modellerna för ekonomiskt beteende.

Forskningsprogram 2 prognostiserar strukturella förändringar i centralbankernas omvärld och effekterna av dessa på centralbankernas och andra myndigheters uppgifter. Syftet är att ta fram information om bland annat konsekvenserna av elektroniseringen och den internationella integrationen av finansiella tjänster. Olika projekt inom programmet har under året bland annat studerat skalfördelarna i börsverksamheten och effekterna på dem av den tekniska utvecklingen samt centralbankernas roll som garantier för bankernas likviditetsförsörjning.

Forskningsresultaten rapporteras i form av duplicerade diskussionsunderlag och tryckta publikationer i bankens forskningsserie. Under den senaste tiden har rapporterna i ökad utsträckning också getts ut via Internet. Rapportsammandragen och flera forskningsrapporter i sin helhet kan läsas på bankens webbplats.

Utomstående konsulter gjorde 1999 en kvalitetsbedömning av bankens forskningsverksamhet på uppdrag av direktionen. Syftet med undersökningen var att ta fram ett objektivet underlag för vidareutveckling av forskningsarbetet vid banken, och resultaten redovisades i en rapport som publicerades i början av oktober och som också lades ut på bankens webbplats. Konsultgruppen, som bestod av två utländska och en finländsk expert, ansåg i sin rapport att Finlands Bank har en mycket framgångsrik forskningskultur, som definitivt är en kompetenshöjande faktor. Gruppen kom också med rekommendationer om den vetenskapliga kvaliteten på forskningen, personalens forskarutbildning, spridningen av forskningsresultaten, inriktningen och organisationen av forskningsverksamheten, forskarrekruteringen och utomstående forskarkontakter.

I rapporten betonades betydelsen av forskningen kring transitionsekonomier med Finlands Bank som en del av Europeiska centralbankssystemet. För detta forskningsområde svarar forskningsinstitutet för transitionsekonomier med sina fyra verksamhetsområden som stöder varandra: forskning, analys, informationstjänst och myndighetssamarbete.

Institutets forskningsverksamhet fokuseras framför allt på monetära och finansekonomiska frågor. Forskningsrapporterna ges sedan 1999 ut i institutets egen serie för diskussionsunderlag, som har en upplaga på 1 300 tryckta exemplar. Forskningsrapporterna publiceras också i utomstående tidskrifter eller andra publikationsserier. På institutets Internetsida BOFIT On-

line publiceras seminarieföreläsningar och debattinlägg m.m.

Under 1999 inleddes samarbete med en inhemsk och en utländsk forskarenhet. Samarbetsavtal på olika nivåer har slutits med forskningsinstitut i Ryssland, Baltikum och östra Centraleuropa. Institutet medverkade också i Världsbankens publikation Transition Newsletter, som är en viktig informationskanal.

Institutets serie med översikterna Idäntalouksien viikko/Russian

and Baltic Economies – The Week in Review och Russian Economy – The Month in Review kompletterades 1999 med kvartalsöversikten Baltic Economies – The Quarter in Review. Alla publikationer har tagits emot positivt och upplagorna har fortsatt att växa. Institutets publikationer kan också fås i elektronisk form, som vinner alltmer terräng.

Tyngdpunkten i institutets forskning och analys ligger geogra-

fiskt alljämt på Ryssland och Baltikum, men också Kina har blivit allt viktigare.

Institutets informationstjänst, som är unik i sitt slag åtminstone i Norden, utvecklades vidare framför allt i fråga om elektronisk informationssökning och informationshantering. Etablerade ECBS-förhållanden och Finlands EU-ordförandeskap ökade intresset för institutets verksamhet.

# Statistik

Statistikarbetet vid Finlands Bank omfattar sammanställning av finansmarknadsstatistik och betalningsbalansstatistik i nära samarbete med olika instanser i Finland, i ECBS och på det globala planet. Statistikverksamheten omorganiserades i samband med en allmän översyn av bankens organisation i juni 1999 då de olika statistikfunktionerna slogs ihop till en statistikavdelning.

Finansmarknadsstatistik sammanställs för ECB enligt ECB:s statistikkrav. Den skickas också till Internationella regleringsbanken (BIS) och Internationella valutafonden (IMF). Till BIS, ECB och IMF vidarebefordrar statistikavdelningen också allmän statistik över den realekonomiska utvecklingen och får från ECB en hel del statistik över euroområdet i sammandrag.

Inom ECBS handläggs de gemensamma statistikfrågorna av statistikkommittén och dess arbetsgrupper för finansmarknadsstatistik, betalningsbalansstatistik, finansräkenskaper och allmän ekonomisk statistik. Under 1999 etablerades rutiner för statistiköverföringen till ECB. Härvid betonades särskilt vikten av att tidtabellerna hålls och att statistiken är felfri och följdriktig.

ECB samordnar statistiken genom att ge ut beskrivningar av

redovisningsmetoderna och kontrollera att anvisningarna följs. Mot slutet av året kom ECB ut med en manual för betalningsbalansstatistiken. Enligt ECB:s anvisning utredes 1999 hur sekretessen för enskilda data i statistiksammanställningen säkerställs i de nationella centralbankerna och ECB. I slutet av året utfördes också den första av de internrevisioner av statistikfunktionen som ECB förutsätter. Revisionen gällde systemet för överföring av statistik mellan ECB och de nationella centralbankerna. I november 1999 trädde en ECB-förordning i kraft enligt vilken ECB har befogenheter att förelägga sanktioner om uppgiftslämnarna åsidosätter statistikkraven.

Statistiksamarbete på europeisk nivå förekommer också inom ramen för Europeiska gemenskapernas statistikkontor Eurostat. Finlands Bank deltar i den rådgivande kommittén för finansmarknads- och betalningsbalansstatistik och i dess arbetsgrupp för betalningsbalansstatistik. Kommittén fungerar som samarbetsorgan för euroländerna, övriga EU-länder, Norge, Island, Schweiz och länder som söker medlemskap i EU. Under 1999 fokuserades arbetet i kommittén på att utöka statistiken för euro- och EU-området, vilket ställer krav på medlemsländerna att

ta fram en samordnad statistik som täcker samma ämnesområden och som snabbt går att färdigställa. Också utvecklingen av betalningsbalansstatistiken är en viktig del av kommitténs arbete. Kommittén har bland annat sökt lösningar på de problem som den gemensamma valutan medför vid insamlingen av uppgifter om transaktionerna mellan euroländerna för betalningsbalansstatistiken.

Statistiksamarbetet mellan de nordiska länderna och Estland fortsatte. Det nordiska samarbetet avser finansmarknads- och betalningsbalansstatistik. Detta samarbete har blivit allt viktigare för utvecklingen av redovisningsmetoderna, trots ländernas olika integrationslösningar och deras därigenom från varandra något avvikande statistikföring.

Internationella valutafonden har utvecklat ett enhetligt system, Special Data Dissemination Standard (SDDS), för snabb publicering av den viktigaste ekonomiska statistiken med ingående beskrivningar av innehåll och redovisningsprinciper och med nationella webbplatser för de viktigaste siffrorna. Finlands Bank är den nationella samordnaren av projektet i Finland och samarbetar i den egenskapen med flera statistikproducerande myndigheter. Samarbetet med Statistikcentralen är omfattande även i fråga om en hel del annan statistik. Samarbetet syftar till ett ömsesidigt utbyte av befintlig statistik och eliminering av överlappningar.

Via de nationella centralbankerna sammanställer ECB varje månad en konsoliderad balansräkning för de monetära finansinstituten i euroområdet baserad på en för alla

euroländer enhetlig definition av monetära finansinstitut (MFI) och enhetliga klassifikationer och begrepp. Till monetära finansinstitut räknas i Finland depositionsbankerna, utländska bankers filialer med depositionsbanksverksamhet i Finland och penningmarknadsfonderna. Månadsstatistiken överförs till ECB inom 15 bankdagar efter utgången av respektive månad.

På månadsbalansräkningen för euroområdets MFI-sektor beräknar ECB penningmängdsmått för euroområdet som också publiceras. ECB-rådet har gett penningmängdsmåtten en framträdande roll i sin stabilitetsinriktade penningpolitiska strategi. Utgående från månadsbalansräkningen fastställer de nationella centralbankerna kassakraven enligt kassakravssystemet för de monetära finansinstituten. På grund av den centrala roll som denna månadsstatistik har i ECBS penningpolitik accentueras kravet på hög kvalitet. Under 1999 fästes därför särskild vikt vid kvaliteten på statistiken och i alla euroländers centralbanker infördes ett system för verifikation av de monetära finansinstitutens balansstatistik och för bevakning av rapporteringstiderna.

De nationella centralbankerna sammanställer kvartalsvis en detaljerad statistik över de monetära finansinstitutens balansräkningar fördelade på sektorer, valutor och länder och utlåning enligt typ. Statistiken används för den penningpolitiska analysen och för finansräkenskaperna, som speglar finansförmedlingen. Kvartalsstatistiken infördes våren 1999. Detaljerad kvartalsstatistik skickades till ECB retroaktivt från och med tredje kvartalet 1997.

Interimistiska system för statistik över euroområdets bankräntor och värdepappersmarknad infördes 1999. Denna del av statistiken är ännu inte enhetlig, men arbetet med att harmonisera den har påbörjats. Månadsstatistik över värdepappersmarknaden har sammanställts och överförs till ECB sedan hösten 1999. Initialt täcker statistiken främst masskuldebrevslånen. Under året gjordes också en omfattande utredning av tillgången till statistik för de kvartalsvisa finansräkenskaperna.

Sedan början av 1999 har betalningsbalansstatistiken upprättats enligt ECB:s krav, dvs. fördelad på euroområdet och övriga världen. I övrigt har införandet av den gemensamma valutan inte medfört några förändringar i insamlingen av betalningsbalansstatistik för Finland. Uppläggnings- och kvartalsstatistiken var så gott som oförändrad. Statistik över Finlands utlandsställning sammanställs och ges ut av Finlands Bank en gång i månaden. De flesta andra centralbanker tar fram motsvarande statistik endast en gång per år.

Införandet av euron påvisade avsevärda problem med insamlingen av basuppgifter för betalningsbalansstatistiken i sådana länder där enbart de utländska betalningar som förmedlas av bankerna rapporteras. Finlands Bank, som samlar in uppgifterna genom enkäter till såväl finansinstitut som företag, hade inga sådana problem.

Insamlingen av data för betalningsbalansstatistiken och kvaliteten på statistiken var ändå frågor som sysselsatte Finlands Bank genom att restposten med statistiska fel hade ökat så markant 1998.

En revidering av urvalskriterierna för enkätrespondenterna påbörjades och kvalitetskontrollen av statistiken förbättrades. Om kvalitetskontrollen hölls också ett seminarium tillsammans med Sveriges riksbank.

Inom Europeiska centralbanks-systemet sammanställer ECB de respektive medlemsländernas statistik till en statistik som täcker hela euroområdet. Delar av den

sammanställda statistiken publiceras som separata statistikmeddelanden enbart på engelska, medan statistiken i sin helhet ges ut i statistikbilagan till månadsrapporten. ECB:s månadsrapport, som utkommer samtidigt på alla officiella EU-språk, översätts till finska av Finlands Bank och till svenska av Sveriges riksbank. Statistiken över euroområdet har också lagts ut på ECB:s webbplats.

För utgivningen av motsvarande nationell statistik ansvarar de respektive medlemscentralbankerna i ECBS. Finlands Bank publicerar statistiken delvis som separata statistikmeddelanden och i den utförligare statistiköversikten Finansmarknaden. De ges ut som tryckta publikationer men läggs också ut i elektronisk form på bankens webbplats. Statistiken började 1999 ges ut både i mark och i euro.

# Information och publikationer

Starten av etapp tre av EMU vid början av 1999 innebar också att bankens informationsverksamhet måste anpassas till en ny omvärld. Behovet att i hemlandet redogöra för Europeiska centralbankens penningpolitik och verksamhet i övrigt samt medverka i ECB:s växande kommunikation präglade Finlands Banks egen informationsverksamhet under 1999.

Chefdirektör Matti Vanhala höll liksom föregående år pressträffar för de finländska informationsmedierna i Frankfurt efter ECB-rådets sammanträden, direkt efter ECB-ordförandens presskonferens. På våren upprättades direkt videoförbindelse från chefdirektör Vanhalas pressträffar till Helsingfors så att också reportrarna i hemlandet fick höra nyheterna omedelbart och kunde ställa frågor till chefdirektören.

Finlands Bank deltog aktivt i ECB:s kommitté för extern information, som handhar informations- och publikationsfrågor. I kommittén diskuterades inte bara ECB:s informationspolitik utan också samarbetet inom Europeiska centralbankssystemet på informationsområdet.

ECB:s livliga informations- och publikationsverksamhet syntes i en ökning av det informations- och publikationsmaterial som över-

sätts på Finlands Bank med en ökad arbetsmängd som följd. Mest arbete medförde de finska versionerna av ECB:s årsrapport och ECB:s månadsrapport, som sedan början av året månatligen utkommit samtidigt på Europeiska unionens 11 officiella språk. Dessutom översattes ett stort antal ECB-pessmeddelanden och övrigt material till finska och svenska.

I distributionen av meddelanden och publikationer fick Internet en allt viktigare roll. Bankens webbplats gjordes om så att innehållet beskriver bankens nya ställning som en del av Europeiska centralbankssystemet. Största delen av bankens publikationer kan nu läsas även på bankens webbplats ([www.bof.fi](http://www.bof.fi)). På webbplatsen publiceras material på finska, svenska och engelska.

En broschyr om bankens ställning och uppgifter gavs ut på sex språk.

Finlands Bank fick under året en stor mängd frågor om EMU. Euroinfo på telefon och e-posten var viktiga informationskanaler. Bankens anställda och särskilt den specialistgrupp som hade utbildats för att sprida information om EMU höll många föredrag både inom och utanför banken för olika grupper av allt från studerande till pensionärer.



**Tabell.**  
Finlands Banks publikationer,  
upplagor 1999\*

Årsberättelsen	
– på finska	3 300
– på svenska	800
– på engelska	2 000
Euro & talous	7 500
Bank of Finland Bulletin	5 800
Publikationer i serie A	1 600–10 000
Publikationer i serie E	1 500–1 900
Diskussionsunderlag	800–1 500
Finansmarknaden, statistisk översikt	
– markversion	500
– euroversion	1 000
Finländska masskuldebrevslån	400
Forskningsinstitutet för transitionsekonomier	
– BOFIT Discussion Papers	1 300
– Russian & Baltic Economies – The Week in Review	
– på finska	900
– på engelska	1 350
– Russian Economy – The Month in Review	1 000
– Baltic Economies – The Quarter in Review	600

\*Upplagorna dimensioneras enligt efterfrågan (fortlöpande prenumerationer och beställningar av lösnummer).

Bankens interna information omorganiserades också under året. Särskilt klarlades principerna för den elektroniska informationsförmedlingen. Enligt dessa koncentre-

rades den information som gäller hela organisationen till bankens intranät, som nu utgör huvudkanalen för den interna informationen.

EMU-starten medförde förändringar även i fråga om bankens egna publikationer. Tidskriften *Markka & talous* bytte namn till *Euro & talous* och *Bank of Finland Bulletin* ändrades från månadstidskrift till kvartalstidskrift samtidigt som dess innehåll och layout förnyades. Båda tidskrifterna började tryckas i fyrfärg. Årsberättelsen förnyades efter det första året i EMU.

*Euro & talous* och *Bank of Finland Bulletin* utkom fyra gånger. Årsberättelsen utkom på finska, svenska och engelska. Den statistiska översikten "Finansmarknaden" gavs ut varje månad i såväl mark- som euroversion. Översiktens innehåll utökades vid början av året med statistik som tidigare publicerats i *Bank of Finland Bulletin*. I översikten infördes dessut-

om central statistik över euroområdet. I betalningsbalansserien publicerades de sedvanliga statistikmeddelandena. I publikationsserie A utkom inga undersökningar 1999. I serie E publicerades 3 undersökningar, av vilka en var en doktorsavhandling. Antalet diskussionsunderlag, dvs. undersökningar och utredningar som gjorts vid olika avdelningar i banken, uppgick till 23. Forskningsinstitutet för transitionsekonomier hade en mångsidig publikationsverksamhet och största delen av institutets publikationer utkom i både pappers- och nätversion.<sup>1</sup>

Utöver de regelbundna publikationerna producerades olika broschyrer och instruktioner för internt och externt bruk.

<sup>1</sup> En förteckning över bankens publikationer 1999 ingår som bilaga. De publikationer som utgivits av forskningsinstitutet för transitionsekonomier presenteras på bankens webbplats ([www.bof.fi](http://www.bof.fi)).

# Organisation och personal

Direktionen genomförde på våren en omorganisation i banken utifrån förslaget från den arbetsgrupp som utrett vilka behov av förändringar ECBS-omgivningen medför. Organisationsstrukturen anpassades till förhållandena i etapp tre av den ekonomiska och monetära unionen. Omorganisationen gav en klarare uppdelning av verksamheten i enhetliga block. Den viktigaste förändringen var sammanslagningen av den penningpolitiska och den ekonomiska avdelningen till en ekonomisk avdelning. Direktionen ändrade samtidigt också sin egen arbetsfördelning.

De alternativa scenarierna för omvärldsutvecklingen sågs över under våren. Syftet med analysen var att skapa en bild av utvecklingen i Finlands Banks omvärld på 5–10 års sikt. Scenarierna är inga prognoser, utan de tas fram för att åskådliggöra tänkbara utvecklingstrender i bankens omvärld i framtiden. Scenarioarbetet integrerades med bankens strategiplanering genom seminarier och banken gick aktivt ut med information om scenarierna till hela organisationen.

De strategiska riktlinjerna för Finlands Banks verksamhet under de närmaste åren granskades i flera omgångar inom organisationen. Finlands Banks mål är att vara en

inflytelserik medlem av ECBS med aktivt inflytande i Finland. Med inflytelserik medlem avses att Finlands Bank är en aktiv, kunnig och efterfrågad expert i Europafrågor och att banken aktivt deltar i att utveckla ECBS. I Finland främjar banken en ekonomisk politik som samordnar en framgångsrik finländsk ekonomi med den europeiska penningpolitiken och aktivt bidrar till effektiva och säkra finans- och betalningssystem i Finland.

## Personal

De personalstrategiska prioriteringarna låg under 1999 på att förnya och utveckla personalstrukturen, kompetensen, ledarskapet, organisationsstrukturen och arbets sättet.

Bankens personalstyrka minskar under åren framöver genom naturlig avgång då en stor del av personalen går i pension. Samtidigt skall nyrekryteringarna inriktas så att personalstrukturen blir allt mera expertbetonad. Verksamheten koncentreras på centralbankens huvuduppgifter och andelen köpta stöd-tjänster kommer att öka, vilket också stöder målet att hålla organisationen platt.

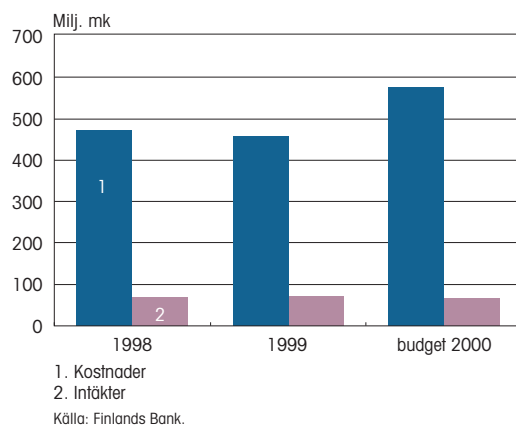
En aktiv och inflytelserik medverkan i den europeiska pen-

**Tabell.**Finlands Banks verksamhetskostnader och budget, Mmk<sup>1)</sup>

	<b>Budget 2000</b>	<b>Utfall 1999</b>	<b>Utfall 1998</b>
<b>Kostnader</b>			
Löner och arvoden	169,1	168,9	166,6
Sociala kostnader	23,1	24,1	24,3
Pensioner	74,7	69,0	66,2
Utbildning	9,7	7,1	7,1
Resor	10,0	8,1	8,6
ADB-kostnader	23,3	24,1	21,0
Övriga köpta tjänster	27,5	20,6	19,2
Anskaffning av sedlar	100,0	6,7	39,8
Fastighetskostnader	32,7	30,8	29,7
Övriga kostnader	28,3	26,4	23,8
<b>Summa</b>	<b>498,4</b>	<b>385,8</b>	<b>406,3</b>
<b>Avskrivningar</b>			
ADB-utrustning	11,9	11,6	13,0
Sedel- och mynthanteringsmaskiner	3,0	0,3	5,5
Byggnader	54,2	51,0	36,0
Övriga anläggningstillgångar	8,0	7,6	10,9
<b>Summa</b>	<b>77,1</b>	<b>70,5</b>	<b>65,4</b>
<b>Summa kostnader</b>	<b>575,5</b>	<b>456,3</b>	<b>471,7</b>
<b>Intäkter</b>			
Penningförsörjning	14,6	15,2	14,1
Tjänster till Finansinspektionen	9,1	8,6	8,5
Fastighetsintäkter	31,8	33,0	29,8
Övriga intäkter	11,4	12,8	15,1
<b>Summa intäkter</b>	<b>66,9</b>	<b>69,6</b>	<b>67,5</b>
<b>NETTO</b>	<b>508,6</b>	<b>386,7</b>	<b>404,2</b>

<sup>1)</sup> Exklusive Finansinspektionen.

Källa: Finlands Bank.

**Figur 45.**  
Finlands Banks verksamhetskostnader och -intäkter  
1998-2000

**Tabell.**

## Antal anställda i Finlands Bank 1990–1999

	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
Huvudkontoret	755	731	735	685	675	679	655	670	679,5	681
Avdelningskontoren	187	178	159	140	106	117	111	106	103	104,5
Summa	942	909	894	825	781	796	766	776	782,5	785,5

Källa: Finlands Bank.

ningpolitiken och en öppen debatt i den ekonomiska politiken i Finland medför nya utmaningar för bankens expertis, såväl ledning som sakkunniga. Beträffande centralbankens huvudfunktioner skall kompetensen ligga på europeisk toppnivå och i övrigt på konkurrenskraftig finländsk nivå.

Vid slutet av 1999 hade banken totalt 785,5 anställda (inkl. tjänstlediga), av vilka 681 tjänstgjorde på huvudkontoret och 104,5 vid avdelningskontoren.

Räknat i årsverken uppgick antalet tillsvidare- och visstidsanställda sammanlagt till 744,6.

Tjänstledighet hade 41 personer. Av dem tjänstgjorde 20 vid ECB. Bankens sakkunniga var också efterfrågade av andra banker och inhemska företag.

De ordinarie anställda utgjorde 91 procent och de visstidsanställda 9 procent av personalen. Den interna arbetsrotationen omfattade sammanlagt 20 personer.

Det stora antalet pensioneringar under de närmaste åren och förändringarna i bankens omvärld har ökat personalplaneringens betydelse. Banken förbereder sig för förändringarna genom framförhållning i personalplaneringen som syftar till kontinuitet i verksamheten, en behärskad förändringsprocess och kompetensförsörjning.

Förberedelserna för den höga pensioneringsfrekvensen omfattar framskrivning av personalresurserna både till antal och kapacitet, kompetensöverföring och rätt kompetensinriktning. Resurserna ses över vart tredje år. Målet är att anpassa organisationsstrukturen, uppgiftshelheterna och kompetensinriktningen till de krav som medverkan i ECBS ställer.

Finlands Banks pensionssystem handhas av bankens egen pensionskassa och pensionsbestämmelserna motsvarar bestämmelserna i statens pensionssystem. Av det försäkringsmatematiskt beräknade pensionsåtagandet är cirka 80 % täckt genom pensionsavsättningar som upptagits i balansräkningen. Pensionerna betalas ut från kassan och utbetalningarna uppgick 1999 till 72 miljoner mark.

Sedan Finlands Bank den 1 januari 1999 blev en del av ECBS har spridda arbetstider börjat tillämpas på vissa avdelningar och ett beredskaps- och utryckningssystem införts för att säkerställa att de internationella betalnings- och datakommunikationssystemen fungerar störningsfritt. För TARGET-systemet fastställdes öppettider som gäller för hela EU, vilket bl.a. för de enheter vid Finlands Bank som ansvarar för TARGET:s funktion och underhåll innebar

övertidsarbete på de flesta helgdagar som inföll på vardagar.

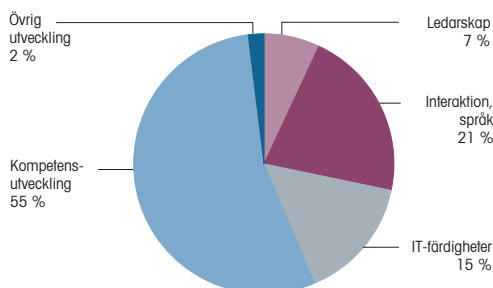
Myndigheternas skyldigheter att öka offentligheten i sin verksamhet framhövdes i och med den nya offentlighetslagen som trädde i kraft den 1 december 1999 (621/1999). Sedan villkoren för genomförande av offentlighetsprincipen fastställts i den nya offentlighetslagen anpassades bankens arbetsätt och IT-system till kraven på effektiv tillämpning av offentlighetsprincipen och god informationshantering.

## Personalutveckling och utbildning

Satsningarna på kompetensstyrning fortsatte. Finlands Banks strategiska kompetens består bl.a. i att analysera den ekonomiska och monetära politiken i EU och i Finlands närområden, att förutse, bevaka och informera om konsekvenserna av ECB:s penningpolitiska beslut, att delta i utvecklingen av finansmarknaden och att hantera förändringsprocesserna i organisationen.

Bankens utbildningskostnader uppgick till 7,1 miljoner mark (4,0 % av lönesumman). Tyngdpunkten låg på yrkesutveckling, för vilket 3,9 miljoner mark användes. För interaktionsutbildning och

**Figur 46.**  
**Finlands Banks utbildningskostnader**



Källa: Finlands Bank.

språkkurser användes 1,5 miljoner mark och för datateknikutbildning 1,1 miljoner mark.

Finlands Bank satsade liksom under tidigare år på vetenskaplig fortbildning i ekonomi. En del av bankens forskningsverksamhet genomförs i form av projekt som kombinerar forskningsintressen till stöd för bankens verksamhet med personalens akademiska ambitioner. För licentiat- och doktorsavhandlingar användes vid forskningsavdelningen 1999 drygt tre årsverken fördelade på sex olika projekt.

Den ekonomiska utbildningen fokuserades på den ekonomiska politiken i EMU och på samordningen av den, på riskanalyser av

finansmarknaden, ekonometri och på de nya strömningarna inom makroekonomin. I samarbete med Helsingfors universitet ordnades en föreläsningsserie om EMU. En del av föreläsningarna hölls på universitetet och var öppna för allmänheten. Sammanlagt ordnades 18 kurser i ekonomiska och juridiska ämnen, vilket motsvarade ca 550 elevdagar. Bankens sakkunniga deltog också aktivt i externa kurser och seminarier i Finland och i utlandet. Det tredje Young Professionals-programmet avslutades planerligt under våren. I programmet deltog sju unga ekonomer av vilka fyra fick anställning på Finlands Bank efter programmet.

Bankens interna chefsutvecklingsprogram fortsatte 1999 med gruppcheferna som målgrupp. I utbildningsprogrammet, som omfattade sex dagar, deltog 25 personer från olika avdelningar. Utbildningen var inriktad på personalledning.

Behovet av IT-utbildning var fortfarande stort. Övergången till nya kontorssystem slutfördes vid utgången av året. De sammanlagda kostnaderna för olika interna datakurser för personalen uppgick till 870 000 mark och antalet elevdagar var nästan 800. I slutet av året togs också datorstödda självstudieprogram i bruk. Över 100 anställda hade vid slutet av året tagit ADB-körkort.

Finlands Bank gav centralbanker i transitionsekonomier utbildningsbistånd i form av 16 studiebesök i vilka 68 personer deltog. Utbildningsbiståndet riktades främst till centralbankerna i Ryssland, Polen och Lettland. En del av utbildningen genomfördes inom ramen för TACIS-programmet som avslutades under våren. På grund av situationen i den ryska centralbanken måste en del av kurserna flyttas fram till år 2000. Ekonomer från Estlands centralbank deltog på Finlands Banks inbjudan i vissa av bankens ekonomseminarier.

# Informationsteknik

**IT**-satsningarna koncentrerades på att funktionssäkra EMU-projekten och upprätthålla bastjänsterna; viktigast i den senare uppgiften var år 2000-anpassningen.

De s.k. EMU-systemen, som togs i drift vid början av 1999, utvecklades i fråga om funktioner, kapacitet och stödorganisation för att motsvara den nivå som fastställts för ECBS informationsteknik. För EU-länderna utanför euroområdet infördes ett nytt system för säkerhetshantering. Penningförsovrjningsprojekt startades för att förbereda utgivningen av eurosedlar och euromynt. För att utveckla TARGET startades TARGET 2000-projektet, i vilket nya typer av meddelanden och nattclearing infördes.

Under 1999 genomfördes år 2000-projektet som säkerställde IT-systemens år 2000-anpassning. Också ECBS-systemen anpassades i detta avseende. Noggranna tidsplaner och tillvägagångssätt planerades för åtgärderna vid årsskiftet

och krisplaner upprättades. Samtidigt förbättrades systemhelhetens funktionssäkerhet på många sätt och kontinuitetsplanen och reservsystemen testades.

En ny version infördes av analys- och tidsseriesystemet, som används till stöd för beslutsfattandet. Avtal ingicks om användning av programmet vid finansministeriet, och den egentliga driften inleddes vid ministeriet på hösten.

Bankens intranätsidor uppdaterades. Beslut fattades om anskaffning av ett nytt dokumenthanteringssystem för att effektivisera dokumenthanteringen och uppfylla de krav som ställs i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet.

För att säkerställa systemens konkurrenskraft och fastställa utvecklingstrenderna inleddes utredningar på både ekonomsystemens och bankverksamhetens område.

Bankens enhet för användarstöd valdes till Årets Help Desk i Finland.



# Bokslut

## Balansräkning, milj. euro

	31.12.1999	31.12.1998
<b>Tillgångar</b>		
<b>Guld och guldfordringar (1)</b>	<b>457</b>	<b>493</b>
<b>Fordringar i utländsk valuta på hemmahörande utanför euroområdet (2)</b>	<b>8 071</b>	<b>7 881</b>
Fordringar på Internationella valutafonden	930	1 003
Banktillgodohavanden, värdepapper, lån och andra tillgångar	7141	6 878
<b>Fordringar i utländsk valuta på hemmahörande i euroområdet (3)</b>	<b>672</b>	<b>648</b>
<b>Fordringar i euro på hemmahörande utanför euroområdet (4)</b>	<b>2 389</b>	<b>0</b>
Banktillgodohavanden, värdepapper och lån	2 389	0
<b>Utlåning i euro till motparter inom den finansiella sektorn i euroområdet (5)</b>	<b>1 516</b>	<b>3</b>
Huvudsakliga refinansieringstransaktioner	1 283	–
Långfristiga refinansieringstransaktioner	230	–
Övriga fordringar	2	3
<b>Eurosystemets interna fordringar (6)</b>	<b>768</b>	<b>70</b>
Andel av ECB:s kapital	70	70
Fordringar avseende överförd valutareserv	699	–
<b>Övriga tillgångar (7)</b>	<b>638</b>	<b>612</b>
<b>Summa tillgångar</b>	<b>14 512</b>	<b>9 708</b>



	31.12.1999	31.12.1998
<b>Skulder</b>		
Utelöpande sedlar (1)	3 008	2 647
Skulder i euro till motparter inom den finansiella sektorn i euroområdet (2)	4 884	2 176
RTGS-konton (inklusive kassakrav)	4 884	2 176
Bankcertifikat emitterade av Finlands Bank (3)	-	832
Skulder i euro till övriga hemmahörande i euroområdet (4)	1	95
Skulder i euro till hemmahörande utanför euroområdet (5)	195	3
Skulder i utländsk valuta till hemmahörande utanför euroområdet (6)	239	210
Inlåning och övriga skulder	239	210
Motpost till särskilda dragningsrätter som tilldelats av IMF (7)	195	170
Eurosystemets interna skulder (8)	1 267	-
Övriga skulder (9)	11	4
Värderegleringskonto (10)	1 232	453
Avsättningar (11)	2 509	2 147
Eget kapital (12)	969	969
<b>Summa skulder</b>	<b>14 512</b>	<b>9 708</b>

## Resultaträkning, milj. euro

	1.1–31.12.1999	1.1–31.12.1998
RÄNTEINTÄKTER (1)	485	459
RÄNTEKOSTNADER (2)	-147	-82
RÄNTENETTO (3)	338	377
REALISERADE VINSTER PÅ VALUTAKURSDIFFERENSER (4)	198	-265
REALISERADE PRISDIFFERENSER PÅ VÄRDEPAPPER (5)	-131	43
RESULTATET AV CENTRALBANKSVERKSAMHETEN FÖRE MONETÄRA INKOMSTER OCH ÖVRIGA INTÄKTER	405	155
NETTOANDEL AV DE MONETÄRA INKOMSTERNA (6)	0	-
ÖVRIGA INTÄKTER FRÅN CENTRALBANKSVERKSAMHETEN (7)	33	47
RESULTATET AV CENTRALBANKSVERKSAMHETEN	437	202
ÖVRIGA KOSTNADER		
Personalkostnader (8)	-50	-49
Administrationskostnader (9)	-15	-14
Avskrivningar av anläggningstillgångar (10)	0	-18
Kostnader för anskaffning av sedlar (11)	-1	-7
Övriga kostnader (12)	-9	-11
FÖRÄNDRINGAR AV AVSÄTTNINGAR (13)	-361	-103
ÅRETS RESULTAT (14)	0	0

## Bokslutsbilagor

	31.12.1999		31.12.1998	
<b>Futurkontrakt i utländsk valuta, milj. euro</b>				
Köpekontrakt <sup>1</sup>	–		431,6	
Säljkontrakt <sup>1</sup>	–		106,3	
<b>Aktier och andelar, nominellt värde, milj. euro</b> (Finlands Banks innehav inom parentes)				
Scopulus	–		0,3	(100 %)
Setec	2,7	(40 %)	2,7	(40 %)
Rahakontti <sup>2</sup>	0,2	(52 %)	5,9	(52 %)
HEX, Helsingfors Värdepappers- och derivatbörs, clearingbolag	1,6	(7 %)	1,6	(7 %)
Bank for International Settlements	11,1	(1,67 %)	9,8	(1,67 %)
Bostadsaktier	9,1		9,1	
Fastighetsaktier	0,2		0,2	
Övriga aktier och andelar	1,1		0,8	
Summa	26,0		30,4	
<b>Kalkylmässig ansvarsandel av</b> <b>Värdepapperscentralens fond, milj. euro</b>	0,1		0,1	
<b>Pensionsåtaganden, milj. euro</b>				
Finlands Banks pensionsåtaganden	360,6		346,5	
– därav täckt genom avsättningar	294,5		284,2	
<b>Finlands Banks intressekontor, milj. euro</b>				
– inlåning	17,7		17,2	
– utlåning	7,6		7,2	

<sup>1</sup> Till medelkursen för respektive valuta på årets sista bankdag.

<sup>2</sup> Per 31.12.1999 återstående utdelning 0,2 milj. euro.

## Finlands Banks fastigheter

Fastighet	Adress	Byggnadsår	Volym ca m <sup>3</sup>
Helsingfors	Fredsgatan 16	1883/1961	49 500
	Unionsgatan 33 / Fredsgatan 19	1848/1954	50 500
	Snellmansgatan 4-6	1857/1892	16 170
	Ramsöuddsvägen 34	1920/1983/1998	4 600
Kuopio	Puutarhakatu 4	1993	11 900
S:t Michel	Päiviönkatu 15	1965	7 500
Tammerfors	Hämeenkatu 13	1942	36 000
Uleåborg	Kajaaninkatu 8	1973	17 700
Åbo	Slottsgatan 20	1914	10 500
Vanda	Mosskogsvägen 1	1979	311 500
Enare	Saariselkä	1958/1976/1998	6 100

Helsingfors den 10 februari 2000

FINLANDS BANKS DIREKTION

Matti Vanhala, ordförande

Esko Ollila

Matti Louekoski

Matti Korhonen

## Kommentarer till bokslutet

### Bokförings- och bokslutspraxis

Finlands Bank tillämpar de bokföringsprinciper och -metoder som ECB-rådet antog den 1 december 1998, och bokslutet för 1999 har upprättats enligt dessa harmoniserade principer. Bokslutet för 1998 har omräknats för att motsvara de harmoniserade principerna. De poster som har uppkommit på grund av marknadsvärdering har tagits upp på värderegleringskontot.

Enligt 11 § lagen om Finlands Bank fastställer bankfullmäktige grunderna för bankens bokslut på framställning av direktionen.

### Guld och poster i utländsk valuta

Posterna i utländsk valuta och guldet har i bokslutet omräknats till euro enligt marknadskurserna. Posterna i utländsk valuta har värderats valuta för valuta. Värdepapperen har värderats enligt värdepappersslag.

Värderingsdifferenser som beror på valutakurser redovisas separat från differenser som beror på prisförändringar på värdepapper. Differenser som beror på pris- och kursförändringar avseende guld har dock tagits upp som en enda post. Guldet har upptagits till marknadsvärdet den 30 december 1999 (dollarpriset på ett uns guld omräknat till euro).

### Återförsäljnings- och återköpsförbindelser avseende värdepapper

Återförsäljningsförbindelser avseende värdepapper, dvs. omvända repor, har i balansräkningen redovisats som depositioner mot säkerhet på tillgångssidan. Återköpsavtal, dvs. repor, har i balansräkningen redovisats som lån mot säkerhet på skuldsidan. Värdepapper som sålts genom repotransaktioner kvarstår i Finlands Banks balansräkning.

### Eurosystemets interna poster

Fordringar och skulder mellan centralbanker som hör till Eurosystemet nettoredovisas i Finlands Banks balansräkning.

### Anläggningstillgångar

Från och med början av räkenskapsperioden 1999 värderas anläggningstillgångarna till anskaffningsvärdet minus avskrivningar. Linjär avskrivning tillämpas. De linjära avskrivningarna görs under anläggningstillgångarnas förväntade ekonomiska livslängd med början den andra kalendermånaden efter förvärvet.

I den harmoniserade balansräkningen för 1998 har byggnader och jordområden aktiverats till marknadspris och deras motpost är värderegleringskontot. Avskrivningarna på dessa byggnader har för 1999 redovisats genom upplösning av värderegleringskontot så att de inte påverkar resultatet.

De ekonomiska livslängderna är följande:

- datorer, kringutrustning och program, bilar: 4 år
- maskiner, inventarier: 10 år
- byggnader: 25 år.

Anläggningstillgångar värda under 10 000 euro avskrivs under anskaffningsåret.

### Poster utanför balansräkningen

Valutaterminerna beaktas vid beräkningen av valutapositionens nettomedelpris. Vinster och förluster av poster utanför balansräkningen behandlas på samma sätt som vinster och förluster av poster i balansräkningen.

### Redovisningsprinciper för resultaträkningen

Intäkterna och kostnaderna redovisas enligt prestationsprincipen.

Realiserade intäkter och kostnader resultatförs. Vid beräkningen av valutakursvinster och -förluster har använts dagliga nettomedelkurser. Vinster och förluster på grund av förändringar i priserna på värdepapper har beräknats på värdepapperens medelpris.

Orealiserade vinster redovisas i balansräkningen på värderegleringskontot.

Orealiserade förluster resultatförs när de är större än motsvarande realiserade värderingsvinster som tidigare tagits upp i balansräkningen på värderegleringskontot. Resultatförda, realiserade förluster återförs inte under följande räkenskapsperioder. Om realiserade förluster i ett värdepappersslag

eller i en valuta tas upp i bokslutet justeras värdepappersslagets netto-medelpris eller valutans nettomedelkurs på motsvarande sätt före ingången av följande räkenskapsperiod.

Orealiserade förluster och vinster nettas inte mot varandra. De redovisas separat för olika värdepappersslag och valutor och för guld.

Differensen mellan värdepapperens anskaffningspris och nominella värde resultatförs under löptiden.

## Kommentarer till balansräkningen

### Tillgångar

#### 1. Guld och guldfordringar

Finlands Bank har 1 577 475 troy-uns guld som i bokslutet upptagits till marknadsvärde. I likhet med de övriga nationella centralbankerna i Eurosystemet överförde Finlands Bank vid räkenskapsperiodens början cirka 20 % av sitt guld till ECB.

#### 2. Fordringar i utländsk valuta på hemmahörande utanför euroområdet

I valutafordringarna ingår särskilda dragningsrätter i Internationella valutafonden och Finlands medlemsandel i valutafonden, banktillgodohavanden, värdepapper och andra valutaposter. Finlands Bank överförde vid räkenskapsperiodens början en del av sina fordringar i dollar och yen till ECB, och dessa utgör tillsammans med den ovan nämnda guldposten Finlands Banks andel av ECB:s reservtillgångar.

#### 3. Fordringar i utländsk valuta på hemmahörande i euroområdet

I posten ingår banktillgodohavanden och värdepapper.

#### 4. Fordringar i euro på hemmahörande utanför euroområdet

Här ingår huvudsakligen saldon på konton i centralbanker i EU-länder som inte hör till Eurosystemet.

#### 5. Utlåning i euro till motparter inom den finansiella sektorn i euroområdet

Posten omfattar ställningen på balansdagen för sådana instrument som används i penningpolitiken och övriga fordringar.

#### 6. Eurosystemets interna fordringar

Här ingår Finlands Banks andel i ECB:s kapital samt en fordran på ECB avseende överförd valuta- och guldreserv.

#### 7. Övriga tillgångar

I posten ingår mynt i euroområdet, värdepapper upptagna som investeringstillgångar, omsättningstillgångar (byggnader, maskiner och inventarier) och poster som hänför sig till värderingen av poster utanför balansräkningen samt resultatregleringar och övriga fordringar.

### Skulder

#### 1. Utelöpande sedlar

I posten ingår allmänhetens och penninginstitutens innehav av sedlar i mark.

#### 2. Skulder i euro till motparter inom den finansiella sektorn i euroområdet

De banker som har ett RTGS-konto i Finlands Bank uppfyller sitt kassakrav så att medeltalet av de dagliga saldona på deras RTGS-konto under uppföljningsperioden skall vara minst lika stort som deras kassakrav.

### **3. Bankcertifikat emitterade av Finlands Bank**

Finlands Banks bankcertifikat användes under räkenskapsperioden 1998 vid penningmarknadsoperationer.

### **4. Skulder i euro till övriga hemmahörande i euroområdet**

I posten ingår skulder i euro till andra monetära finansinstitut än sådana som omfattas av kassakravet.

### **5. Skulder i euro till hemmahörande utanför euroområdet**

Här ingår i huvudsak saldon på konton som innehas av centralbanker i EU-länder som inte hör till valutaunionen och saldon på internationella organisationers och utländska bankers s.k. lorokonton.

### **6. Skulder i utländsk valuta till hemmahörande utanför euroområdet**

Repor för förvaltning av valutareserven redovisas här.

### **7. Motpost till särskilda dragningsrätter som tilldelats av IMF**

Posten uttrycks i SDR och hänförs till Internationella valutafonden.

### **8. Eurosystemets interna skulder**

Här nettoredovisas saldona på de konton som centralbankerna inom Eurosystemet har gentemot Finlands Bank.

### **9. Övriga skulder**

Här ingår resultatregleringar och övriga skulder.

### **10. Värderingskonto**

Här redovisas uppskrivningar av jordområden och byggnader samt värderingsdifferenser beroende på ändrad bokföringspraxis. I posten ingår dessutom realiserade värderingsvinster på grund av marknadsvärdering av valutaposter och värdepapper.

### **11. Avsättningar**

Här ingår samtliga avsättningar. Finlands Banks pensionsåtagande uppgår allt som allt till 361 miljoner euro, varav 82 procent, dvs. 295 miljoner euro, är täckt genom avsättningar.

Enligt 20 § lagen om Finlands Bank kan i bokslutet göras avsättningar, om detta är nödvändigt för att trygga realvärdet av bankens fonder eller för att utjämna sådana variationer i resultatet som orsakas av förändringar i valutakurserna eller marknadspriserna på värdepapper. Sådana avsättningar har gjorts till ett värde av 2 211 miljoner euro.

### **12. Eget kapital**

Här ingår bankens grundfond och reservfond.

## **Kommentarer till resultaträkningen**

### **1. Ränteintäkter**

Största delen av ränteintäkterna består av ränteintäkter från guldinnehavet och valutareserven samt ränteintäkter från Eurosystemets interna fordringar.

### **2. Räntekostnader**

Av räntekostnaderna, är 43 miljoner euro räntor på kassakravsmedel. Räntekostnader uppstår också för Eurosystemets interna skulder och för räntor på TARGET-saldon som innehas av centralbanker i EU-länder utanför Eurosystemet.

### **3. Räntenetto**

Räntenettet utgjorde 338 miljoner euro.

### **4. Realiserade vinster på valutakursdifferenser**

I bokföringen granskas varje valuta skilt för sig varje bokföringsdag. När valutapositionen minskar vid försäljning av valuta realiseras en vinst eller en förlust. År 1999 realiserades vinster från valutakursdifferenser för 198 miljoner euro.

### **5. Realiserade prisdifferenser på värdepapper**

Varje värdepappersslag granskas separat i bokföringen. När ett värdepapper säljs realiseras en vinst eller en förlust. Till följd av prisdifferenserna på värdepapper realiserades 1999 en förlust på 131 miljoner euro.

## 6. Nettoandel av

### de monetära inkomsterna

Här upptas Finlands Banks monetära inkomster, dvs. nettosumman av de monetära inkomster som betalats in till Eurosystemet och de som återfördelats från Eurosystemet.

## 7. Övriga intäkter från

### centralbanksverksamheten

I posten ingår dividender, expeditionssavgifter, provisioner och övriga intäkter.

## 8. Personalkostnader

Lönekostnaderna uppgick till 34 miljoner euro. I de sociala kostnaderna, 16 miljoner euro, ingick 11 miljoner euro i utbetalda pensioner.

## 9. Administrationskostnader

Här redovisas hyror, representationskostnader, kostnader för köpta

tjänster, kostnader för förnödenheter samt kostnader för utbildning, tjänsteresor och rekrytering.

## 10. Avskrivningar

### av anläggningstillgångar

Avskrivningarna på lösöre var mindre än en halv miljon euro.

## 11. Kostnader för anskaffning av sedlar

Kostnaderna för anskaffning av sedlar uppgick till 1 miljon euro.

## 12. Övriga kostnader

Av övriga kostnader hänför sig största delen till användning och underhåll av fastigheter.

## 13. Förändringar av avsättningar

För pensioner avsattes under 1999 arbetstagarpensionsavgiften, 1,6 miljoner euro, som innehållits

från lönerna. Avsättningarna för pensionsåtagandet ökades med en kalkylmässig ränta på pensionsavgifter och på de pensionsavsättningar som gjorts under tidigare år. Den kalkylmässiga räntan var 3 %. Sammanlagt ökades avsättningarna för pensionsåtagandet med 9 miljoner euro.

Avsättningar enligt 20 § lagen om Finlands Bank gjordes för 348 miljoner euro.

## 14. Årets resultat

Efter ovannämnda ändringar blev räkenskapsårets resultat 0 miljoner euro.



## Revisionsberättelse

I egenskap av revisorer utsedda av riksdagen har vi verkställt granskning av Finlands Banks bokföring, bokslut och förvaltning för räkenskapsåret 1999 enligt god revisionssed.

Bankens revisionsenhet har under räkenskapsåret granskat bankens bokföring och verksamhet. Vi har tagit del av berättelserna från den interna revisionen.

Vi har läst bankens årsberättelse och av direktionen fått redogörelser för bankens verksamhet.

CGR-samfundet Arthur Andersen Oy har granskat bankens räkenskaper och bokslut i enlighet med artikel 27 i stadgan för Europeiska centralbankssystemet. Vi har tagit del av den rapport av den 6 mars 2000 som upprättats över granskningen.

Bokslutet är uppgjort i enlighet med gällande bestämmelser och de bokslutsprinciper som fastställts av riksdagens bankfullmäktige. Bokslutet ger riktiga och tillräckliga uppgifter om bankens ekonomiska ställning och resultatbildning.

Vi föreslår att resultaträkningen och balansräkningen fastställs för det granskade räkenskapsåret.

Helsingfors den 9 mars 2000

Johannes Leppänen

Ville Itälä

Reino Majala CGR

Iivo Polvi OFR GRM

Matti Saarinen

./. Kalervo Virtanen CGR

## Utlåtande

### enligt definitionen i artikel 27 i stadgan för Europeiska centralbankssystemet

I egenskap av oavhängiga externa revisorer enligt definitionen i artikel 27 i stadgan för Europeiska centralbankssystemet, rekommenderade av ECB-rådet och utnämnda av Europeiska unionens råd har vi granskat Finlands Banks bokföring och bokslut för räkenskapsperioden 1.1–31.12.1999. Bokslutet, som avgetts av direktionen, omfattar resultaträkningen, balansräkningen och bilageuppgifterna.

Bokslutet ävensom bokslutspresentationen har granskats i tillräcklig omfattning för att få bekräftat att bokslutet inte innehåller väsentliga fel eller brister.

Enligt vår mening är bokslutet uppgjort enligt de redovisningsprinciper och metoder som 1.12.1998 godkännts av ECB-rådet. Bokslutet ger riktiga och tillräckliga uppgifter om Finlands Banks verksamhetsresultat och dess ekonomiska ställning.

Helsingfors den 6 mars 2000

ARTHUR ANDERSEN OY  
CGR-samfund

Teppo Rantanen  
CGR

# Bilagor

# Penningpolitiska åtgärder inom Eurosystemet

1998

## December

ECB-rådet beslutade den 22 december 1998 att den första huvudsakliga refinansieringstransaktionen inom Eurosystemet skulle bli ett fastränteanbud till 3,0 % ränta. Likaså beslutades att den första långfristiga refinansieringstransaktionen skulle genomföras som ett anbud till rörlig ränta med tilldelningar till en enhetlig ränta.

Vidare beslutade ECB-rådet att räntan på utlåningsfaciliteten skulle fastställas till 4,5 % och räntan på inlåningsfaciliteten till 2,0 % med verkan från den 1 januari 1999.

Från den 4 till den 21 januari 1999 skulle räntan på utlåningsfaciliteten övergångsvis vara 3,25 % och räntan på inlåningsfaciliteten 2,75 %.

EU-rådet antog den 31 december 1998 enhälligt de oåterkalleliga omräkningskurserna för euron med de medlemsstater i Europeiska gemenskapen som inte hade medgetts undantag. Omräkningskurserna trädde i kraft den 1 januari 1999.

Euroländernas ministrar, ECB samt Danmarks och Greklands ministrar och centralbankschefer beslutade den 31 december 1998 i ett gemensamt förfarande med Europeiska kommissionen att fastställa centralkurserna mot euron

för de valutor som deltar i den växelkursmekanism som trädde i kraft den 1 januari 1999. Utöver detta beslut fastställde ECB och centralbankerna i Danmark och Grekland genom en gemensam överenskommelse de obligatoriska interventionskurserna för den danska kronan och den grekiska drakman. Den danska kronans fluktuationsband kring eurons centralkurs är  $\pm 2,25$  %. Den grekiska drakmans fluktuationsband kring eurons centralkurs är  $\pm 15$  %.

1999

## Januari

ECB meddelade den 12 januari 1999 att de första långfristiga refinansieringstransaktionerna inom Eurosystemet skulle genomföras i form av tre parallella anbud och att 15 miljarder euro skulle tilldelas per transaktion. Ett lika stort belopp per transaktion skulle tilldelas vid de långfristiga refinansieringstransaktionerna under de tre första månaderna 1999.

ECB-rådet beslutade den 21 januari 1999 att återgå till de räntor på Eurosystemets stående faciliteter som det hade fastställt före starten av etapp tre. Sålunda fastställdes räntan på utlåningsfaciliteten till 4,5 % och räntan på inlå-

ningsfaciliteten till 2,0 % med verkan från den 22 januari 1999.

### Mars

ECB-rådet beslutade den 4 mars 1999 att tilldelningen för kommande långfristiga refinansieringstransaktioner inom Eurosystemet skulle ske till multipla räntor från och med den följande långfristiga refinansieringstransaktionen.

### April

ECB-rådet beslutade den 8 april 1999 att sänka räntan på den följande huvudsakliga refinansieringstransaktionen med 0,5 procentenheter till 2,5 %. Dessutom sänktes räntan på utlåningsfaciliteten med 1,0 procentenheter till 3,5 % och räntan på inlåningsfaciliteten med 0,5 procentenheter till 1,5 % med verkan från den 9 april 1999.

ECB-rådet meddelade den 22 april 1999 att 15 miljarder euro per transaktion skulle tilldelas också vid de långfristiga refinansieringstransaktionerna under de följande sex månaderna.

### Maj

ECB-rådet beslutade den 20 maj 1999 att ändra löptiden för den långfristiga refinansieringstransaktion som skulle genomföras den 30

september 1999. Förfalldatum för transaktionen flyttades fram från den 30 december till den 23 december 1999. Samtidigt beslutades att den långfristiga refinansieringstransaktion som ursprungligen skulle tillkännages den 27 december 1999 och tilldelas och avvecklas den 30 december 1999 i stället skulle annonseras redan den 21 december, tilldelas den 22 december och avvecklas den 23 december 1999.

### September

ECB offentliggjorde den 23 september 1999 en preliminär kalender för Eurosystemets anbudstransaktioner under år 2000. Banken tillkännagav vidare att ingen ny huvudsaklig refinansieringstransaktion skulle inledas under den första veckan år 2000 och att inte heller någon sådan transaktion skulle förfalla denna vecka. Löptiden för den huvudsakliga refinansieringstransaktion som skulle genomföras den 21 december 1999 förlängdes därför undantagsvis till tre veckor. För att undvika att två huvudsakliga refinansieringstransaktioner förfaller samma dag, dvs. den 12 januari 2000, förlängdes löptiden också för den huvudsakliga refinansieringstransaktion som skulle genomföras den 30 december 1999 till tre veckor.

### Oktober

ECB-rådet beslutade den 21 oktober 1999 att ett belopp på 25 miljarder euro per transaktion skulle tilldelas vid de tre följande långfristiga refinansieringstransaktionerna.

### November

ECB-rådet beslutade den 4 november 1999 att höja räntan på Eurosystemets huvudsakliga refinansieringstransaktioner med 0,5 procentenheter till 3,0 %. Vidare höjdes räntan på utlåningsfaciliteten med 0,5 procentenheter till 4,0 % och räntan på inlåningsfaciliteten likaså med 0,5 procentenheter till 2,0 % med verkan från den 5 november 1999.

### December

ECB-rådet beslutade den 2 december 1999 att låta referensvärdet för den årliga ökningstakten i det breda penningmängdsmåttet M3 ligga kvar på 4½ %. Liksom tidigare kommer ECB-rådet att bedöma den monetära utvecklingen i relation till referensvärdet på basis av det tremånaders glidande medeltalet för den årliga ökningstakten i M3. Dessutom beslutade ECB-rådet att varje år se över referensvärdet.

# Viktigaste finansmarknads- åtgärder 1999

## Åtgärder av Europeiska centralbankssystemet och Finlands Bank

### Januari

TARGET-systemet togs i drift den 4 januari 1999 kl. 8.00. I TARGET-systemet kopplades 15 nationella bruttoavvecklingssystem i realtid (RTGS), bland dem Finlands Banks BoF-RTGS-system, och ECB:s betalningssystem samman. Samtidigt reviderades reglerna för checkkontosystemet och ECBS korrespondentbanksmodell sattes i system, vilket för motparterna innebar möjlighet till gränsöverskridande användning av både grupp ett- och grupp två-värdepapper.

### Mars

ECB-rådet beslutade den 31 mars 1999 att på grund av millennieskiftet hålla TARGET-systemet stängt den 31 december 1999. Åtgärden syftade till att underlätta de tekniska förberedelserna av systemändringarna till följd av tusenårsskiftet. TARGET-stängningen gjorde att alla deltagande och andra anslutna nationella RTGS-system för eurobetalningar också var stängda. Bankernas betalningssystem hölls stängda nyårsaftonen den 31 december 1999. Enligt den ändring av 5 § 2 mom. lagen om skuldebrev som trädde i kraft den 1 no-

vember 1999 fick skulder och betalningar med förfallodag den 31 december 1999 erläggas den närmast påföljande bankdagen, som inföll den 3 januari 2000.

### Maj/oktober

ECB-rådet tillkännagav den 20 maj 1999 de länkar mellan olika värdepapperssystem som godkänts för överföring av godtagbara säkerheter inom Eurosystemet. Beslutet kompletterades den 7 oktober 1999.

## EU-direktiv och deras genomförande i Finland

### Augusti

Europaparlamentets och rådets direktiv om gränsöverskridande betalningar (97/5/EG) genomfördes i Finland genom lagen om betalningsöverföringar (821/1999) som trädde i kraft den 14 augusti 1999. Lagen tillämpas på gränsöverskridande betalningar om högst 50 000 euro och på alla betalningsöverföringar i Finland.

### November

Europeiska kommissionen gav den 22 november 1999 ut en grönbok om nya kapitaltäckningsregler för kreditinstitut och värdepappersföretag. Kommissionens förslag ba-

serades på en rapport som lagts fram av Baselkommittén för banktillsyn i juni. Grönboken är på remiss till den 31 mars 2000. Kommissionen har som mål att under 2002 få igenom ett direktiv om ändring av kapitaltäckningsdirektivet för kreditinstitut och värdepappersföretag.

## December

Direktivet om slutgiltig avveckling (98/26/EG) genomfördes i sin helhet i Finland genom en ny lag om vissa villkor vid värdepappers- och valutahandel samt avvecklingsystem (1084/1999) som trädde i kraft den 11 december 1999. Den nya lagen utsträcktes till att gälla även bruttoavvecklingssystem för värdepappershandel och ersatte lagen om vissa villkor vid värdepappers- och valutahandel samt betalningssystem. I lagen begränsas möjligheten till nettning eller avveckling av förpliktelser i avvecklingssystem sedan insolvensförfarande inletts mot deltagaren i fråga.

## Andra viktiga lagstiftningsprojekt och myndighetsåtgärder

### Januari

Finansinspektionen tillsatte den 12 januari 1999 ett ombud för Yrityspankki Skop som trätt i likvidation. Skops extra bolagsstämma hade den 30 december 1998 utsett de övriga likvidatorerna.

### Februari

Myndigheterna inom samarbetsorganet FESCO för de europeiska tillsynsmyndigheterna för värde-

pappersmarknaden, däribland Finansinspektionen i Finland, undertecknade den 1 februari 1999 ett samarbetsavtal i syfte att öka tillsyns- och utredningssamarbetet och informationsutbytet mellan myndigheterna.

### April

Lagen om försäkringsinspektionen trädde i kraft den 1 april 1999, då inspektionen officiellt inledde sin verksamhet. Försäkringsinspektionen sorterar administrativt under social- och hälsovårdsministeriet men fattar sina beslut självständigt.

FESCO antog den 26 april 1999 en enhetlig europeisk standard för lämplighetsbedömning av ledande befattningshavare i värdepappersföretag. Standarden är en precisering av investeringstjänstedirektivet (93/22/EEG) och det s.k. BCCI-direktivet (95/26/EG).

### Maj

Finansinspektionen krävde i ett pressmeddelande den 5 maj 1999 att bankerna skulle se över sina planer för avveckling av fastighetsriskerna. Enligt meddelandet skall bankerna fastställa nettoavkastningskrav för sina fastigheter och fastigheterna skall värderas till verkligt värde. Finansinspektionen krävde bland annat också att bankerna offentliggör avkastningsvärdet och värderingsprinciperna för fastigheter som inte inrymmer egna lokaler.

### Juni

Baselkommittén för banktillsyn publicerade den 3 juni 1999 en rapport med förslag till nya kapitaltäckningsregler. Med publiceringen av rapporten inledde Basel-

kommittén en konsultationsprocess som pågår till den 31 mars 2000. Därefter lägger kommittén fram sin slutliga rekommendation till nya regler.

### Juli

Regeringen lämnade en proposition till riksdagen med förslag om slopad skattefrihet för ränta på bankdepositioner (RP 32/1999). I propositionen föreslås att inkomstskattelagen ändras så att skattefriheten för ränta på bankdepositioner slopas. Ändringar föreslås också i rätten att avdra premier på frivilliga pensionsförsäkringar. Vidare föreslås skärpta villkor för rätten att avdra premierna för frivilliga pensionsförsäkringar till fullt belopp. Propositionen avser sådana depositionsräntor som börjar löpa den 1 juni 2000.

### Augusti

Finansinspektionen förbjöd den 9 augusti 1999 värdepappersföretaget Stude att tillhandahålla och marknadsföra investeringstjänster. Förbudet var det första i sitt slag i Finland. Finansinspektionen yrkade att finansministeriet skulle dra in bolagets verksamhetstillstånd.

### December

Lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) trädde i kraft den 1 december 1999. Den nya lagen ersätter den tidigare lagen om allmänna handlingars offentlighet. Lagen gäller också Finlands Bank.

# Finlands Banks viktigaste remissyttranden 1999

## Remissyttranden avseende lagstiftningen om och utvecklingen av finansmarknaden

### Yttrande

- till finansministeriet om regelbunden informationsskyldighet för värdepappersemittenter och om uppgifter som skall ges i samband med anmälan om och offentliggörande av ägarandelar 26.2
- till finansministeriet om överföring av HEX Ab:s affärsrörelse till Helsingfors Börs som en del av omorganiseringen av HEX-koncernen 15.3
- till finansministeriet om promemorian av arbetsgruppen för utveckling av kreditinstitutslagstiftningen 16.4
- till Finlands Värdepapperscentral Ab om dröjsmålsavgifter i OM-systemet 7.5
- till finansministeriet om de sammanlagda garantiavgifter som 1999 skall betalas in till Ersättningsfonden för investerarskydd 20.5
- till finansministeriet om promemorian av arbetsgruppen för utveckling av värdeandelssystemet 31.5
- till justitieministeriet om betänkandet av den arbetsgrupp som behandlat slutlig avveckling i system för överföring av betalningar och värdepapper 8.7
- till finansministeriet om regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om handel med standardiserade optioner och terminer och av värdepappersmarknads-lagen samt av vissa lagar som har samband med dem 9.7
- till finansministeriet om ändring av bestämmelserna om skattefrihet för derivatkontrakt och börs-handel i lagen om överlåtelseskatt samt av bestämmelserna om överlåtelsevinst och -förlust på standardiserade terminer och optioner i inkomstskattelagen 30.7
- till finansministeriet om revidering av lagstiftningen om hypoteksbanker 31.8
- till social- och hälsovårdsministeriet om mellanrapporten gällande utredningen om en eventuell konkurrens inom arbetspensionssystemet 31.8



- till finansministeriet om Helsingfors Värdepappers- och derivativbörs, clearingbolag Ab:s ansökan om fastställande av reglerna för aktiehandeln på Helsingfors Börs 8.9
- till Finlands Värdepapperscentral Ab med förslag till ändringar i Värdepapperscentralens styrelses och verkställande direktörs beslut 16.9
- till finansministeriet om fastställande av reglerna för Finlands Värdepapperscentral Ab 21.9
- till finansministeriet om fastställande av ändringar i stadgarna för Ersättningsfonden för investerarskydd 22.9
- till justitieministeriet om revidering av lagstiftningen om andelslag 30.9
- till justitieministeriet om ändring av lagstiftningen för att förkorta perioden för inväxling till euro 4.11
- till Finansinspektionen om rekommendationen om vilka tilläggsupplysningar om finansiella instrument som skall lämnas i bokslutet 5.11
- till finansministeriet om Merita Bank Abp:s ansökan om tillstånd att etablera en filial i Lettland 17.11
- till konkurrensverket om ändring av börsavgifternas struktur 18.11
- till finansministeriet om regeringens proposition med förslag

till ändring av kreditinstitutslagen 19.11

- till finansministeriet om fastställande av ändringar i stadgarna för Ersättningsfonden för investerarskydd 24.11
- till undervisningsministeriet om ändring av maximiräntan på studielån 24.11
- till utrikesministeriet om konventionen mot finansiering av terrorism 1.12
- till finansministeriet om ändring av börsens insideranvisning 10.12
- till Finlands Värdepapperscentral Ab om de föreslagna ändringarna av Värdepapperscentralens regler för att trygga clearing och avvecklingen i OM-systemet 17.12

## Andra remissyttranden

### Yttrande

- till utrikesministeriet om värdepapper emitterade av Ryssland före 1917, 11.2
- till utrikesministeriet om fördragen om investeringsskydd mellan Finland och Ecuador samt mellan Finland och Qatar 8.3
- till utrikesministeriet om fördragen om investeringsskydd mellan Finland och Tunisien samt mellan Finland och Kroatien 17.3

• till utrikesministeriet om lagstiftningshinder för fusion av företag i Norden 23.3

• till finansministeriet om jubileumsmyntet med anledning av EU-ordförandeskapet 17.5

• till utrikesministeriet om fördragen om investeringsskydd mellan Finland och Costa Rica, Finland och Singapore och Finland och Azerbajdzjan 28.5

• till finansministeriet om revidering av lagen om mervärdesskatt 1.6

• till utrikesministeriet om förhandlingarna om ett fördrag om investeringsskydd mellan Finland och Kina 29.6

• till Nylands miljöcentral om Kronohagsällskapetets och Föreningen för invånarna i Kronohagens framställning om byggnadsskydd 5.7

• till finansministeriet om jubileumsmynten till minne av Jean Sibelius och tonkonsten 14.9

• till handels- och industriministeriet om revidering av bokföringslagen och revisionslagen 19.11

• till utrikesministeriet om frihandelsavtalsförhandlingarna mellan EG och AGS (de arabiska gulfstaternas samarbetsråd) 15.12.



# Tabeller

På grund av avrundning stämmer summorna inte alltid.

- 0 uppgiften mindre än hälften av den använda enheten
- . logiskt omöjlig
- .. uppgift inte tillgänglig
- noll
- seriens innehåll förändrat

**Tabell 1.**  
Finlands Banks balansräkning månadsvis, miljoner euro

Tillgångar		I	II	III
1	Guld och guldfordringar	389	389	389
2	Fordringar i utländsk valuta på hemmahörande utanför euroområdet	7 293	7 068	7 253
2.1	Fordringar på Internationella valutafonden	945	789	788
2.2	Banktillgodohavanden, värdepapper, lån och andra tillgångar	6 348	6 278	6 465
3	Fordringar i utländsk valuta på hemmahörande i euroområdet	320	459	357
4	Fordringar i euro på hemmahörande utanför euroområdet	680	3 848	5 479
4.1	Banktillgodohavanden, värdepapper och lån	680	3 848	5 479
4.2	Fordringar som uppstått inom ramen för kreditfaciliteten inom ERM II	-	-	-
5	Utlåning i euro till motparter inom den finansiella sektorn i euroområdet	1 234	1 644	1 053
5.1	Huvudsakliga refinansieringstransaktioner	619	1 191	810
5.2	Långfristiga refinansieringstransaktioner	611	452	242
5.3	Finjusterande repotransaktioner	-	-	-
5.4	Strukturella repotransaktioner	-	-	-
5.5	Utlåningsfacilitet	-	-	-
5.6	Fordringar avseende tilläggssäkerheter	-	-	-
5.7	Övriga fordringar	3	1	2
6	Värdepapper i euro utgivna av hemmahörande i euroområdet	-	-	-
7	Fordringar i euro på den offentliga sektorn	-	-	-
8	Eurosystemets interna fordringar	768	1 873	768
8.1	Andel av ECB:s kapital	70	70	70
8.2	Fordringar avseende överförd valutaresev	699	699	699
8.3	Fordringar avseende emission av ECB:s skuldcertifikat	-	-	-
8.4	Övriga fordringar inom Eurosystemet (netto)	-	1 104	-
9	Övriga tillgångar	602	623	639
Summa tillgångar		11 286	15 903	15 938

Skulder		I	II	III
1	Utelöpande sedlar	2 492	2 463	2 473
2	Skulder i euro till motparter inom den finansiella sektorn i euroområdet	1 030	1 962	2 120
2.1	RTGS-konton (inklusive kassakrav)	1 030	1 962	2 120
2.2	Inlåningsfacilitet	-	0	-
2.3	Inlåning med fast löptid	-	-	-
2.4	Finjusterande repotransaktioner	-	-	-
2.5	Skulder avseende tilläggssäkerheter	-	-	-
3	Skulder i euro till övriga hemmahörande i euroområdet	28	53	77
3.1	Offentliga sektorn	-	0	-
3.2	Övriga skulder	28	53	77
4	Skulder i euro till hemmahörande utanför euroområdet	1 520	7 544	1 497
5	Skulder i utländsk valuta till hemmahörande i euroområdet	-	-	-
6	Skulder i utländsk valuta till hemmahörande utanför euroområdet	99	115	193
6.1	Inlåning och övriga skulder	99	115	193
6.2	Skulder som uppstått inom ramen för kreditfaciliteten inom ERM II	-	-	-
7	Motpost till särskilda dragningsrätter som tilldelats av IMF	172	172	172
8	Eurosystemets interna skulder	2 370	-	5 811
8.1	Skulder avseende emission av ECB:s skuldcertifikat	-	-	-
8.2	Övriga skulder inom Eurosystemet (netto)	2 370	-	5 811
9	Övriga skulder	29	47	49
10	Värderegleringskonto	430	430	430
11	Avsättningar och eget kapital	3 116	3 116	3 116
Summa skulder		11 286	15 903	15 938

Källa: Finlands Bank.

IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
411	411	411	397	397	397	449	449	457
7 739	7 573	7 726	7 618	7 572	7 485	7 495	7 546	8 071
942	938	932	902	887	770	812	798	930
6 797	6 636	6 793	6 716	6 685	6 714	6 683	6 748	7 141
307	464	339	485	523	633	622	676	672
6 955	1 699	5 092	0	94	757	4 297	219	2 389
6 955	1 699	5 092	0	94	757	4 297	219	2 389
-	-	-	-	-	-	-	-	-
811	750	1 282	1 368	535	274	1 146	257	1 516
657	714	1 246	1 248	393	132	960	25	1 283
94	34	34	119	140	140	183	230	230
-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-
59	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	2	2	2	2	2	2	2	2
-	-	-	0	-	-	-	-	-
-	-	-	0	-	-	-	-	-
768	2 563	4 483	5 799	1 549	2 795	768	1 544	768
70	70	70	70	70	70	70	70	70
699	699	699	699	699	699	699	699	699
-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	1 794	3 715	5 031	780	2 027	-	776	0
664	636	623	662	661	734	742	686	638
17 656	14 096	19 956	16 330	11 331	13 075	15 519	11 377	14 512

IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
2 528	2 555	2 676	2 654	2 604	2 595	2 602	2 634	3 008
892	2 039	1 857	1 656	1 736	1 510	2 022	1 419	4 884
892	2 039	1 855	1 656	1 736	1 510	2 022	1 419	4 884
-	-	2	-	-	-	-	-	0
-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-
14	2	2	2	1	2	1	1	1
-	-	-	-	-	-	-	-	-
14	2	2	2	1	2	1	1	1
8 886	5 043	10 951	7 516	2 506	4 399	3 758	2 642	195
-	-	-	-	-	-	-	-	-
213	185	173	90	60	109	67	96	239
213	185	173	90	60	109	67	96	239
-	-	-	-	-	-	-	-	-
181	181	182	185	185	185	187	187	195
878	-	-	-	-	-	2 530	-	1 267
-	-	-	-	-	-	-	-	-
878	-	-	-	-	-	2 530	-	1 267
125	152	176	193	206	241	235	277	11
823	823	823	917	917	917	1 004	1 004	1 232
3 116	3 116	3 116	3 116	3 116	3 116	3 116	3 116	3 479
17 656	14 096	19 956	16 330	11 331	13 075	15 519	11 377	14 512

**Tabell 2.**  
Eurosystemets huvudsakliga refinansieringstransaktioner

Avvecklingsdag	Bud, milj. euro	Tilldelning, milj. euro	Varav finländska kredit- instituts andel, milj. euro	Tilldelnings- procent	Antal deltagande kredit- institut	Ränta, %	Transaktionens löptid, dagar
	1	2	3	4	5	6	7
1999							
7.1	481 626	75 000	183	15,57	944	3,00	13
13.1	563 409	48 000	260	8,52	1 068	3,00	14
20.1	593 418	59 000	40	9,94	966	3,00	14
27.1	689 467	69 000	580	10,01	1 038	3,00	14
3.2	757 724	62 000	142	8,18	998	3,00	14
10.2	911 302	65 000	821	7,13	1 041	3,00	14
17.2	896 138	62 000	356	6,92	914	3,00	14
24.2	991 109	78 000	834	7,87	983	3,00	14
3.3	1 100 797	67 000	580	6,09	965	3,00	14
10.3	950 369	75 000	473	7,89	928	3,00	14
17.3	335 249	44 000	262	13,12	665	3,00	14
24.3	372 647	102 000	547	27,37	554	3,00	14
31.3	118 683	39 000	20	32,86	403	3,00	14
7.4	67 353	67 353	0	100,00	302	3,00	14
14.4	781 721	67 000	631	8,57	841	2,50	14
21.4	612 275	50 000	62	8,17	713	2,50	14
28.4	754 825	78 000	595	10,33	743	2,50	14
5.5	655 789	42 000	49	6,40	648	2,50	14
12.5	708 881	78 000	447	11,00	662	2,50	14
19.5	638 583	43 000	249	6,73	687	2,50	14
26.5	784 380	96 000	465	12,24	687	2,50	14
2.6	698 358	43 000	62	6,16	666	2,50	14
9.6	907 145	86 000	531	9,48	760	2,50	14
16.6	922 203	39 000	398	4,23	786	2,50	14
23.6	1 165 521	86 000	849	7,38	894	2,50	14
30.6	1 222 128	57 000	224	4,66	877	2,50	14

Källor: Europeiska centralbanken och Finlands Bank.

**Tabell 3.**  
Eurosystemets viktigaste styrräntor

Ränta på huvudsakliga refinansieringstransaktioner			Stående faciliteter					
Beslut	Gäller fr.o.m.	%	Ränta på inlåningsfaciliteten			Ränta på utlåningsfaciliteten		
			Beslut	Gäller fr.o.m.	%	Beslut	Gäller fr.o.m.	%
22.12.1998	1.1.1999	3,00	22.12.1998	1.1.1999	2,00	22.12.1998	1.1.1999	4,50
8.4.1999	14.4.1999	2,50	22.12.1998	4.1.1999	2,75	22.12.1998	4.1.1999	3,25
4.11.1999	10.11.1999	3,00	21.1.1999	22.1.1999	2,00	21.1.1999	22.1.1999	4,50
			8.4.1999	9.4.1999	1,50	8.4.1999	9.4.1999	3,50
			4.11.1999	5.11.1999	2,00	4.11.1999	5.11.1999	4,00

Källa: Europeiska centralbanken.

Avvecklingsdag	Bud, milj. euro	Tilldelning, milj. euro	Varav finländska kredit- institutets andel, milj. euro	Tilldelnings- procent	Antal deltagande kredit- institut	Ränta, %	Transaktionens löptid, dagar
	1	2	3	4	5	6	7
7.7	1 282 746	95 000	664	7,41	867	2,50	14
14.7	1 247 454	53 000	88	4,25	856	2,50	14
21.7	1 479 409	94 000	752	6,35	915	2,50	14
28.7	1 342 169	73 000	495	5,44	858	2,50	14
4.8	1 412 815	76 000	165	5,38	834	2,50	14
11.8	1 346 203	68 000	131	5,05	816	2,50	14
18.8	1 538 142	73 000	314	4,75	876	2,50	14
25.8	1 431 145	86 000	79	6,01	830	2,50	14
1.9	1 490 635	66 000	249	4,43	808	2,50	14
8.9	1 334 847	82 000	56	6,14	783	2,50	14
15.9	1 051 251	61 000	26	5,80	749	2,50	14
22.9	660 532	92 000	106	13,93	635	2,50	14
29.9	926 416	55 000	10	5,94	694	2,50	14
6.10	1 655 341	90 000	881	5,44	673	2,50	14
13.10	1 289 972	50 000	85	3,88	791	2,50	15
20.10	1 107 860	75 000	296	6,77	833	2,50	14
28.10	1 937 221	74 000	665	3,82	941	2,50	13
3.11	2 344 082	66 000	440	2,82	888	2,50	14
10.12	404 857	74 000	36	18,28	493	3,00	14
17.11	484 348	69 000	0	14,25	486	3,00	14
24.11	687 973	74 000	25	10,76	563	3,00	14
1.12	1 018 950	72 000	156	7,07	663	3,00	14
8.12	1 141 163	92 000	156	8,06	670	3,00	14
15.12	286 824	57 000	42	19,87	527	3,00	15
22.12	1 505 405	92 000	867	6,11	840	3,00	21
30.12	485 825	70 000	416	14,41	774	3,00	20

**Tabell 4.**  
Eurosystemets långfristiga refinansieringstransaktioner

Avvecklingsdag	Bud, milj. euro	Tilldelning, milj. euro	Varav finländska kredit- institutets andel, milj. euro	Antal deltagare	Marginal- ränta, %	Vägd genomsnittlig ränta, %	Transaktionens löptid, dagar
	1	2	3	4	5	6	7
1999							
14.1	79 846	15 000	231	466	3,13	3,13	42
14.1	39 343	15 000	210	311	3,10	3,10	70
14.1	46 152	15 000	170	329	3,08	3,08	105
25.2	77 300	15 000	72	417	3,04	3,04	91
25.3	53 659	15 000	0	269	2,96	2,97	98
29.4	66 911	15 000	22	313	2,53	2,54	91
27.5	72 294	15 000	12	319	2,53	2,54	91
1.7	76 284	15 000	107	298	2,63	2,64	91
29.7	64 973	15 000	0	281	2,65	2,66	91
26.8	52 416	15 000	33	256	2,65	2,66	91
30.9	41 443	15 000	0	198	2,66	2,67	84
28.10	74 430	25 000	150	313	3,19	3,42	91
25.11	74 988	25 000	80	321	3,18	3,27	98
23.12	91 088	25 000	0	301	3,26	3,29	98

Källa: Europeiska centralbanken.

**Tabell 5.**

Likviditetsställning för banksystemet i euroområdet, periodgenomsnitt av dagliga balanser, mrd. euro

Uppfylldperiod som slutar <sup>1)</sup>	Tillförsel av likviditet						Indragning av likviditet			Kreditinstituten aviskonton	Monetär bas
	Eurosistemets penningpolitiska transaktioner						Utelöpande sedlar	Statlig inlåning i Eurosystemet	Övriga faktorer, netto		
	Eurosistemets nettotillgångar i guld och utländsk valuta	Huvudsakliga refinansieringstransaktioner	Långfristiga refinansieringstransaktioner	Övriga transaktioner	Utlåningsfacilitet	Inlåningsfacilitet					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
<b>1999</b>											
Januari	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Februari	328,2	104,6	34,2	30,6	3,8	1,3	329,3	41,1	29,5	100,2	430,8
Mars	323,6	136,4	45,0	0,0	0,4	1,4	326,9	49,8	25,0	102,2	430,5
April	338,4	130,1	45,0	0,0	0,7	0,3	331,0	42,9	39,0	101,1	432,3
Maj	342,5	121,6	45,0	0,0	0,8	0,4	333,9	36,3	38,0	101,2	435,5
Juni	339,8	132,0	45,0	0,0	0,4	0,6	337,0	40,4	37,2	101,9	439,6
Juli	342,4	143,1	45,0	0,0	0,4	0,5	342,1	45,7	39,5	102,9	445,6
Augusti	343,2	150,1	45,0	0,0	0,5	1,0	344,8	47,3	42,1	103,6	449,4
September	343,5	150,4	45,0	0,0	0,2	0,7	342,1	51,4	41,6	103,2	446,0
Oktober	349,7	143,0	45,0	0,0	0,3	0,6	342,5	45,4	45,9	103,5	446,7
November	351,8	140,5	53,7	0,0	0,3	0,4	343,1	51,5	47,3	104,1	447,5
December	351,7	150,4	65,0	0,0	0,3	1,0	354,3	59,0	47,5	105,6	460,6

Källa: Europeiska centralbanken.

<sup>1)</sup> Uppfylldperioden börjar den 24 kalenderdagen i månaden och slutar den 23 kalenderdagen påföljande månad.



Likviditetsställning för banksystemet i Finland, periodgenomsnitt av dagliga balanser, milj. euro

Uppfylldperiod som slutar <sup>1)</sup>	Tillförsel av likviditet						Indragning av likviditet			Kreditinstituten RTGS-konton	Monetär bas 6+7+10
	Eurosystemets nettotillgångar i guld och utländsk valuta	Eurosystemets penningpolitiska transaktioner					Utelöpande sedlar	Statlig inlåning i Eurosystemet	Övriga faktorer, netto		
		Huvudsakliga refinansieringstransaktioner	Långfristiga refinansieringstransaktioner	Övriga transaktioner	Utlåningsfacilitet	Inlåningsfacilitet					
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1999											
Januari	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Februari	7 536,6	601,2	491,4	0,0	24,9	21,4	2 494,6	–	4 542,4	1 530,0	4 046,0
Mars	7 392,5	1 098,4	457,5	0,0	9,9	44,3	2 458,5	–	4 908,1	1 550,4	4 053,1
April	7 760,1	524,8	248,6	0,0	4,0	13,8	2 499,5	–	4 484,7	1 539,5	4 052,8
Maj	7 763,9	627,4	118,5	0,0	7,4	1,5	2 523,5	–	4 497,3	1 470,1	3 995,1
Juni	7 848,4	708,7	39,9	0,0	9,0	16,1	2 573,7	–	4 510,0	1 506,3	4 096,1
Juli	7 900,7	966,0	116,3	0,0	41,6	27,5	2 644,8	–	4 820,0	1 532,3	4 204,6
Augusti	7 961,5	692,1	122,8	0,0	0,0	13,3	2 627,2	–	4 658,6	1 476,4	4 116,9
September	7 932,4	273,0	139,1	0,0	1,2	27,3	2 591,9	–	4 157,5	1 569,0	4 188,2
Oktober	7 849,5	533,1	54,7	0,0	2,3	85,6	2 594,0	–	4 174,5	1 558,8	4 238,4
November	7 888,7	599,8	163,9	0,0	1,3	5,9	2 597,2	–	4 508,6	1 503,8	4 106,9
December	7 957,7	227,8	228,4	0,0	0,0	20,7	2 793,5	–	3 994,3	1 605,5	4 419,8

Källa: Finlands Bank.

<sup>1)</sup> Uppfylldperioden börjar den 24 kalenderdagen i månaden och slutar den 23 kalenderdagen påföljande månad.

**Tabell 6.**  
Kassakravsbas i kassakravspflichtiga kreditinstitut i euroområdet, mrd. euro

Kassakravsbas	Totalt	Skulder med 2 % kassakravssats			Skulder med 0 % kassakravssats		
		Inlåning (dagslån, upp till 2 års avtalad löptid och uppsägning)	Skuldför- bindelser upp till 2 år	Penning- marknads- instrument	Inlåning (över 2 års avtalad löptid och uppsägning)	Repor	Skuldför- bindelser över 2 år
	1	2	3	4	5	6	7
<b>1998</b>							
December	.	.	.	.	.	.	.
<b>1999</b>							
Januari	8 607,7	4 838,6	83,1	146,0	1 105,5	510,6	1 923,9
Februari	8 638,8	4 801,1	86,9	148,9	1 111,6	543,9	1 946,5
Mars	8 684,9	4 803,1	88,8	151,2	1 125,6	549,8	1 966,4
April	8 741,1	4 827,6	93,3	160,3	1 129,3	542,0	1 988,6
Maj	8 797,6	4 867,1	101,1	158,7	1 130,8	541,0	1 999,0
Juni	8 857,3	4 916,6	106,3	152,0	1 145,5	517,6	2 019,3
Juli	8 848,9	4 895,7	109,2	155,5	1 153,5	513,8	2 021,2
Augusti	8 856,3	4 893,0	113,2	165,4	1 164,9	484,8	2 035,0
September	8 969,1	4 912,7	120,6	170,0	1 166,5	537,2	2 062,1
Oktober	9 083,7	4 967,3	129,0	178,5	1 180,3	554,2	2 074,5
November	9 295,2	5 079,6	135,9	202,9	1 193,3	562,6	2 121,0
December	9 188,1	5 121,7	113,6	169,4	1 204,9	507,0	2 071,6

Källa: Europeiska centralbanken.

**Tabell 7.**  
Kassakravsmedel i kassakravspflichtiga kreditinstitut i euroområdet, mrd. euro

Uppfyllandeperiod	Kassakrav	Faktisk behållning	Kassaöverskott	Kassaunderskott	Ränta på kassa- kravsmedel, %
	1	2	3	4	5
<b>1999</b>					
1.1–23.2	98,3	99,3	1,1	0,1	3,00
24.2–23.3	100,6	101,5	0,9	0,1	3,00
24.3–23.4	100,1	100,7	0,6	0,0	2,84
24.4–23.5	100,2	101,0	0,8	0,0	2,50
24.5–23.6	100,9	101,5	0,6	0,0	2,50
24.6–23.7	102,0	102,7	0,8	0,0	2,50
24.7–23.8	102,8	103,5	0,6	0,0	2,50
24.8–23.9	102,6	103,0	0,5	0,0	2,50
24.9–23.10	102,8	103,3	0,6	0,0	2,50
24.10–23.11	103,4	104,0	0,5	0,0	2,73
24.11–23.12	104,9	105,4	0,5	0,0	3,00
<b>2000</b>					
24.12–23.1	107,7	108,5	0,8	0,0	3,00

Källa: Europeiska centralbanken.

### Kassakravsbas i kassakravspflichtiga kreditinstitut i Finland, milj. euro

Kassakravsbas	Totalt	Skulder med 2 % kassakravssats			Skulder med 0 % kassakravssats		
		Inlåning (dagslån, upp till 2 års avtalad löptid och uppsägning)	Skuldför- bindelser upp till 2 år	Penning- marknads- instrument	Inlåning (över 2 års avtalad löptid och uppsägning)	Repor	Skuldför- bindelser över 2 år
	1	2	3	4	5	6	7
<b>1998</b>							
December	87 323	63 810	389	15 827	2 183	278	4 837
<b>1999</b>							
Januari	86 008	63 101	474	15 242	2 199	224	4 768
Februari	86 043	62 855	474	15 320	2 241	288	4 864
Mars	84 431	62 121	331	13 800	2 965	166	5 049
April	85 717	61 912	272	14 830	3 021	466	5 216
Maj	87 111	63 564	274	14 472	3 013	550	5 238
Juni	86 212	64 629	451	12 281	3 277	436	5 138
Juli	88 913	64 462	445	14 499	3 248	637	5 622
Augusti	89 379	65 972	769	13 577	3 443	630	4 989
September	87 430	64 428	1 365	12 995	3 255	442	4 946
Oktober	90 967	64 912	1 191	15 876	3 568	455	4 965
November	93 610	66 149	1 445	17 029	3 665	335	4 986
December	91 469	68 463	870	13 107	3 769	276	4 984

Källa: Finlands Bank.

### Kassakravsmedel i kassakravspflichtiga kreditinstitut i Finland, milj. euro

Uppfyllandeperiod	Kassakrav	Faktisk behållning	Kassaöverskott	Kassaunderskott	Ränta på kassa- kravsmedel, %
	1	2	3	4	5
<b>1999</b>					
1.1–23.2	1 566	1 566	0,0	0,0	3,00
24.2–23.3	1 542	1 546	4,0	0,0	3,00
24.3–23.4	1 539	1 539	0,4	0,0	2,84
24.4–23.5	1 491	1 511	20,7	0,0	2,50
24.5–23.6	1 506	1 507	1,0	0,2	2,50
24.6–23.7	1 532	1 532	0,3	0,0	2,50
24.7–23.8	1 513	1 517	4,3	0,0	2,50
24.8–23.9	1 554	1 569	15,1	0,0	2,50
24.9–23.10	1 563	1 578	14,5	0,0	2,50
24.10–23.11	1 542	1 542	0,4	0,0	2,73
24.11–23.12	1 605	1 606	0,2	0,0	3,00
<b>2000</b>					
24.12–23.1	1 658	1 750	91,4	0,0	3,00

Källa: Finlands Bank.

**Tabell 8.**  
Euroområdets penningmängdsmått M3 och motsvarande poster för finländska monetära finansinstitut (MFI)

	Euroområdets penningmängd M3			Varav MFI-inlåning <sup>1)</sup> i Finland		
	Stock, mrd. euro	12 mån. förändring, %	3 mån. glidande medeltal av 12 mån. förändring, %	Stock, mrd. euro	12 mån. förändring, %	3 mån. glidande medeltal av 12 mån. förändring, %
	1	2	3	4	5	6
1995	..	..	..	..	..	..
1996	4 079,8	4,0	..	64,7	..	..
1997	4 254,8	4,3	..	69,3	7,2	..
1998	4 455,1	4,7	..	71,1	2,5	..
1999	4 778,6	6,2	..	75,3	6,0	..
<b>1999</b>						
Januari	4 499,2	5,8	5,3	71,3	4,0	3,9
Februari	4 486,4	5,2	5,5	70,5	5,2	4,4
Mars	4 502,2	5,4	5,3	69,6	4,0	5,5
April	4 540,5	5,2	5,4	71,1	7,5	5,6
Maj	4 573,2	5,4	5,4	72,4	5,3	5,8
Juni	4 596,8	5,5	5,6	71,3	4,5	5,3
Juli	4 606,7	5,8	5,7	72,6	5,9	4,0
Augusti	4 587,8	5,7	5,8	70,8	1,5	3,4
September	4 613,4	5,9	5,8	71,4	2,9	3,6
Oktober	4 635,5	5,6	5,9	73,9	6,4	5,1
November	4 685,2	6,1	6,0	74,8	6,1	6,2
December	4 778,6	6,2	5,7	75,3	6,0	5,4

Källor: Europeiska centralbanken och Finlands Bank.

1) Exkl. sedlar och mynt.

**Tabell 9.**  
Harmoniserat konsumentprisindex för euroområdet och Finland, årlig procentuell förändring

	Euroområdet	Finland
	1	2
1996	2,2	1,1
1997	1,6	1,2
1998	1,1	1,4
1999	1,1	1,3
<b>1999</b>		
Januari	0,8	0,5
Februari	0,8	0,9
Mars	1,0	0,9
April	1,1	1,3
Maj	1,0	1,4
Juni	0,9	1,2
Juli	1,1	1,4
Augusti	1,2	1,3
September	1,2	1,4
Oktober	1,3	1,6
November	1,5	1,9
December	1,7	2,2

Källor: Eurostat och Statistikcentralen.

**Tabell 10.**  
Viktiga marknadsräntor

	Eonia	Euribor (faktiska dagar/360)						Finska statsobligationsräntor	
		1 mån.	2 mån.	3 mån.	6 mån.	9 mån.	12 mån.	5 år	10 år
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1999	2,74	2,862	2,913	2,961	3,054	3,114	3,183	4,07	4,74
<b>1999</b>									
Januari	3,14	3,158	3,146	3,132	3,092	3,071	3,062	3,40	3,91
Februari	3,12	3,126	3,109	3,095	3,040	3,026	3,030	3,51	4,04
Mars	2,93	3,055	3,051	3,047	3,025	3,022	3,046	3,63	4,26
April	2,71	2,695	2,696	2,696	2,704	2,748	2,756	3,37	4,07
Maj	2,55	2,566	2,573	2,579	2,598	2,663	2,683	3,42	4,24
Juni	2,56	2,605	2,615	2,627	2,680	2,781	2,836	3,78	4,58
Juli	2,52	2,635	2,655	2,676	2,898	2,946	3,030	4,15	4,92
Augusti	2,44	2,614	2,657	2,695	3,053	3,130	3,237	4,45	5,15
September	2,43	2,584	2,643	2,727	3,107	3,193	3,301	4,60	5,32
Oktober	2,50	2,763	2,933	3,376	3,457	3,550	3,684	4,93	5,56
November	2,94	3,061	3,466	3,468	3,484	3,578	3,689	4,72	5,27
December	3,04	3,509	3,437	3,446	3,512	3,656	3,826	4,79	5,37

Källor: Europeiska centralbanken, Reuters och Bloomberg.

**Tabell 11.**  
Valutaindex för euron och konkurrenskraftsindex för Finland

	Valutaindex för euron <sup>1)</sup> , 1:a kvartalet, 1999 = 100	Konkurrenskraftsindex för Finland <sup>2),3)</sup> , 1982 = 100
	1	2
1995	107,8	111,6
1996	107,9	115,3
1997	99,1	118,4
1998	101,5	119,0
1999	95,7	121,2
<b>1999</b>		
Januari	102,0	118,0
Februari	99,9	119,0
Mars	98,3	119,8
April	97,1	120,5
Maj	96,6	120,5
Juni	94,7	121,6
Juli	94,8	121,8
Augusti	95,4	121,4
September	93,6	122,5
Oktober	94,4	121,8
November	92,0	123,1
December	90,1	124,2

Källor: Europeiska centralbanken och Finlands Bank.

1) Indexet stiger när euron förstärks.  
2) Tidigare Finlands Banks valutaindex.  
3) Indexet sjunker när euron (före 1999 marken) förstärks.

**Tabell 12.**  
Öåterkalleliga omräkningskurser mot euron fr.o.m. 1.1.1999

Land	Valuta	Värdet av 1 euro i respektive valutaenhet	Värdet av 1 valutaenhet i mark
Österrike	schilling	13,7603	0,432093
Belgien	franc	40,3399	0,147391
Tyskland	mark	1,95583	3,04000
Spanien	peseta	166,386	0,0357346
Finland	mark	5,94573	
Frankrike	franc	6,55957	0,906421
Irland	pund	0,787564	7,54952
Italien	lira	1936,27	0,00307071
Luxemburg	franc	40,3399	0,147391
Nederländerna	gulden	2,20371	2,69805
Portugal	escudo	200,482	0,0296572

Källa: Europeiska unionen.

**Tabell 13a.**  
Viktiga eurokurser

	US-dollar			Japanska yen		
	Lägst	Medel- tal	Högst	Lägst	Medel- tal	Högst
	1	2	3	4	5	6
1999	1,0015	1,0658	1,1790	102,48	121,32	134,40
<b>1999</b>						
Januari	1,1384	1,1608	1,1790	126,33	131,35	133,73
Februari	1,0969	1,1208	1,1342	126,86	130,78	134,40
Mars	1,0692	1,0883	1,1012	127,81	130,20	133,92
April	1,0581	1,0704	1,0867	125,48	128,16	131,27
Maj	1,0456	1,0628	1,0799	126,70	129,71	132,40
Juni	1,0280	1,0378	1,0474	123,97	125,32	126,80
Juli	1,0124	1,0353	1,0698	121,60	123,71	125,18
Augusti	1,0433	1,0604	1,0791	115,53	120,10	123,39
September	1,0342	1,0501	1,0682	107,94	112,39	117,49
Oktober	1,0453	1,0706	1,0869	109,59	113,52	116,24
November	1,0077	1,0338	1,0572	102,82	108,25	110,36
December	1,0015	1,0110	1,0239	102,48	103,72	105,32

Källa: Europeiska centralbanken.

**Tabell 13b.**  
Andra eurokurser, medelkurs

	Schweiziska franc	Danska kronor	Norska kronor	Grekiska drakmer	Australiska dollar	Ny- zeeländska dollar	Kanaden- siska dollar	Cypriotiska pund
	1	2	3	4	5	6	7	8
1999	1,6003	7,4355	8,3104	325,7625	1,6523	2,0145	1,5840	0,57884
<b>1999</b>								
Januari	1,6055	7,4412	8,6512	323,5600	1,8387	2,1588	1,7646	0,58174
Februari	1,5979	7,4352	8,6497	321,9815	1,7515	2,0623	1,6786	0,58057
Mars	1,5954	7,4325	8,5065	322,4957	1,7260	2,0451	1,6510	0,57959
April	1,6015	7,4327	8,3186	325,5277	1,6684	1,9723	1,5944	0,57924
Maj	1,6025	7,4333	8,2348	325,2086	1,6046	1,9249	1,5527	0,57877
Juni	1,5951	7,4314	8,1676	324,1555	1,5805	1,9479	1,5244	0,57792
Juli	1,6040	7,4388	8,1811	324,9500	1,5757	1,9664	1,5403	0,57778
Augusti	1,6004	7,4376	8,2602	326,4095	1,6451	2,0154	1,5833	0,57871
September	1,6015	7,4337	8,2270	327,0014	1,6186	2,0097	1,5518	0,57830
Oktober	1,5943	7,4334	8,2885	329,2019	1,6414	2,0798	1,5808	0,57903
November	1,6051	7,4366	8,1907	328,7186	1,6179	2,0178	1,5160	0,57782
December	1,6012	7,4403	8,0977	329,6759	1,5798	1,9891	1,4906	0,57699

Källor: Europeiska centralbanken och Finlands Bank.

	Brittiska pund			Svenska kronor		
	Lägst	Medel-tal	Högst	Lägst	Medel-tal	Högst
	7	8	9	10	11	12
1999	0,62150	0,65874	0,71220	8,5500	8,8075	9,4696
1999						
Januari	0,69100	0,70291	0,71220	8,8650	9,0826	9,4696
Februari	0,67890	0,68851	0,69750	8,8530	8,9077	9,0025
Mars	0,66150	0,67127	0,68290	8,8310	8,9403	9,0070
April	0,65690	0,66502	0,67720	8,8705	8,9140	9,0200
Maj	0,65240	0,65825	0,66340	8,9185	8,9722	9,0280
Juni	0,64120	0,65025	0,65780	8,6655	8,8284	8,9830
Juli	0,64910	0,65779	0,67310	8,6905	8,7446	8,8200
Augusti	0,65560	0,66014	0,66700	8,6830	8,7519	8,8110
September	0,63270	0,64683	0,66340	8,5770	8,6337	8,7235
Oktober	0,63920	0,64587	0,65190	8,6350	8,7272	8,8645
November	0,62970	0,63702	0,64160	8,5560	8,6330	8,7215
December	0,62150	0,62651	0,63100	8,5500	8,5865	8,6185

	Tjeckiska koruny	Estniska kronor	Ungerska forint	Polska zloty	Slovenska tolar	Isländska kronor	Syd-koreanska won	Särskilda dragnings-rätter i IMF
	9	10	11	12	13	14	15	16
1999	36,8862	15,6466	252,7672	4,2274	194,4737	77,177	1 267,24	0,779666
1999								
Januari	35,7411	15,6466	250,7920	4,1047	189,0726	80,617	1 362,52	0,826357
Februari	37,8004	15,6466	250,3005	4,2483	190,2392	79,574	1 330,14	0,811726
Mars	37,9934	15,6466	253,6448	4,2962	190,4445	78,574	1 336,36	0,798653
April	37,9823	15,6466	252,3741	4,2796	192,0508	78,239	1 290,73	0,790208
Maj	37,6847	15,6466	250,2105	4,1805	193,7697	78,440	1 271,96	0,788462
Juni	37,0939	15,6466	249,3536	4,0939	195,4837	77,165	1 212,47	0,774410
Juli	36,5031	15,6466	250,4305	4,0172	196,8874	77,123	1 229,43	0,773255
Augusti	36,4359	15,6466	253,5227	4,1966	196,9873	77,286	1 271,21	0,777291
September	36,3130	15,6466	255,2759	4,2908	196,3492	76,216	1 260,13	0,762617
Oktober	36,6199	15,6466	257,6329	4,4014	196,7690	75,810	1 289,85	0,770679
November	36,3722	15,6466	254,9645	4,3970	196,8145	74,268	1 215,49	0,752185
December	36,0477	15,6466	254,3655	4,2160	198,1957	73,275	1 149,08	0,736446

**Tabell 14a.**  
Viktiga markkurser

	US-dollar			Japanska yen		
	Lägst	Medel- tal	Högst	Lägst	Medel- tal	Högst
	1	2	3	4	5	6
1990	3,5320	3,8233	4,0890	0,0247	0,0265	0,0287
1991	3,5390	4,0457	4,5550	0,0268	0,0301	0,0351
1992	3,8400	4,4835	5,2750	0,0310	0,0355	0,0423
1993	5,2940	5,7189	6,0614	0,0426	0,0517	0,0583
1994	4,5345	5,2184	5,7999	0,0467	0,0511	0,0544
1995	4,1839	4,3658	4,8071	0,0411	0,0466	0,0522
1996	4,3311	4,5905	4,8487	0,0396	0,0423	0,0464
1997	4,6290	5,1944	5,6120	0,0396	0,0430	0,0480
1998	4,8383	5,3415	5,6275	0,0368	0,0409	0,0448
1999	5,0430	5,5787	5,9368	0,0442	0,0490	0,0580

Källa: Finlands Bank.

**Tabell 14b.**  
Andra markkurser

	Schweiziska franc	Danska kronor	Norska kronor	Grekiska drakmer	Australiska dollar	Ny- zeeländska dollar	Kanaden- siska dollar	Cypriotiska pund
	1	2	3	4	5	6	7	8
1990	2,7576	0,6181	0,6110	..	2,9881	..	3,2773	..
1991	2,8208	0,6322	0,6236	..	3,1520	..	3,5335	..
1992	3,2000	0,7444	0,7222	0,0235	3,2891	..	3,7057	..
1993	3,8706	0,8822	0,8059	0,0250	3,8854	..	4,4340	..
1994	3,8179	0,8207	0,7393	0,0215	3,8142	..	3,8235	..
1995	3,6941	0,7790	0,6889	0,0189	3,2379	2,8742	3,1809	..
1996	3,7211	0,7921	0,7111	0,0191	3,5930	3,1659	3,3666	..
1997	3,5785	0,7859	0,7339	0,0190	3,8590	3,4366	3,7528	..
1998	3,6880	0,7977	0,7078	0,0181	3,3629	2,8659	3,6075	..
1999	3,7154	0,7996	0,7155	0,0183	3,5985	2,9515	3,7536	10,2718

Källa: Finlands Bank.



	Brittiska pund			Svenska kronor		
	Lägst	Medel-tal	Högst	Lägst	Medel-tal	Högst
	7	8	9	10	11	12
1990	6,4310	6,8083	7,2000	0,6369	0,6459	0,6545
1991	6,8630	7,1308	8,0730	0,6430	0,6684	0,7623
1992	7,5720	7,8748	9,0230	0,7369	0,7714	0,8845
1993	8,0390	8,5819	8,9630	0,6826	0,7350	0,8106
1994	7,3630	7,9821	8,5960	0,6339	0,6758	0,7076
1995	6,5150	6,8907	7,5560	0,5713	0,6123	0,6576
1996	6,7110	7,1642	7,8690	0,6483	0,6847	0,7154
1997	7,7950	8,5058	9,0930	0,6533	0,6799	0,7016
1998	8,3100	8,8470	9,4010	0,6188	0,6721	0,7096
1999	8,3484	9,0259	9,5667	0,6279	0,6751	0,6954

	Tjeckiska koruny	Esniska kronor	Ungerska forint	Polska zloty	Slovenska tolar	Isländska kronor	Syd-koreanska won	Särskilda dragnings-rätter i IMF
	9	10	11	12	13	14	15	16
1990	..	..	..	..	..	0,0656	..	5,18322
1991	..	..	..	..	..	0,0684	..	5,52733
1992	..	..	..	..	..	0,0778	..	6,31546
1993	..	0,4323	..	..	..	0,0846	..	7,98671
1994	..	0,4021	..	..	..	0,0745	..	7,46629
1995	..	0,3809	..	..	..	0,0674	..	6,61879
1996	..	0,3816	..	..	..	0,0689	..	6,66357
1997	..	0,3742	..	1,5845	..	0,0732	..	7,14420
1998	..	0,3798	..	1,5307	..	0,0751	0,00385	7,24306
1999	0,1612	0,3800	0,0235	1,4065	0,0306	0,0770	0,00469	7,62600

**Tabell 15.**  
Utelöpande sedlar och mynt vid slutet av året, milj. mk

	1995	1996	1997	1998	1999
<b>Sedlar</b>					
1000 mk	4 440,1	5 153,3	5 579,9	5 635,7	6 544,9
500 "	2 505,0	2 562,0	2 596,9	2 541,8	2 937,8
100 "	5 540,6	6 007,8	6 430,2	6 256,2	7 194,3
50 "	692,5	654,2	615,7	608,9	626,3
20 "	396,2	413,4	423,1	428,2	449,0
10 "	50,1	45,4	42,9	41,2	40,4
Inlösta <sup>1)</sup>					-132,3
Summa	13 624,5	14 836,1	15 688,7	15 512,0	17 660,4
Upphört att gälla som lagliga betalningsmedel 1.1.1994	252,8	249,5	243,5	237,4	232,6
<b>Mynt</b>					
<b>Bruksmynt</b>					
10 mk	365,2	392,4	415,3	439,5	475,5
5 "	428,6	435,5	440,1	367,9	377,5
1 "	390,4	413,6	428,7	322,8	343,9
50 p	85,9	91,5	97,1	100,5	107,0
10 "	96,3	105,5	112,7	119,1	127,4
Summa	1 366,4	1 438,5	1 493,9	1 349,8	1 431,3
<b>Jubileumsmynt</b>					
2000 mk	13,8	13,8	13,8	13,8	13,8
1000 "	35,0	35,0	55,0	55,0	55,0
100 "	104,0	106,0	110,2	117,0	119,7
50 "	70,7	70,4	69,7	-	-
25 "	19,7	19,6	22,0	2,5	2,5
10 "	38,1	38,1	38,0	0,0	0,0
Summa	281,3	282,9	308,7	188,3	191,0
Summa mynt	1 647,7	1 721,4	1 802,6	1 538,1	1 622,3
Upphört att gälla som lagliga betalningsmedel 1.1.1994 och 1.1.1998	111,1	109,0	107,2	426,8	420,7

Källa: Finlands Bank.

1) Värdet av de sedlar som har krediterats av Finlands Bank men fortfarande innehas av andra centralbanker i euroområdet. Centralbankerna i euroområdet har överenskommit att den inlösende centralbanken krediteras för de inlösta sedlarna av utgivargen mot meddelande om inlösenssumman utan valörspecifikation. Specifikationen får utgivargen först när sedlarna levererats.

**Tabell 16.**  
Sedel- och myntleveranser, milj. mk

	1995	1996	1997	1998	1999
<b>Sedlar levererade av Setec</b>					
1000 mk	–	–	–	–	–
500 ”	–	–	–	–	–
100 ”	5 000,0	2 180,0	1 625,0	65,0	–
50 ”	–	765,0	–	–	510,0
20 ”	400,0	5,0	736,0	1 191,0	69,0
Summa	5 400,0	2 950,0	2 361,0	1 256,0	579,0
milj. st.	70,0	37,4	53,1	60,2	13,7
<b>Sedelmakulering, milj. st.</b>	57,7	42,1	79,9	30,2	35,4
<b>Mynt levererade av Myntverket i Finland</b>					
<b>Bruksmynt</b>					
10 mk	45,1	9,3	33,0	8,0	41,0
5 ”	45,1	5,9	29,0	4,0	2,5
1 ”	40,0	15,0	24,1	34,0	6,0
50 p	0,5	8,5	4,0	6,0	2,5
10 ”	8,5	10,5	7,0	9,5	4,0
<b>Jubileumsmynt</b>					
2000 mk	13,8	–	–	–	–
1000 ”	–	–	20,0	–	8,0
100 ”	8,6	3,3	5,2	8,1	3,3
25 ”	–	–	2,5	–	–
10 ”	0,0	0,0	–	–	0,0
Summa	161,6	52,5	124,8	69,6	67,3
<b>Myntmakulering, milj. st.</b>					
Bruksmynt	91,5	27,3	22,8	16,7	12,2
Jubileumsmynt	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Källa: Finlands Bank.

**Tabell 17.**  
Sedelsorteringen i Finlands Bank, milj. st.

	1995	1996	1997	1998	1999
1000 mk	4,9	4,6	4,7	3,8	3,8
500 ”	10,5	9,4	9,5	8,2	10,6
100 ”	396,0	454,8	488,8	401,2	545,6
50 ”	68,6	67,1	54,8	59,5	50,7
20 ”	73,0	48,3	58,7	59,3	57,5
10 ”	1,0	–	–	–	–
Summa	554,0	584,2	616,5	532,0	668,2

Källa: Finlands Bank.

**Tabell 18.**  
Transaktionerna i Finlands Banks checkkontosystem

	Konto- havare, antal	Inhemska betal- ningar, antal, 1 000 st.	Värde, mrd. euro	Utgående TARGET- betal- ningar, antal, 1 000 st.	Värde, mrd. euro	Transaktioner					
						Inkom- mande TARGET- betal- ningar, antal, 1 000 st.	Värde, mrd. euro	TARGET- betal- ningar totalt, antal, 1 000 st.	TARGET- betal- ningar totalt, värde, mrd. euro	Trans- aktioner totalt i check- konto- systemet, antal, 1 000 st.	Trans- aktioner totalt i check- konto- systemet, värde, mrd. euro
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1995	18	110,0	1 430,8							110,0	1 430,8
1996	17	98,9	1 340,4							98,9	1 340,4
1997	19	100,9	1 515,9							100,9	1 515,9
1998	18	181,3	1 935,5							181,3	1 935,5
1999	14	223,4	1 308,7	87,3	1 502,9	105,8	1 504,0	193,0	3 006,9	416,4	4 315,6
<b>1999</b>											
Januari	14	19,3	133,6	6,6	143,8	8,1	140,6	14,7	284,4	34,0	417,9
Februari	14	18,9	113,1	7,3	127,6	10,0	128,2	17,3	255,8	36,2	368,9
Mars	14	22,4	130,3	8,9	136,3	12,0	137,5	20,9	273,8	43,2	404,1
April	14	19,2	120,2	7,5	126,4	9,6	124,9	17,1	251,3	36,3	371,5
Maj	14	16,8	90,3	5,8	103,8	8,0	105,1	13,8	208,9	30,6	299,3
Juni	14	18,6	110,0	6,8	121,1	8,7	120,2	15,5	241,3	34,0	351,3
Juli	14	17,8	95,5	6,8	113,8	8,5	113,8	15,3	227,6	33,1	323,2
Augusti	14	16,6	89,2	6,3	120,1	8,0	120,5	14,3	240,6	30,9	329,8
September	14	18,2	105,6	7,6	122,4	8,0	122,9	15,6	245,2	33,8	350,8
Oktober	14	18,0	109,0	7,8	115,5	8,1	115,2	15,9	230,7	33,9	339,7
November	14	19,1	107,4	8,1	139,3	8,5	140,2	16,6	279,5	35,7	386,9
December	14	18,5	104,5	7,8	132,8	8,3	134,9	16,1	267,7	34,7	372,2

Källa: Finlands Bank.

**Tabell 19.**  
Bankernas checkkontolimit under dagen

Vid periodens slut	Limiter totalt, milj. euro	Maximal utnyttjandegrad <sup>1)</sup> , %	Utnyttjandegrad i genomsnitt <sup>2)</sup> , %	Checkkontosaldon vid dagens slut <sup>3)</sup> , milj. euro
	1	2	3	4
1995	2 078	..	11	..
1996	1 942	..	10	..
1997	2 793	89	10	944
1998	3 227	44	6	951
1999	6 500	52	4	1 588
<b>1999</b>				
Januari	5 216	33	2	1 748
Februari	5 413	38	4	1 429
Mars	4 954	36	4	1 664
April	5 304	52	5	1 443
Maj	4 987	35	4	1 598
Juni	4 397	32	5	1 461
Juli	5 087	45	5	1 524
Augusti	5 037	30	3	1 545
September	4 495	25	2	1 597
Oktober	4 895	25	2	1 671
November	4 724	38	3	1 490
December	6 500	23	1	1 887

Källa: Finlands Bank.

- 1) Den maximala utnyttjandegraden är lika med förhållandet mellan det största sammanräknade debetsaldot på bankernas checkkonton och de totala limiterna under perioden, %. Den maximala utnyttjandegraden har beräknats från början av 1997.
- 2) Den genomsnittliga utnyttjandegraden är lika med förhållandet mellan det genomsnittliga debetsaldot på bankernas checkkonton och de totala limiterna under perioden, %.
- 3) Medeltal för perioden.

**Tabell 20.**  
Betalningsclearing i Finland

	Debiteringar		Krediteringar		Transaktioner totalt	
	Antal, milj. st.	Värde, mrd. euro	Antal, milj. st.	Värde, mrd. euro	Antal, milj. st.	Värde, mrd. euro
	1	2	3	4	5	6
1995	199,6	195,2	156,2	136,6	355,8	331,8
1996	128,0	150,9	139,2	243,2	267,2	394,1
1997	131,2	123,7	146,2	243,6	277,4	367,2
1998	158,2	47,4	163,6	154,8	321,8	202,2
1999	164,9	8,1	167,8	124,5	332,0	132,6
<b>1999</b>						
Januari	11,2	0,7	12,8	9,0	24,0	9,7
Februari	11,3	0,5	14,7	9,7	26,0	10,2
Mars	13,9	0,6	15,0	9,7	28,2	10,3
April	13,3	0,7	13,4	9,8	26,7	10,5
Maj	12,5	0,6	13,7	10,6	26,2	11,2
Juni	14,2	1,0	14,7	10,5	28,9	11,5
Juli	15,3	0,6	13,2	10,3	28,5	10,9
Augusti	15,0	0,6	13,0	9,8	28,0	10,4
September	13,6	0,6	14,0	10,6	27,6	11,2
Oktober	13,4	0,7	13,9	10,9	27,3	11,6
November	15,1	0,7	14,4	11,4	29,5	12,1
December	16,1	0,8	15,0	12,2	31,1	13,0

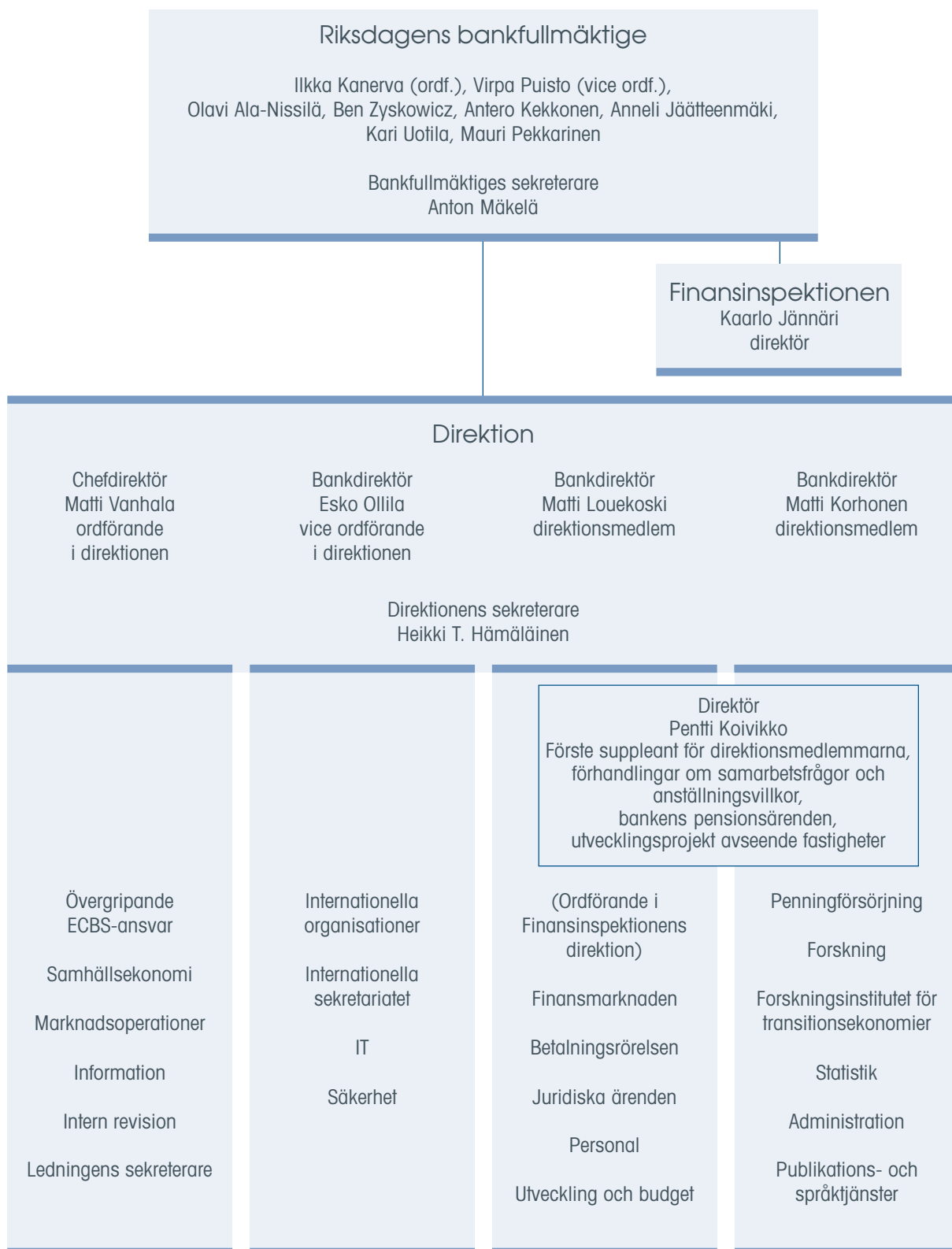
Källa: Finlands Bank.

# Finlands Banks publikationer 1999

<b>Euro &amp; talous</b>	Kvartalstidskrift.
<b>Bank of Finland Bulletin</b>	Kvartalstidskrift.
<b>Årsberättelse</b>	Separat på finska, svenska och engelska.
<b>Forskningspublikationer</b>	
<b>Serie E, doktorsavhandlingar och analytiska undersökningar</b>	<p>E:15 LIISA HALME Pankkisääntely ja valvonta. Oikeuspoliittinen tutkimus säästöpankkien riskinotosta. (Bankreglering och tillsyn. Rättspolitisk studie av sparbankernas risktagning). Doktorsavhandling.</p> <p>E:16 JUHA KASANEN Ilmoitusvelvollisten osakeomistus ja -kaupat Helsingin Pörssissä (Anmälningsskyldigas aktieinnehav och aktieaffärer på Helsingfors Börs).</p> <p>E:17 MIKKO SPOLANDER Measuring Exchange Market Pressure and Central Bank Intervention.</p>
<b>Diskussionsunderlag</b>	I serien publicerades 23 undersökningar och utredningar som gjorts vid olika avdelningar i banken.
<b>Statistikmeddelanden</b>	<p>Finansmarknaden, utkommer en gång i månaden (på finska, svenska och engelska).</p> <p>Finlands betalningsbalans, utkommer en gång i månaden (på finska, svenska och engelska).</p> <p>Finlands betalningsbalans, årsstatistik (på finska, svenska och engelska).</p> <p>Betalningsbalans och utlandsställning, utkommer kvartalsvis (på finska, svenska och engelska).</p> <p>Direktinvesteringar i Finlands betalningsbalans, utkommer en gång per år (på finska, svenska och engelska).</p> <p>Finländska masskuldebrevslån, utkommer en gång per år (på finska, svenska och engelska).</p>
<b>Publikationer utgivna av Forskningsinstitutet för transitionsekonomier</b>	<p>I serien Idäntalouksien katsaukset (Östekonomiska översikter) utkom en översikt.</p> <p>I serien BOFIT Discussion Papers utkom 8 undersökningar (på engelska).</p> <p>I serien BOFIT Online utkom 12 publikationer (på finska eller engelska).</p> <p>Idäntalouksien viikko (Russian and Baltic Economies – The Week in Review). Veckorapport.</p> <p>Russian Economy – The Month in Review. Månadsrapport.</p> <p>Baltic Economies – The Quarter in Review. Kvartalsrapport.</p>
<b>Beställningar</b>	<p>Finlands Banks årsberättelse och forskningspublikationer finns i bokhandlarna. För officiellt bruk och för forskningsändamål kan publikationer beställas direkt från Finlands Bank, adress Finlands Bank, adressregistret, PB 160, 00101 Helsingfors, tfn (09) 1831, fax (09) 174 872, Internet: publications@bof.fi. Bulletinen, tidskriften Euro &amp; talous, diskussionsunderlagen, de statistiska meddelandena (de sistnämnda i huvudsak avgiftsbelagda), publikationerna från Forskningsinstitutet för transitionsekonomier och en förteckning över Finlands Banks publikationer kan beställas från samma adress.</p>

# Finlands Banks organisation

## vid slutet av 1999



## Avdelningar, byråer, regionbyråer och avdelningskontor

<b>Administrativa avdelningen</b> Esa Ojanen	<b>Bokföringsbyrå</b> Tuula Colliander <b>Tekniska byrå</b> Harri Brandt	<b>Byrå för administrativa tjänster</b> Anna Posti	<b>Fastighetsbyrå i Vanda</b> Taisto Lehtinen
<b>Avdelningen för betalningsrörelsen</b> Raimo Hyvärinen	<b>Byrå för finansiella tjänster</b> Mauri Lehtinen	<b>Byrå för korrespondentbanker</b> Jyrki Varstala	<b>Systembyrå</b> Hannu Wiksten
<b>Avdelningen för marknadsoperationer</b> Markus Fogelholm	<b>Interventionsbyrå</b> Harri Lahdenperä	<b>Investeringsbyrå</b> Risto Peltokangas	<b>Planeringsbyrå</b> Anneli Isopuro
<b>Betalningsmedelsavdelningen</b> Urpo Levo	<b>Huvudvalv</b> Kenneth Sainio	<b>Penningförsörjningssystem</b> Seppo Eriksson	<b>Penninghanteringsteknik</b> Kyösti Norhomaa
<b>Regionbyråer och avdelningskontor</b>	<b>Helsingfors-Vanda</b> Kari Loftanen <b>Uleåborg</b> Renne Kurth	<b>Kuopio</b> Pekka Konttinen <b>Åbo</b> Timo Tervakko	<b>Tammerfors</b> Martti Hagman
<b>Ekonomiska avdelningen</b> Pentti Pikkarainen Kari Puumanen* Antti Suvanto*	<b>Byrå för dataadministration</b> Ilkka Lyytikäinen <b>Prognosbyrå</b> Jarmo Kontulainen	<b>Byrå för ekonomisk politik</b> Anne Brunila	<b>Byrå för ekonomisk utveckling</b> Veli-Matti Mattila
<b>Finansmarknadsavdelningen</b> Heikki Koskenkylä Harry Leinonen* Ralf Pauli*	<b>Byrå för betalningssystem</b> Marianne Palva	<b>Strukturbyrå</b> Kimmo Virolainen	
<b>Forskningsavdelningen</b> Juha Tarkka David Mayes*	<b>Bibliotek</b> Merja Alakulppi		
<b>IT-avdelningen</b> Raimo Parviainen ff.	<b>Banktjänster</b> Seija Lomma <b>Stödteam</b> Kari T. Sipilä**	<b>Datacenter</b> Kari Helander <b>Uppföljningstjänster</b> Matti Ahrenberg	<b>PC-och telekommunikationstjänster</b> Kari T. Sipilä
<b>Personalavdelningen</b> Aura Laento Anton Mäkelä*	<b>Byrå för personalärenden</b> Sirpa Ahrenberg		
<b>Publikations- och språktjänster</b> Antero Arimo	<b>Publikationsbyrå</b> Antero Arimo**	<b>Språktjänster</b> Carita Gabrán	
<b>Statistikavdelningen</b> Martti Lehtonen	<b>Betalningsbalansbyrå</b> Harri Kuussaari	<b>Byrå för dataadministration</b> Jorma Hilpinen	<b>Byrå för finansiell statistik</b> Laura Vajanne
<b>Specialenheter</b>			
<b>Information</b> Antti Juusela	<b>Internationella sekretariatet</b> Kjell Peter Söderlund	<b>Juridiska ärenden</b> Arno Lindgren	<b>Ledningens sekretariat</b> Heikki T. Hämäläinen
<b>Revisionsenheten</b> Taina Kivelä	<b>Säkerhet</b> Jyrki Ahvonen	<b>Utvecklingsenheten</b> Terhi Kivilahti	
<b>Forskningsinstitutet för transitionsekonomier</b> Pekka Sutela			
* direktionens rådgivare	** vid sidan av egen tjänst		